

tharris acribus : ab ὀσφῶ olfacio. B. *Fen stinkende neug.*
zwcer. G. Nasen geichwuer. Gall. *Ozene, Punais, Pon-*
pe. A. Stinking of the Nose.

P.

P. Simplex Medicis *Pugillum* significat, imò & aliquan-
 do *pando* vel π, aut π, vel π simplex.

P.Æ. vel PART. ÆQ. denotat partes æquales.

P.N. idem est quod præter Naturam.

PAR. significat *Paria*, Ex. g. Rec. N. par. V.

PART. ÆQ. vide Supra.

PACHUNTICA, sunt medicamenta in crassantia, cras-
 sis ramosisque partibus prædita, quæ dum succis tenuio-
 ribus permiscetur, partes eorum conjungendo, & inter
 sese connectendo, crassiorem & stabiliorem consistentiam
 ipsis tribuunt, ut *Bolus armena*, *Amylum*, *Nymphaea*,
Amygdala, *Papaver*, à παχύνω in crasso. B. *Verdikhende*
middeljen. Gall. *Remedes in crassans.*

PÆDARTHROACE, cariem ossis significat; est scor-
 buti symptoma, ex παις puer, ἄρθρον membrum & καλόν
 malum, nam pueri hoc malo plerumque afficiuntur, ve-
 rum & adultis quoque accidit, confunditur cum *Spina*
Ventosa. Nihil aliud ergo est quam caries ossium, maximè
 circa puerorum articulos cum dolore obscuro & apparen-
 te tandem articuli tumore conjuncta, orta à materia acri,
 dissolvente & corrodeute, ab ossium medulla incipiens,
 ulterius serpendo ulcera sinuosa & maligni moris, fistu-
 lasque in vicinia producit. B. *Bein-uzerter.* G. *Bein-fret-*
ser. Gall. *Gangrene de l'Os.* Vide *Caries* & *Teredo*.

PÆDOTROPICA, est pars Hygieinæ, spectans ad pue-
 rorum regimen, ex παις puer, & τροφή ratio, modus,
 vel à τρέφω nutrio. B. *Opvoedinge der kinderen.*

PÆONIA, vide *Pæonia*.

PALÆTYRUS, est caseus vetus, ex παλαιός vetus, &
 τυρός caseus, à τίρω sicco, caseus enim est lac siccatum.

PALATUM, est superior oris pars, instar tholi leviter
 concavum, undè & oris cælum appellatur, constans ma-
 ximâ parte ossè quarto maxillæ superioris, & dein duo-
 bus ossiculis propriè palati dictis, quæ omnia obvolvun-
 tur membrana crassâ, glandulosa, rugas versùs postero-
 ra determinatas habente. Item vocatur Ἰπέρωος, Ουρανός,

Ὀυρανισμὸς Galeno. B. Het verhemelte des mondtz. G. Der Gaume. Gall. Le Palais. A. The Pallate.

PALIMPISSA, vide Pix.

PALINDROME, est morbus recidivus, ex πάλιν iterum & ἄρῃς cursus. B. Een wederkomende ziekte.

PALIURUS, est arbuscula ad altitudinem arboris quandoque crescens; rami sunt longi & spinosi, sed spinæ foliis proximæ sunt minores, & minus noxiæ quàm aliæ: folia sunt parva, obrotunda, acuta, coloris viridis, obscuri, quasi rubicundi; calix est monophyllus, pentaphylloides; flos rosaceus, flavus, pentapetalus, staminibus quinque præditus: ovarium in fundo calicis fit fructus Cypripiformis, ossiculo fetus ferè globoso, in tria loculamenta divisio, in quibus adsunt nuclei ejusdem formæ. Dicitur quasi πάλιν ἔρον, urinam moveo, à πάλιν πάλῃ, vel dicitur quasi πάλιν ἔρον iterum urina, id est, bis mingens: Paliurus enim inter diuretica à quibusdam habetur. A. Prickly bramble, White-thorn.

PALLIATIO, sive CURA PALLIATIVA, est therapæia, quæ morbi incurabiles, quantum fieri potest, medicamentis localibus, mitigantur. B. Plaats-middelen / streel-middelen.

PALMA, est interior manûs pars, Vola dicta. B. De hand-palm. G. Die flache hand. Gall. La Paume de la main. A. The Palme.

PALMA, in vegetabilibus dicitur majus vitis flagellum, undè nascuntur uvæ.

PALMA, Gr. Φολιξ, arbor Asiatica, dicitur quòd comam in cacumine habeat circumtensam, & ramos in digitorum modum protensos. B. Dadel-boom. G. Dattelbaum. Gall. Palmier. A. Date-Tree.

PALMA CHRISTI, est Ricinus, sic appellatur, quòd scilicet ejus folia in humanæ manûs effigiem articulantur: ideòque etiam Pentadactylum vocatur. Vide Picinus.

PALMA CHRISTI, est Satyrion Basilicum seu Regium, Arabibus Bucheiden, Avicenna digiti citrini, nomen invenit à similitudine, quam ejus radix cum humana habet manu.

PALMARIA, est Planta, cujus folia palmam manûs, & ob quinque divisiones, digitos referant. B. Hande-kens-kruud. G. Kreutz-blum.

PALMARIS MUSCULUS, venit ab interno humeri ossis tuberculo, tendineo, gracilique carneorum fascium cœtu ejectus, tendineus mox usque in volam atque digitorum limites expanditur: cuti exterior pars, nexis, non sine laceratione solubili, cohæret, volamque in rugas contrahit. B. *De palm-spir.* G. Der flachen-hand mauß. Gall. *Le Cubital Grosse, ou le Long Palmaire.* A. The brauwne of the palme.

PALMITES, dicuntur quæ è stirpibus ac furculis quotannis prodeunt, sic nominatæ quod in modum humanarum palmarum virgulas quasi digitos edunt.

PALMULA, vide *Casta*, & *Palma*.

PALMUS, est tremor & palpitatio cordis, à convulsione aut irritatione nervorum, cujus causa in sanguine vel succo nervoso consistit, vel in aqua pericardii, à πάλλα vibro, quatio. B. *Hert-herbunge.* G. Hertzbebung. Gall. *Tremblement de cœur.* A. Shivering, or palpitation of the heart.

PALPEBRÆ, Gr. *βλέφαρα*, sunt integumenta bina oculos claudentia & tegentia: constant ex cute, membrana cellulosa, sub qua carnosâ, musculis, tunica, tarsi & ciliis, suntque vel superiores vel inferiores. B. *De oog-liden.* G. Die augen-lieder. Gall. *Les Paupieres.* A. Eyelids.

PALPITATIO, seu PULSATIO CORDIS, est motus convulsivus, non Arteriarum, sed cordis, nam licet violenter & perturbato motu contrahatur, extendaturque, in carpo vix tamen sentitur, sed ægri ipsi id percipiunt, non sine molestia aliquando maxima; sæpè manu pectori applicata, palpitatio dignoscitur, & cum maxima est, sonitum edit, quem è longinquo audimus, aut costæ distinguuntur, vel si ossa mollia sint, extrorsum cedunt, & in ipso verò corde & auriculis, aut altera tantum, vel principio arteriæ sæpè maxima extensio, & Aneurisma inducitur. Adhæc Palpitatio Gradus habet, neque semper adeo ferax est, undè per Periodos incidit: at motu corporis vel animi perturbatione, æstu, vino, &c. intensior fit, quiete verò & somno lenior; cum Dyspnæa, Scorbuto, Cachexia, Chlorosi &c. plerumque jungitur, aut hi cum ista. Causæ sæpè sunt cordis obstructions à sanguine coagulato, ossiculis, polypo, arteriæ initio angustato

stato &c. B. *Hert-klopping*. G. Das hertz-klopfen. Gall. *Palpitation de Cœur*, *Tressailement* & *Tremblement de Cœur*. A. Panting of the Heart.

PAMPINI, sunt frondentium ramusculorum comæ colliculique fructum foventes & ab impendente vindicantes injuria. Hinc pampinare, est pampinos superfluos ex vinea detrahere, posteaquam fronduit.

PAMPINIFORME CORPUS, sive VARICOSUM, aut PYRAMIDALE, sunt arteriæ & venæ ad testiculos euntes, quæ communi tunica includuntur, & corpus referunt pampinis crispatis simile. Vide *Varicosum Corpus*. B. *Wynrankes gelyke ligthaam*. G. Der Reb-blatt gleiche thiel. Gall. *Corps ou vaisseaux Pampiniformes*. A. Vine Branchelike body.

PANACEA, est medicamentum universale, omnes morbos indifferenter curans; sed an detur dubito: de tabaco, tinctura folis, tartaro vitriolato, lapide Philosophico, plurima plurimi jactant, ex πᾶσι omne, & ἀνίσταται sano, medeor. B. *En algemein genes-middel*. G. Ein allgemeine artzeney, die für alles hilfft. Gall. *Panacée*. A. Idem.

PANARITIUM, idem quod *Paronychia*.

PANATA, idem quod *Panatella*.

PANATELLA & PANATA, est pultis genus, ægotis, utile, ex medulla panis triticei vel secalicei cum aqua in pultis formam, coctum. Melioris nutritionis gratiâ ova interdum admiscunt. Sæpe semina melonum adduntur, ut magis esset refrigerans, à pane nomen sumplisse videtur, licet Italica sit vox. B. *Brod-pap / water-pap*. G. Brodt-bruche. Gall. *Panatelle*, *Panade*. A. Idem.

PANAX, & PANACES, est planta Pasticæ latifoliae species, cujus radix benignum præbet nutrimentum, dicitur ἀπὸ τοῦ πᾶσι ἀνίσιν, hoc est, à sanandis omnibus morbis.

PANCHYMAGOGA, sunt medicamenta purgantia, quæ dicuntur vim habere, omnes humores vitiatos è corpore educendi; sed an tale detur, dubitandum, ex πᾶσι omne, χυμῶς succus, humor, & ἄγω duco. B. *En algemein buikzuiverend middel*.

PANCOENUS, idem quod *Pandemius*.

PANCRATIUM, dictum videtur, à profligandis & vin-

vincendis morbis omnibus, ex πᾶσι omne, & καρτίω vincio, fortiter teneo.

PANCREAS, *Pancreation, Pancreon, Callicreas, Callicrean & Lactes*, Synonima sunt. Gr. πᾶνκρεας. Est glandula conglomerata in abdomine, sub posteriore ventriculi parte sita & duodeno intestino alligata, usque ad hepatis & lienis regiones extensa, cujus munus est succum lymphaticum volatilem & inspidum, leniter falsum in eferientibus animalibus, per proprium ductum ad duodenum, ulterioris chyli solutionis, subactionis, nec non bilis subjugationis & attemperationis gratiâ, ablegare. Glandula hæc maxima est in toto corpore, in hominibus mediocris, in canibus ulnæ magnitudinem non raro excedit, ex πᾶσι omne, totum, & κέρας caro, quasi diceret totum carnosum. Vide *Callicreas*. B. *Albleis / buik-klier-bedde / schon bleis / de groote klier*. G. Das gekroeszgedruse, die grose druse. Gall. *Le Pancreas*. A. The Pancreas, all flesh, vel sweet-bread.

PANDALEA, Neoterici ferè vocant idem quod Electuarium solidum, nisi quod *Pandaleon* integrum remanet. Etenim saccharum ritè coctum pixidi infunditur, ac solidescere sinitur: æger fractam partem accipit instar eclegmatis: Pandaleon è Rotulis, Morfulifve non nisi forma differt.

PANDALITIUM, idem quod *Panaritium*.

PANDEMIUS, sive morbus communis, est morbus ejusdem speciei, qui in una regione plures simul invadit, ex πᾶσι omnis, totus, & δᾶμοσ populus. B. *Een algemeene ziekte*. G. Eine allgemeine krankheit, eine feuche. Gall. *Maladie Commune*, vel *Pandemique*. A. A Common disease.

PANDICULATIO, Gr. Σχοδινιασμός, Σχοδινημα, est convulsio brachiorum in altum sublatorum sub certa figura, ac nonnihil versùs lumbos contractorum, undè etiam ipsi lumbi nonnihil convelluntur, inflexo, & ad latus alterutrum, commoto corpore, imò etiam collo, ut facies quoque ad latus spectet, caputque versùs dorsum inclinetur; verùm in Pandiculatione convulsio non est convulsio diuturna, sed cum lenta, tum brevis: atqui plùs, quàm rigor solitam corporis figuram efficit, qua de causa magis spectat ad Opisthotonon. Imò Pandiculatio sæpe cum

cum Oscitatione una incidit; aut oscitationem excipit Pandiculatio, vel hæc istam, & plerumque mutua vicissitudines fiunt inter Oscitationem, Pandiculationem & Horrorem, Rigoremque sese mutuo excipientes, aut alteram cum altera complicantes: nam Pandiculatio est tantum oscitationis maximus gradus. B. *uitrekking*. G. Dasrecken und strecken des leibes. Gall. *Extensjon*, *Pandiculation*. A. *Stretching*.

PANICULA, dici potest quidquid sublongâ vel subrotundâ effigie tumet, ut quæ pendet à piccarum ramis. Lanosam quoque comam in milio, panico, arandine, & qualem in arvis complures herbæ & in palustribus junci gerunt, Latini Paniculam dixere.

PANICUM, est Milii species cuius spica ex innumeris crassis, rotundis, albis aut flavescensibus seminibus in spicas minores digestis conflatur: à paniculis dici perhibent. Gr. *ἑλωρε* ab *ἑλω* palus, quia locis paludosis gaudet, vel ab *ἑλέω* involvo, quia multum feminis involvit. B. *Πανική-κροχνη*. G. Heydelpfenich, pfenich, fuchs schwantz, pfench, fech welscher hirs. Gall. *Panis*. A. Panick.

PANICUS, est repentinus terror & consternatio, dicitur à Deo *Pan*, qui minatus terrorem immittit: *Pan* Pastorum nomen olim fuit.

PANNICULUS ADIPOSUS, est congeries multarum cellularum sub cute immediatè positarum, membranis tenuissimis constantium, totum corpus ambientium ubi cutis est, in quibus ex vasis sanguiferis huc decurrentibus deponitur oleum sanguinis, quod ibi per tempus stagnare potest, verum à majori sanguinis motu per ductus suos in venas sanguineas iterum impellitur & circulationem obit: potest hæc congeries cellularum in obesitate continere quamplurimum pinguedinis, in macilentis parum. B. *'t Vliesz daar 't vet in bewaart woꝝdt / onder de huid en tusschen de spieren*. Gall. *Pannicule adipeux*.

PANNICULUS CARNOSUS, Gr. *Ἰμὴν Σαρκαδής*, est panniculi adiposi membrana inferior, cellulas ejus determinans, & sustinens, & propriè ad eas pertinens, quæ in plurimis locis satis crassa & musculosa, in aliis iterum membranosa, velamentum toti corpori præbet. Sed in brutis tantum reperitur, in hominibus rarissimè, & ad certa tantum quædam loca. B. *'t vet vliezig vliesz*. G. Das flei-

fleifcherne häutlein. Gall. *Pannicule charneux*. A. The Fleshy membrane.

PANNICULUS NERVOSUS, idem quod *Panniculus Carnosus*.

PANIS CUCULI, vide *Oxus*,

PANIS PORCINUS, vide *Cyclamen*.

PANNUS, oculi morbus est, quando vasa sanguinea ad angulos oculorum in tunica tendinosa excurrentia, propter obstructionem, five inflammationem sanguine turgent. Postea crescente hoc malo, tela, quasi carnosâ oculum vel ex parte vel in totum in superficie, obducunt, adeo ut oculi à lumine maximè offendantur, & planè rubeant. B. *Œn oog-lap*. Gall. *Le Panniculus*, ou *espece d'Ongle*.

PANNUS, notat *Maculam* vel *Nevum* in cute five ex sue gallica, five ex alio morbo maligno dependentem, est macula grandior palmæ interdum magnitudinis, coloris subflavi, vel rubicundi, fusci vel subnigri, in facie sæpius proveniens, & sexum sequiorem deformans. B. *Honing-blekhen / zonne-brand*. G. Die honig-flecken, sonnenbrand.

PANOCHLÆ, sunt Bubones, vel tumores in Inguinibus orti ab inflammatione, vel mala Venere &c. glandulas inguinales occupantibus. B. *Œlap-oren*. Vide *Bubo*.

PANUS, est species bubonis sub axillis, faucibus, auribus & inguinibus, in partibus sc. glandulosis. Sumitur etiam pro *Phygeto*. B. *Kliergezwel onder d'oxelen*. G. Schliergeschwulst, druesen geschwulst.

PAPAVER, est planta, quæ habet caulem ramosum: folia sunt oblonga, ampla, dentata, crispata, albescencia; vel ex atro viridia: calix bifolius, valde caducus: flos est rosaceus, quatuor plerumque petalis in orbem positus constans; ex cujus calice bifolio surgit pistillum, quod deinde abit in fructum, seu testam ovatam vel oblongam, capitulo ornatam, sub quo in quibusdam speciebus series spiraculorum in circuitu aperitur in fructus cavitatem, variis per longitudinem foliis munitam seu lamellis, quibus tanquam placentis adherent semina rotunda ut plurimum & minutissima. Gr. *Μήκων* dicitur à *μή κωνίτιν* non ministrando, quod suis fungi muniis vescentes non patiatur. *Papaver* dicitur nomen habere à formoso puero *Papavere*,
in

in florem sui nominis verso, alii derivant à papo lacteo infantum, vel quod ejus semen infantum lacti admiscetur, vel quia ejus folia lac fundant. B. *Deul / maan-hop*. G. Magfamen, moehn. Gall. *Pavot*. A. Poppy.

PAPILLÆ INTESTINORUM, sunt protuberantiae exiguae, quibus intima intestinorum tunica referta est, ex ductibus glandularum, finibus nervorum, emillariis lymphaticorum & lacteorum contexta Vide. Anat. nott.

PAPILLA, est prominentia rubra in medio mammarum confita, cujus pori recipiunt omnes tubulos lactiferos, hic angustatos, à glandulis mammariis, prodeuntes. Gr. *ἄλλυ*. B. *De tepel / speene*. G. Brust wärtzlein, dutten, wartlein. Gall. *Le Mammelon, le bout de la mammelle*. A. The Nipple of a breast.

PAPILLARE OS, idem quod *Sphenoides*.

PAPILLARUM processus, sunt extremitates nervorum olfactoriorum, membranæ mucosæ viridi schneiderianæ numerosissimè infertorum, sensationi olfactus inservientes, & hinc cum extremitatibus suis instar minimorum villorum eminentes. B. *De tepelwafse optsteckfels van de reuk-zenuwen*. Gall. *Les Mammelons des Nerfs de l'Odorat*.

PAPPUS, tam Græcis quàm Latinis lanugo ex floribus & fructibus decidua est. Sic etiam lanofi quidam villi, qui deflorescentibus aliquot herbis circum semen remanent, & postmodum in auras evanescunt, pappi sunt, in senecione, foncho, & plerisque aliis fit.

PAPULÆ, idem quod *Pustula*, vide *Exanthemata*. Item species morbillorum, quæ etiam *Boa Sudamina*, *Fer-vida Eruptiones* & *Rubicundæ Cutis Aspredines* dicuntur. B. *Kood-jong / rood-hond / rood-jook / rood-vonk*. G. Zittermaahl, hitz blätterlein. Gall. *Pustules, Bourgeons*. A. A pimples, wheelkes, blisters.

PAPYRUS, est arundinis species Niloticæ: à Papyro, Cognomen Papyrii, *πάρυρι* deductum est, à quo Papyriana tribus, estque res & vox Ægyptiaca, quia radice utebantur pro ligno ad ignem struendum: dici itaque posset à *πῦρ* & *πῦρ*, quod ignis pabulum esset. B. *Papierriet*. Gall. *Papier*. A. The Paper-reed.

PARACELSISTICA MEDICINA, idem quod *Hermetica*.

PARACENTESIS, five punctio, est perforatio Thoracis, vel Abdominis, per cannulam cuspidatam. In thorace fit, quando repletus sit pure vel aqua, & punctio instituitur in latere, intra quintam & sextam vertebra; in Abdomine verò cum illud Hydrope ascite intumet, ad latus lineæ albæ abdominis, in musculis rectis & oblique ascendentibus: adsint vires robustæ, & purgatio præcedat, etiam sint pulmones, intestina, reliquaque viscera incorrupta, quum umbilicus protuberet, aliam viam ne investigato, ibi verò apertionem moliri necesse erit. Pus aquamve ne simul educito, sic enim ægrum jugulares, sed per partes, ut septenis diebus libram, aut libram unam & semissem secundum ægri vires. Operatione peractâ emplastro astringente & conglutinante vulnus obturandum. Si meatus & vasa intus sint rupta, ex Paracentesi auxilium quærere, esset oleum & operam perdere, undè sibimet hæc committenda, à παρακέντησις compungo. B. **Buik-opening / buik-steking.** G. Eröffnung des Bauches mit einem eisen. Gall. *Paracenthese, Ouverture du Ventre.* A. Perforation, of the Belly.

PARACHETEUSIS, idem quod *Derivatio.*

PARACMASTICA, est febris continua decrescens: item ætas declinans, à παρακμάσις decretico. B. **En afgaande kooft# / of afgaande ouderdom.**

PARACME, vide in *Acme.*

PARACUNANCHE, est inflammatio cum febre continua & respiratione difficili, in musculis laryngis exterioribus, excitata, ex παρα de, κύων canis, & ἄγχι ango. Vide *Angina.*

PARADYSI GRANA, vide *Cardamomum.*

PARALYSIS five **RESOLUTIO**, est movendi impotentia in his aut illis musculis, qui dicuntur arbitrio nostro subiecti, quod tamen non admodum strictè intelligendum: nullus adest dolor, vel sensus in parte, aliquando hic tamen est levis cum stupore, vel specie punitionis, semper sunt causâ membra flaccida, sæpè etiam macilentia; & ad tactum frigidiora, subindè etiam sanguis quoque ablatu est, aut vermes quasi repentes in partibus percipiuntur, oriunda ab omni causâ, quæ impedit influxum spirituum animalium in nervos partibus affectis dicatos, vel quæ prohibet introitum sanguinis arteriosi in musculos partes

eas moventes. Si in utroque latere fit, *Paraplegia* dicitur, si in uno *Hemiplegia* : si in hoc aut illo membro particularis appellari solet, à *παρελθω* resolvo. B. *Lammigheid*. G. Der schlag, paralyz, das gut, troff. Gall. *Paralyse*, *Affolure*. A. The Palfey, Lameness.

PARALYSIS HERBA, seu PARALYTICA, dicitur vulgò *Primula Veris*, & *Betonica Alba* : vocatur, quòd paralyticis morbis medeatur.

PARAMESUS, est digitus medio proximus, minimoque vicinus, qui *Medicus* & *Annularis* dicitur, ex *παρὰ* juxta, & *μέσος* medium. Vide *Digiti*.

PARAPHIMOSIS & PERIPHIMOSIS, est penis vitium, cum cutis ita curta est, ut glandem adducta, contigere nequeat. Item, cum ea, quæ meatus præter sanitatem clauderent, remota fuerint. Item uteri angustia & contractio, ex *παρὰ* de, & *φίμωσις* caro obliquo.

PARAPHRENITIS, est delirium cum febre continua ex inflammatione diaphragmatis, vel membranarum illud cingentium tum in Thorace, tum in abdomine oriunda, cum dolore intolerabili punctorio ob membranas nervosas, qui immaniter crescit in respiratione, tussi, sternutatione, undè ægri incidunt in risum sardonium, & brevi convulsionibus & furore pereunt, undè est morbus Pleuritidi affinis, illa tamen major, ex *παρὰ* ex, & *φρενιτις* phrenitis. B. *Wastard razende hoofts*.

PARAPHROSYNE, sive DELIRIUM, est levis quædam imaginationis & judicii alienatio orta ab inflammatione aliquam partem corporis occupante cum febre continua, à quibus in consensum trahitur cerebrum, ex *παρὰ φρονίω* mentè sum alienus. Vide *Delirium*.

PARAPLEGIA, est paralytis quæ omnes corporis partes capiti subjectas occupat, ab utriusque trunci medullæ spinalis obstructione, ex *παρὰ* de, juxta & *πλήρω* percutio. B. *Lamheid des gantschen lichaams*. G. Allgemeine schlag des gantzen leibes. Gall. *Paralysie de tout le Corps*. A. Universal Palsy.

PARAPLEXIA, idem quòd *Paraplegia*.

PARARHYTHMUS, est pulsus alterius indolis quam ætas fert, ex *παρὰ* præter, & *ῥυθμὸς* modulus. B. *Een pols die tegen de gemene regel staat*.

PARASTATÆ, idem quòd *Epididymis*, è *παρὰ* juxta sto. PARA-

PARASYNANCHE, est inflammatio musculorum ipsius pharyngis, seu faucium cum febre sæpe continua, ex *παρὰ* præter, *σὰδ* cum, & *ἀγγω* strangulo, Gr. *ῥ. ἀγγω* seu *Angina Porcina Aureliano*, suisbus familiare fit malum.

PAREGORICA, sunt medicamenta mitigantia dolorem, tollendo asperitatem ejus, ut & acrimoniæ lædentis, à *παρηγορίω* lenio, mitigo. B. *Der zagtende Dingen*. G. *Schmerzen lindernde artzeney*. Gall. *Paregoriques*. *Remedes qui calment les douleurs*.

PAREIRA BRAVA, est vox Lusitanica significans vi-tem sylvestrem. Apud Brasilianos vocatur *Caapeba*. Radix est magna & crassa, quæ ad renes à tartareo maucio expurgandos nuper magnopere fuit commendata. Videtur autem famam majorem fuisse, quam realem effectum.

PAREMPTOSIS, est casus, vel coincidentia: exempli gratia: quando è corde constricto, in arteriam magnam delabitur cruor, à *παρεμπίπτω* incido. Vide *Coincidentia*.

PARENCEPHALOS, idem quod *Cerebellum*, ex *παρὰ* juxta, post, & *ἐγκεφαλῶ* cerebrum. Gr. *παρεγκεφαλῆς Herophilo*, *Ἐγκεφαλιῶ Galeno*, *Ἐπίκερω*. Poll. *Ὀπίσθε* *Ἐγκεφαλῶ*. Vide *Cerebellum*.

PARENCHYMATA, sunt viscera, quæ elaborant aliquid, quod usui communi totius corporis inservit: sic pulmo & cor conficiunt ex alimentis in primis visceribus contritis sanguinem per suam actionem & fabricam, & iterum ex sanguine conficiunt reliquos humores minores; Hepar elaborat bilem, quæ est Ciborum intimum resolvens & miscens: Pro omnibus visceribus aliquando paulò latius sumitur, à *παρεγγύω* transfundo. B. *Angewanden daar het bloed door bliet*. Gall. *Parenchime*. A. Idem.

PARDALIANCHES ACONITUM, sic vocatur quædam pantheras necet & pardos; *παρδαῖ* est pardus, & *ἀγγω* strangulo.

PAREISIS, est Paralyseos species quæ post dolorem colicum inducitur, à *παρίσις* laxo, solvo. Vide *Paralytis*.

PARIETALE OS, idem quod *Bregma* vel *Sinciput*.

PARIETARIA, MURALIUM, est planta, quæ habet caules rotundos, rubicundos, fragiles: folia oblonga, acuta, villosa, aspera, vestibis facillimè adhærentia: flos est apetalus, quatuor plerumque staminibus constans ex

calice quadripartito surgentibus, nunc campaniformi, nunc infundibuliformi, modo rotato: pistillum autem abit in semen, ut plurimum oblongum, in capsula, quæ floris calix fuit, reconditum. Gr. *Ε'λεϊνη* & *Περεδιξιον* sic vocatur à parietibus, & muris, quibus accrescat, vel juxtà proveniat. B. *Glas-kruid*. G. Tag und nacht, S. Peters-kraut, glasz kraut, Maur kraut. Gall. *Parietaire*. A. Pellitory of the wall.

PARIS HERBA, seu UVA LUPINA, & UVA VERSA, est Aconiti species; quæ habet caulem medio-criter crassum, rotundum, solidum, in parte superiori viridem, in inferiori rubicundum: folia sunt in crucem disposita, oblonga, ampla, venosa, rugosa, aliquantulum acuta, nigricantia: calix quadrifolius, radiatim expansus: flores sunt tetrapetali, cruciformes, quatuor staminibus donati; flori succedit bacca mollis, globosa, quatuor tubis instructa, in quatuor loculamenta divisa, coloris obscuri, odoris ingrati, continens semina oblonga, exigua, alba: radix longa, parva, nodosa, repens: hæc planta crescit in sylvis. B. *Wolfs-bezie* / *dolwoytel* / *wolfswoytel* / *spinne-kop*. G. Wolfsbeer, einbeer, doll-wurtz. Gall. *Raisin de Renard*. A. One Berrie & Herbe true love.

PARISTHMA, sive AMYGDALÆ, sunt glandulæ duæ, in ore ad faucium initia positæ, ex convolutionibus in sese constantes, quæ tenui, latâque productione inter sese connectuntur, sinum habent utrinque unum communem, amplum & ovalem in os apertum; usus præcipuus est, materiam quandam mucosam, sive pituitosam in fauces & os effundere. Vocantur etiam *Tonsillæ*, *Α'ντιαιδης*, *Μήλα* & *Σπύγγος* Hippocrati, *Antias*, ex *παρεῖ* juxta, & *ισθμὸς* isthmus. B. *Amandelen*. G. Mandeln. Gall. *Amygdales*. A. Almonds.

PARONYCHIA, est planta, quæ habet caules nodosos, se extendentes, & repentes; folia polygoni, sed minora & breviora: calix est pelviformis, sectus in quinque partes cucullatas: flos quinque staminibus constat: ovarium in calicis centro positum emittit tubam unam, erectam, sitque cum calice fructus pentagonus uno semine fetus: radix perennis, longa, satis crassa, in multos ramos lignosos divisa, alba: hæc planta est alba, aut coloris argentei; & crescit in regionibus calidis circa montes; her-

herbula hæc, sic fortè dicta, quod malis circa ungues medeatur, ex *παρὰ* ad, vel, juxta & *ὑπὸ* unguis, quasi ad unguem. A. Felon, Whit low, Whit-low graff.

PARONYCHIA, PANARIUM, PANARITUM, si-ve REDUVIA, est inflammatio subcutanea in apice digiti manus, in periosteo vel unguis radice hærens, quæ primo vix exterius conspicitur, dolore nihilominus acerrimo, qui vigilias molestas facit, cum ardore & pulsatione: sed tumore penè nullo in principio, aut rubore manifesto; tertio autem vel quarto die, cum tumor, tum inflammatio exterius elucet, & sæpè ad manum vel humerum usque extenduntur. Originem habet ex quacunque causâ has partes inflammare, tum ex acri, & corro-dente humore, tendines, nervos, periosteum, imò os ip-sum corrodere valente, ex *παρὰ* juxta, & *ὑπὸ* unguis. Lat. *Panaritium*. B. *Spd-nagel / de vpt / wozm / ziekte zonder naam*. G. Finger wurm, grippeln, das beese ding, nagel-geschwær. Gall. *Paronichie, Panaris*. A. A felon, or whitlow.

PAROPIÆ, sunt anguli oculorum minores, tempora versus spectantes, ex *παρὰ* juxta, & *ὀπρῶμα* video. Vide *Cantibus*.

PAROPTOSIS, antiqua quædam adustionis species est, quæ in variis morbis uti veniebat: item significat sudoris provocationem in balneo sicco cum prunis ardentibus à *παροπτῶν* aduro. B. *Branding / drooge stoving*.

PAROTIDES, sunt glandulæ duæ post aures sitæ, occupantes foveam inter processum mammillarem, condyloidem & os jugale factam, quæ ab carotidibus externis sanguinem accipientes, salivam in magna copia conficiunt, eam communi ductui infundunt, qui circa tertium dentem molarem superiorem perforando muscolum buccinatorem in os hiat. Item tumores glandulis, post aures, contingentes, ex *παρὰ* pone, juxta, & *ἔς* auris. B. *Oorzieren / gezwollen achter 't oor*. G. Die Ohren druesen, harte beutzel, geschwulst hinter den ohren. Gall. *Parotides*. A. A swelling behinde ones eares.

PAROXYSMUS, est pars periodi morborum, quâ intenduntur & exacerbantur: estque vel ordinatus, qui certis temporibus intensiõnis affligit, ut in febrî tertiana, vel inordinatus, qui nullum certum intensiõnis tempus obser-

vat; sed nunc hoc, nunc illo die redit; nunc citius, nunc tardius infestat, ut in febre erratica. Vocatur & *Periodus*, *Accessio* Celso, *Exacerbatio* & *Invasio*, aliis Παροξυσμός, Εισβολή Gal. Δύψις Arist. cujus ipsius initium ἀρχή & Ἐπασημοσία Galeno dicitur, à Παροξάω exacerbō. B. *Manbal/oberbal/berheffinge*. G. Entzündung, der anstosz, anfall. Gall. *Accès, Paroxysme*. A. Fitte of the disease

PARS, est corpus toti coharens, communique vitâ conjunctum, actionibusque perficiendis comparatum. Partes dicuntur sensibiles, spermatica, & sanguinea: similes & dissimiles; organicae vel inorganicae; principales & ministræ; continentes & contentæ &c. Gr. Μέρος & Μοίρα. B. *Gen* deci. G. Ein theil. Gall. *Partie*. A. Part.

PARTHENIS & PARTHENIUM, est planta cujus nomen variis imponitur herbis: sic appellatur, quod morbis uterinis mulierum, præsertim virginum, medeatur: sic vocatur *Matricaria*, & *Artemisia*. παρθένος enim virgo est, in specie aliquando camomilla fœtida est *Fuschio*, quod vocat *Amaracum*, *Solis oculum*, *Millefolium*: Thufcis *Canta* est; officinis & Herbariis *Cotyla fœtida* est, vide *Cotyla*.

PARTUS, est foetus maturi in lucem editio, in parto ordinario foetus membranis ruptis, caput antrorsum vertit, eoque versùs uteri collum inclinato, egressum conatur, solito more foetus mense nono excluditur, partus non fit absque motu convulsivo musculorum abdominis, dorsi, Diaphragmatis & aliarum partium: imò etiam non sine dolore, anxietate & molestia, mereturque sane morbis accenseri convullivis. Gr. Τόκος, Τέκος, Κόμωα. B. *De baring*. Sumitur & pro ipso foetu. B. *De vuzgt*. G. *Geberung*, geburt, frucht. Gall. *Le Fruit*. A. *Delivrance*. G. *Kinds-noeth*, in kinder noethen arbeiten. Gall. *l'Accouchement, Travail, Delivrance*. A. *Child Bearing*.

PARTUS CÆSAREUS, est, quando infantes in difficili partu, ex abdomine & utero excinduntur, vivente vel mortuâ matre. *Scipionem Africanum* primò ex utero sectum testatur antiquitas, adhuc superstitè matre; idem de *Manlio* aliisque creditur, undè omnes Romani Cæsares nomen accepisse vulgò creduntur, quia ex eadem familiâ erant.

*Qui Caesaris nomen fit fortitus,
E Matris Casum fuisse utero.*

B. De Keizerlyke sneede. G. Der Kayserliche schnit. Gall. *Section ou Operation Cefarienne.* A. The Imperial cutting.

PARTUS DIFFICILIS, idem quod *Dysfocia.*

PARVIVISCERULUS, Gr. *Σπλωγγός*, est, qui parva viscera habet, & nonnunquam prava. **B. Klein van ingewanden.**

PARYLIS, est inflammatio, putredo, aut excrescentia, juxta gingivas, ex *παρά* juxta, & *ἔδος* gingiva.

PASMA, idem quod *Diapasma.*

PASSA, & PASSULA UVÆ, est uva sicca solem passa.

PASSERINA, est Alfinis species, sic dicta, quia passeris hanc herbam gaudet.

PASSIO, idem quod *Pathema.*

PASSIO BOVINA, vide *Phtiriasis.*

PASTA REGIA, idem *Martius panis.*

PASTILLUM, est pomum odoriferum, fit ex odoratis pulveribus, qui cera, styrace liquidam, Balsamo indico, Tragacantho cum tantulo terebinthinæ excipiuntur, & in globum formantur: usus est ut gratus odor concilietur, sumitur aliquando pro trochisco. **B. Een ruikbal.** G. *Ruech kieglein.* Gall. *Pastille.* A. *Pomander Balles.*

PASTINACA, est planta, quæ habet caulem crassum, firmum, striatum, vacuum, ramosum: folia ampla, villosa, in margine dentata, pinnata, ex aliis sat crassis, & costa magna sustentata composita, saporis grati & aromatici: flos est luteus, rosaceus: radices sunt crassæ, carnosæ, longæ, esculentæ, exterius flavo-fuscæ, vel dilutiùs flavescentes, intus albicantes: semina sunt parva, ovata, margine donata, per maturitatem sacculum deponentia: ejus nomen à pascendo dictum videtur; alii enim corpus & Venerem excitat, vel quod spontè in agris nascatur, eaque plebs sæpissimè depascatur: vel quod pastinum habeat, & ibidem referat radix (pastinum est ferramentum bifurcum, quo semina panguntur, & pastinaca vulgaris tale ferramentum unica furca refert: sic & piscis pastinaca, à tela pastino simili nomen accepit) certè postulat ratio ut pastinaca eodem modo dicatur. Gr. *Σταφύλιον*. **B. Pastinaken / pinsternaklen / witte wort.**

len. G. Pastenach, weisse ruben. Gall. *Ponais, Pastenade.*
A. Parfneps.

PATELLA, idem quod *Mola, Genu.*

PATHEMA, est omnis passio, morbus, seu affectus præter ordinem, quo corpus nostrum laborat; Gr. Πάθη & Πάθημα, Πάθηματα τῆς Ψυχῆς, sunt animi affectus, à πάχω patior. B. *Uydinge / beweginge des gemoeds.* G. Bewegung des gemuehs. Gall. *Affection, Disposition, Passion.* Ita quoque A.

PATHETICUS, est nervus quarti paris intrà cranium: quarto pari apud *Willisium*, & octavo apud *Fallopium* accensetur, hic cranio egressus per foramen tertium magnum oblongum, videtur totus impendi in musculum Trochlearum oculi, à πάχω patior. B. *De lydende zenuw.* G. Die leidende spannader. Gall. *Le Ners Pathetique.* A. The pathetick nerf.

PATHOGNOMONICUM, est signum proprium inseparabile, quod soli & omni convenit, ejusque essentiam indicat, quod etiam à principio ad finem durat: ut in pleuritide vera, semper adest febris continua, respiratio molesta, lateris dolor punctorius & tussis, ex πάθη affectus, & γινώσκω cognosco. B. *Gen eigen teiken.* Gall. *Signe Pathognomonique.*

PATHOLOGIA, est pars Medicinæ, docens morbos corporis nostri, morborum differentias, eorumque causas undè oriantur, & effecta quæ in corpore præsent. ex πάθη affectus, & λέγω dico, narro. B. *Verhaal der ongezondheid.*

PATHOS, idem quod *Pathema.*

PATIENTIA, est corrupta vox ex Lapathum; si enim auferatur *La*, manet Pathum, ut patientiæ nomen resultare videatur.

PATIENTIÆ MUSCULUS, idem quod *Levator Scapulae.*

PECHIAGRA, est arthritis circa articulationem cubiti, ex πῦχος cubitus & ἀγρεύω capio. Vide *Arthritis.*

PECTEN VENERIS, ACULA, Gr. Σκιδνίδις, est species Chærefolii sylvestris: dicitur quòd ejus seminum thecæ vel pecten referant, vel si singuli dentes sumantur, acui similes sint. B. *Paalde herbel.* G. Wilde mohren. A. Pinkenelde, storkes-bill, wild chervil.

PECTI-

PECTINÆUS, musculus vide *Lividus*.

PECTINIS Os, idem quod *Os Pubis*.

PECTORALIA, seu BECHICA, sunt medicamenta, quæ agunt vel attenuando, vel incrassando & leniendo, ut ea quæ pulmonibus hærent & tussim excitant, ad expectorandum apta reddantur. Gr. Βηχικά. B. *Bozsmidde*. len. Gall. *Remedes pectoraux*.

PECTORALIS MUSCULUS, duo sic vocati sunt musculi, alter est *Pectoralis major*, alter est *Pectoralis minor*. *Major* oritur à facie exteriori omnium costarum verarum & claviculæ, & inseritur ad latitudinem quatuor digitorum infra caput ossis humeri spinæ exteriori ejusdem, hujus musculi tendo duplicatur, & quasi intorqueatur ut in tam parvo loco tot fibræ tendinosæ implantari possint, aliquæ etiam ejus fibræ carnosæ confunduntur cum deltoide, functio hujus musculi est Humerum ad pectus adducere. *Minor* oritur à facie externa 2. 3. 4. 5. costæ dentatis productionibus circum circa ubi costæ cartilaginibus sterni junguntur, & inseritur processui coracoideo scapulæ, hinc anteriorem & superiorem scapulæ partem versus inferiora & anteriora flectit. B. *De bozspier*. G. Der brust-mausz. Gall. *Muscle Pectoral*. A. The Muscle of the breast.

PECTORIS Os, vide *Sternum*.

PECTUS, Gr. Στήθος, Θώραξ, est pars thoracis anterior, quæ sub juguli clavicula est usque ad diaphragmatis regionem extensa, cujus posterior pars *Dorsum* appellatur. B. *De bozst*. G. Die brust. Gall. *La Poitrine*. A. Breast.

PEDAMENTA, sunt, quibus stat recta vinca, hoc est, quibus veluti pedibus nititur. Nominantur quoque *Pedamina*.

PEDICULARIA, & PEDICULARIS, dicitur *Staphis agria*, sic dicitur, quòd pediculos necet.

PEDICULARIS, est planta, quæ habet folia crispata instar cristæ galli & crenata; caules angulosos, debiles, excavatos, partim repentes, partim rectos: flores sunt monopetali, personati, bilabiati, labio superiori galeato, in inferiori trifido, coloris purpurei, aut rubicundi, aut albi; post florem sequitur capsula compressa, acuta, ferè ovalis, inter duo folia latens, & dissiliens in duas partes, plurimis seminibus compressis & nigricantibus & figuram

renum referentibus factas; radix est digiti minimi crassitie, aspera, alba, in multas crassas fibras divisa, saporis amari: hæc planta crescit in pratis & in locis humidis. Gall. *Pediculaire des prez*. Ab effectu nomen habet, si enim à pecoribus, ut fertur, inter cætera pabula devorata fuerit, pediculorum ingentem copiam procreat. Gr. *Ἀλιευτῶροφῶ* ceu crista galli censetur, cui folia similia gallinacæ cristæ sunt, imò ob florum congeriem, multiplicis & densæ gallinacæ cristæ modo fastigiatam, sic posteriores dici putant: aliqui *Fistulariam* nominant quòd ad fistulas & sinuosa ulcera utilis esse credatur. Vide *Alectorolophos*.

PEDICULARIS MORBUS, idem quod *Phthiriasis*.

PEDICULUS, idem est quod *Petiolus*, quo nempe folium, fructus aut flos dependet. B. *De stel*. Gall. *La Queüe*.

PEDICULUS, est insectum homini præsertim infestum. B. *En lups*. G. Laus. Gall. *Un Pous*. A. The Louse.

PEDICULUS ELEPHANTIS, est *Anacardus*, sic ob magnitudinem, & fortasse ob analogiam ita appellatur.

PEDILUVIUM, est balnei species, lavandis pedibus utilis, uti ipso vocis sono liquet. B. *En voet-bad*. G. Ein fuszbad. Gall. *Bain pour les pieds*. A. A. Footh-bath.

PEDIUM, idem quod *Planta pedis*.

PEDRA DE COBRA, est lapis ovalis figuræ, ex uno latere planus, ex altero gibbosus, coloris fusci & splendentis, poris aliquot interspersus, reperiendus in serpente indico coronato, diademate seu conspicio insignito, cujus virtus est alexicaca cum applicatur serpentum moribus. Ita dictus lapis, vocabulo à Lusitanis imposto, adversus viperarum morsus præstat auxilium, externè applicatus. In serpente, dicit Cl. *Kempferus*, quod vulgò credunt, non invenitur, sed arte secretà fabricatur à Brahmenis. Pro dextro & felici usu, oportet adesse geminos, ut cum primus veneno saturatus vulnuscule decidit, alter surrogari illicò in locum possit; hinc geminos habere debent indigenæ, quos cum gossypio capsulæ inclusos probe asservant: loquitur idem laudatus Autor de alia ophitide, quam possidebat, instar silicis durissima, ponderosaque, uncialis longitudinis, figuræ quodammodo tornatilis, & quasi ex annulis compactæ; quales inveniri

in capitibus maximorum serpentum credulus persuadetur vulgus: ille verò Autor apophysin alius petrae, vel in ipsa petra molliori genitam iudicat, velut lapides bufonius, acutes, lyncius, oculus catti, glosso petra, & si quos alios vulgi error transcribit ex animalibus. Fidem ipsi fecit collis petrosus, quem bidui itinere ab Isphahano urbe offendit, cujus fabulum ex petra dissolutum, innumeros exhibebat variae figurae bufonios & iudaicos, quibus vel plaustrum impleviscet. Quo ipso fertur, ut istis lapidibus nihil efficaciae inesse credat, nisi quam actuali frigiditate sua, vel absorbendo praestant.

PEDRA DE PORCO, est lapis quadrupedis Hystricis dicti, constans ex tomento, fibrillis, & materia friabili, subrussa, amaricante, & desoris quibusdam in partibus, cetaceis, & subnigris quasi unguibus coöpertus, substantiae solubilis facile, ad linguae attactum summè & illicò amaricans, ejus vis sudorifera est insignis. Dicitur etiam lapis Hystricinus: juxta Doctiss. *Kampferum*, coagulum est biliosum, rotundum, satis compactum, ut plurimum nucis myristicae vel juglandis magnitudine, leve, coloris rufi, substantiae quodammodo unguinosae, saporis subtilissimè amarescentis. Reperitur in vesicula biliaria hystricum terrae Malaicae. Hoc coagulum bovino longè sui pretio ac virtutibus antecellere dicit, pro ut *Bezoar Orientalis* occidentali dicto vel aurum cupro praestat. Rarius generari accidit, quod ipsum inprimis, praeter eximias & praesentissimas facultates, pretium ejus extollit, ut in ditiorum duntaxat & principum nigritarum manibus versetur, qui illud sphaeris aureis argenteisve armari curant, adnexâ ex eodem metallo catenulâ, cujus adminiculo tractari valeat: usus ejus est, ut suspendatur per horas aliquot, vel unâ alterâque vice agitetur in haultu aquae communis, quam, vix grani pondere imminutus, amarore imbuit: haultus, ita praeparatus, habetur summè cordialis & alexipharmacus, tum in ictero, febribus putridis, malignisque, & in quibuscunque viscerum obstructionibus medicamentum efficacissimum; addamus & mirabilissimum qui tot & tam oppositos effectus valet producere inprimis si illi major, quam fides medica adhibeatur.

PEGANUM, vide *Ruta*.

PELECANATIO CHYMICA, idem quod *Circulatio Chymica*.

PELADA, sic vocatur species capillorum defluvi, præsertim ex morbo gallico oriundi.

PELICANUS, est instrumentum Chirurgicum, dentibus evellendis destinatum, forfex est rostro incurvato, dentibusque intus, melioris apprehensionis gratiâ, munito. Item Instrumentum est Chymicum circulatorium dictum à figura pelicani rostro pectus suum fodientis nuncupatum, amplo ventre sensim in angustius collum vergente, quod retortum & recurvum os rursùm in ventrem immittit. Hoc vas in fundo canalem, per quem liquor infunditur, habet, qui, liquore infuso, hermetico sigillo occluditur, & calori admovetur. B. *Pen Pellican.* G. Ein Pelican. Gall. *Pellican.* A. Idem.

PELICANATIO, vide *Pelecanatio*.

PELIDNUS, est color facië plumbeus & lividus, Melancholicis frequens, à πλῖδ niger, fuscus. B. *Lootherwige colour.*

PELLICULA, idem quod *Membrana* vel *Tunica*.

PELLIS, cutis est brutorum, pilis aut lana necdum orbata, alias si præparationem subiisset corium appellaretur. B. *De luid / vel.* G. Die haut, fell. Gall. *La Peau.* A. The SPin, Hide.

PELTALIS CARTILAGO, idem quod *Ensisformis Cartilago*.

PELVIS, est locus ille in ventre imo, quo vesica & uterus, continetur, & circumscribitur ossibus ilium, coxendicis, pubis, & osse sacro; in mulieribus hæc ossa magis à se invicem distant, & tenuiora sunt quàm in viris, præsertim ossa pubis, ut sic cavitatem pelvis, & angulum inter ossa pubis & Ischii, majorem efficiant, pro factûs commodiori gestatione, faciliorque in partu exclusione. B. *Het bekken.* G. Das becken. Gall. *Le Bassin.* A. A. Basen.

PELVIS AURIUM, vide *Cochlea*.

PELVIS CEREBRI, vide *Choana*.

PELVIS RENUM, est receptaculum membranaceum in utroque rene, quod urinam ex duodecim papillis recipit, & in ureteres effundit. B. *Het nierbekken.* G. Das Nierenbecken. Gall. *Bassin des reins.* A. Basen of the Kidney.

PEMPHINGODES FEBRIS, est, quæ ob caloris intensiorem pustulas & bullulas, producit: aliis placet febrem

brem esse ventosam & flatusam, seu *Ampullosam*, ex πύμφοις flatus, bulla, pustula, & εἶδος forma.

PEMPTÆOS, Quintana dicitur febris intermittens, quinto quoque die recrudescens. Sed an detur, in praxi mea necdum observare licuit, à μήμητρα quinta. B. *De vpsdendaagse koozgs.*

PENICILLUS, est instrumentum Chirurgicum ex pilis aut linteo carpto accommodatum, eluendisq̄ue ulceribus aliisque medelis destinatum. Gr. κερκισκος. B. *Pen quastjen.* G. Ein pinfel. Gall. *Broffe, Pinceau.* A. A Pencil.

PENICILLA, idem quod *Turundula.*

PENIDIUM, est sacchari clarificati, & depurati species, quæ in bacillos arte redigitur. B. *Penyn-suiker.* G. Peny-sucker. Gall. *Penide ou E/penide.*

PENIS, *Muto, Bolis, Colis, Veretrum* Suetonio: *Fascinus Virilis* Arnobio, *Caulis Lucillo, Nervus* Juvenali, *Tentum* Catullo, *Verbus, Virile*: *Virile membrum* Cic. *Scapus* Virgil. *Membrum genitale, Cercolipa* Catull. & *Sicula*, à Sica. *Mentula, Virga, Priapus; Hasta, cauda salax*, Σάβη, Πέος, Ἀναγκαῖον Artemidoro, Σάουιον Cratino, Τάυρος Suid. Δίμας Plat. in comm. Ἐμύολον, Βάλανος, Aristoph. Ἐρίθινος, Ουρά Eupolidi, Μύκης, Σίνος, Στήμα, Τύλος, Κάπρος, Ἄιδος Hom. καλλή Aristoph. Φλέψ Γορίμη Epigr. quasi genitalis vena. Ροδανιά, Ψαλλή. Κοώνη in oraculo quodam. Πουθή Xenoph. Κριθή, Νεύρον, Τριήμελον, Ψοά, Κορκέτης, Ἀνδρεία Artem. Est membrum virile, quod constat ex duobus corporibus nervosis, urethra, glande, cute, præputio &c. B. *De manneljke roede.* G. Das mænliche glied. Gall. *Verge, le Membre Viril.* A. A Mans yard.

PENIS CEREBRI, idem quod *Conarium* seu *Glandula Pinealis.*

PENIS MULIEBRIS, idem quod *Clitoris.*

PENSILIS VERRUCA, vide in *Verruca.*

PENTACULA, seu PERIAPTA, sunt signa, sigilla & delineamenta admirandis & incognitis aliquando literis & characteribus implicata, quæ collo appensa creduntur à malignis spiritibus. Et quovis fascino præservare. Idem quod *Periamma.*

PENTADACTYLON, vide *Palma Christi*, ex πέντε quinque, & δάκτυλος digitus.

PEN-

PENTAMYRON, est unguentum ex quinque ingredientibus compositum: constat enim ex styrace, mastiche, opobalsamo, cera & unguento nardino, ex πέντε quinque, & μύρον unguentum.

PENTAPHARMACUM, non tantum est medicamentum ex quinque constans medicamentis, verum etiam ex quinque alimentis, ex πέντε quinque, & φάρμακον Remedium.

PENTAPHYLLUM, est *Quinque Folium*, quia quinque folia habet, unico insistentia petiolo, ex πέντε quinque, & φύλλον folium. B. *Dpf-binger-kruid*. G. *Fuenfinger kraut*, fuenfblad. Gall. *Quinte feuille*. A. *Cink foyl*, five finger grass, five leaved grass.

PENTAPLEURUM, est *Plantago minor*, *quinque nervia* dicta, eo quod ejus folia costis quinque tanquam nervis distincta sunt, ex πέντε quinque & πλευραι costæ. Vide *Plantago*.

PENTATHETON, est emplastrum ad collisâ, vibices flagellorum & cutim excoriatam destinatum, ex πέντε quinque, & τέθημι pono, quasi diceret ex quinque rebus compositum.

PEPANSIS, est vitiatî, corruptique humoris in convenientiorem sanitatis statum deductio, à πεπάλω excoquo.

PEPASMUS, Vide *Coffio*.

PEPASTICUM, est medicamentum mitigans, & cruda concoquens, à πεπάλω excoquo. Gall. *Digestif*.

PEPLION, PEPLIS & PEPLUS, est *Esulæ* species: sic nominatur, quod ramulorum ambitu, & quasi rotundo amictu velum efformet ac tellurem operiat: peplus enim sive peplum, sindon est, sive vestis prætenuis, propriè mulierum, vel nomen πειπλω accepit, ob purpuream foliorum superficiem sive xerampelinam, quæ huic in vinctis nascenti, & peplidi in maritimis fabuletis degenti, ut plurimum inest. Interdum ob colorem flammeum *Flammeolam* vocant. B. *Quibels-melk*. G. *Teufeltz-milch*. Gall. *Reveille matin des Vignes*. A. *Devils-milk*, Petty Spurge.

PEPO, est planta, quæ habet caules farmentosos, crassos, repentes, in longum & latum se extendentes, cum capreolis vicinis plantis vel lignis adhærentes: folia sunt ampla, magna, incisâ, dura, aspera, dentata, coloris viridis,

ridis, subfusci, splendentia, caulibus longis, duris, aut spinosis adhærentia : flores sunt monopetali, campaniformes, lanuginosi, aliquantulum odorantes : flori succedit fructus oblongus vel rotundus, carnosus, corticem durum, & quasi lignosum habens, trifariam divisus, fetus feminibus planis, oblongis, annulo quodam cinctis, quæ habent sub cortice amygdalam albam dulcem, & gratam : hæc planta in horti colitur. Gr. *πίπρω*, à *πίπτω* coquo, vel à *πρωμαίνω* maturefcere, est Melonum species, quæ mitis est & tenera, ac maturitate nactâ, facile flaccescit. B. *Pompoen* / *pepoen*. G. *Plutze*, *pfeben*. Gall. *Citrouille*, *Pepou*. A. *Pompion Gourde*.

PEPSIS, est coctio, sive actio ventriculi, Intestinarum, salivæ, liquoris gastrici, pancreatici, & bilis in cibos assumptos, quâ acquirere incipiunt naturam à sua priori diversam, & similem ac corporis in quo continentur, & attenuantur, subiguntur, miscentur, ut cum modo dictis liquoribus in bonum chylum redacti per lactea vasa transire possint à *πίπτω* coquo. Vide *Coctio* & *Fermentatio*.

PERACUTISSIMUS MORBUS, vide *Acutus Morbus*.

PERACUTUS, vide *Acutus*.

PERCIPIOLUM, est Medicamentum ad Morbum comprobatum. B. *En geprobeert middel*. G. *Ein probiert artzney*. Gall. *Remede éprovoé, expérimenté*.

PERCOLATIO, est, quando liquor turbidus per pannum lineum, chartam, pannum laneum &c. transmittitur, ut mundior reddatur. B. *En doozygging* / *doozsteinsing*. G. *Das durchseigen*. Gall. *l'Action de faire couler une liqueur, pour la rendre plus claire*. A. *Straining*.

PERDICIUM, est planta, sic dicta, quod perdices se ad id volent, terramque suffodiant. Vide *Helxine*.

PERETERION, est Modiolus vel Terebellum rectum & acutum, à *περάω* transfodio. B. *En booztuig*. G. *Ein trepan, boehrlein*. Gall. *Trepan*. A. *Borer*.

PERFECTA CRISIS, vide *Crisis*.

PERFOLIATA, est planta, quæ caulem habet tenuem, firmum, striatum, nodosum, ramosum, saporis aliquantulum aromatici : folia simplicia, alternatim disposita, ovalia, vel fere circularia, dilute virentia, sapore oleraceo sed fervidiorè : flores in summitate ramorum nascuntur

tur parvi, in umbellas flavas dispositi, singula ex quinque foliis componitur, in orbem positis: radix ut minimi digiti crassa, simplex, lignosa, alba: femina longa, striata nigricantia. Dicitur, quia folia circa caulem sese ita comprehendunt, ac si essent mutuo coalita, ut vaccariæ, brassicæ &c. species quædam. B. *Deur-wasch*, *deur-blad*. G. *Durch-wachs*, *bruch-wurts*. Gall. *Perce-feuille*. A. *Thorow-pape*, *Thorow-Teasel*.

PERFORANS MUSCULUS, perforato musculo substernitur *Perforans*, qui superiori cubiti, radiique parti adnatus, tendine quadripartito priorem perforans, in tertium usque excurrit articulum. Unde hos duos musculos, ex pluribus suorum generum simplicibus constitutos esse censendum est. Vaginis includuntur, præter quæ ex carpi armilla erumpit, membranaceo cartilagineis, unumquodque circa intermedium semicirculari obductis ligamentulo. Emitunt præterea vaginæ hæ varias emissiones atque vincula, & digitos cum perforatore flectunt. Ita ut manus, sic & pes suum perforantem obtinuit. Supernæ tibiæ, ut & tibiæ ex parte ossis extremitati posterius alligatus in quatuor inferius dissectus tendines, tertiis affigitur digitorum ossiculorum integumentis, perforat hic ut prior tendines musculi perforati. B. *De doozborende spier*. G. *Der durchbohrende mausz*. Gall. *Muscle Perforant communement le Profond*. A. *The perforating Muscle*.

PERFORATA, est Hyperici species, cujus folia plurimis punctis videntur pertusa. Gall. *Mille-pertuis*.

PERFORATUS MUSCULUS, prior Musculorum digitis adhærens, *Perforatus* dicitur, interno humeri ossis tuberculo alligatus; circa carpum tendines dispergit robustos quatuor, qui propè finem rimâ quâdam perforanti musculo transitum præbente finditur, tandemque digitorum internodio secundo affiguntur, & cum perforante digitos flectit. In pede in planta situs est, superius calcis ossi adnatus; quatuor adhæret articulationibus secundis. Sic & *Coracoideus* etiam *Perforatus* dicitur. B. *De doozgeboozde spier*. G. *Der durchgeborhte mausz*. Gall. *Muscle Perforé communement le sublime*. A. *The perforated muscle*.

PERIAMMA, *Periapton*, *Amuletum*, *Xenechton*, medicamentum est quod de collo suspensum morbum arcere cre-

creditur, ac præcipuè pestem, ex περιπρω circumverto. B. *En Halsdracht*. G. Das man anhencke an halz oder arm. Gall. *Un Amulet*. A. An amulet.

PERIANTHIUM, sive Calix, id est, circumvolutum flori integumentum, quod partim pro basi & fulcimento, partim pro tegmine erupturis deinceps petalis & staminibus inservit, pro quorum vario exortu variaè magnitudinis & figuræ deprehenditur, estque vel *Μοιφύλλον* ut in Quinquefolio, *Fragaria*, *Caryophyllata*, *Filipendula*, & similibus; vel *Διφύλλον* ut in *Papavere*; vel *Τριφύλλον*, ut in *Chelidonio* minore, vel *Τετραφύλλον*, ut in *Bursa Pastoris* non raro observatur, vel *πένταφυλλον* & *Εξαφύλλον*, ut in *Ranunculo*: imò quandoque in fedecim & ultra solvitur folia, quæ iterum in summitatibus vel levioribus vel profundioribus gaudent segmentis, & copiosis interdum pilis, fungis & spinis operiuntur, ut in *Rubis*, *Rosis*, & similibus apparet, angulare enim calicis foliolum tenui capillitio obductum laterales profert appendices, quarum extremitates rubicundis fungis liquidum quoddam fundentibus terminantur.

PERIAPTUM, vide *Periamma*.

PERICARDIUM, *Involucrum*, *Capsula*, *Bursa*, *Scrotum* seu *Sacculus Membranaceus Cordis*, est involucrum membranaceum, quo totum cor investitur, & in quo liberè hæret, quod ex glandulis vel ipsi, vel cordis basi insidentibus accipit perpetuò humidum aliquod tenuissimum, pingue, exhalans spontè, quodque perpetuò iterum absorbetur, & inservit humectando & flexiles tenendo fibras Cordis, dupliçi constat membrana, quarum exterior communis cum mediastino, interior propria, lubrica est, cum tunicis majorum vasorum continua. Ex περιπρω circum, & καρδια cor. B. *Herte zakise* / *herte beursje*. G. *Hertz-bændel*, *hertz-hautzlein*, vel *täschlein*. Gall. *Pericarde*, *l'Envelope du Cœur*. A. The purse of the Heart.

PERICARPIUM, illud est, quod semen vel fructum ambit, in quibusdam edule est, ut in pomis, pyris, in aliis non, ut in nucibus, castaneis, &c. dicitur & *Folliculus*, & *Siliqua*. B. *Deele* / *peute*. G. Die huelsen, darinnen der samen fleckt. Gall. *La Gousse ou l'Envelope*. A. The Huske of seed.

PERICHOLUS, est præter modum biliosus, ex περιχολὸν valdè, & χαλὸν bilis. P E-

PERICLYMENUM, est *Caprifolium*, cujus nomine & alii frutices scandentes, & circumvolventes vocantur, à περικλύω circumvolvo: nam circumvolvendo ad se vicinas arbores aut frutices vocatur. Vide *Caprifolium*.

PERICRANIUM, est membrana, periosteo cranii super induc̄ta, ab aliis ipsum periostitium cranii dicitur pericranium, ex περι circum, & κρανον caput. B. *Der panvliēs*. G. Das hirnhaütlein. Gall. *Pericrane*. A. The carnosous membrane of te Skull of the head; or the Hairy-scalp.

PERINÆUM, seu INTERFEMINEUM, est futura illa ligamentosa inter anum & Scrotum, quam *Aristophanes* Κοχώνη videtur dixisse, & Πρωγαῖον. *Archippus* Προχώνη locum sub pudendo, inter femora & nates medium, uti cum *Polluce* sentit *Aristoph. Scholiast.* B. *De bil-naad-naad-seuf*. G. Der ars-nath. Gall. *Perinée*, *Rhabbé*, *Periné*. A. The Buttocksfuture.

PERINYCTIDES, sunt papulæ, pustulæ & tubercula papulis similia.

PERIODUS MORBORUM, est tempus in morbis intermittentibus ex intensione & intermissione constans, ex περι circum, & δίωω iter facio.

PERIODUS SANGUINIS, seu CIRCULATIO, & CYCLOPHORIA, est continua sanguinis per totum corpus circumgyratio. Hæc est duplex, vel est in *Adulto*, vel in *Fætu*: in *Adulto*, sanguis omnis in venam vacam redux influit in sinum venosum ante dextram auriculam, indè impellitur in auriculam dextram cordis, hinc in cordis ventriculum dextrum, ex quo vi magnâ impellitur in arteriam pulmonalem, cum qua minima omnia loca pulmonis perfluit, & intrat venas pulmonales quæ ante auriculam sinistram in unum saccum quoque desinunt, ex hoc sacco pellitur in auriculam sinistram, indè in ventriculum cordis sinistrum, ex hoc iterum in arteriam magnam, quæ cum dispergatur ad omnia corporis viscera & loca, nullo excepto, sanguinem quoque ad omnes partes circumvehit; desinit autem vel immediatè quævis arteria in venam, vel mediante cellulâ (ut in pene Virili &c.) Hinc sanguis ex Arteriolarum sinibus infunditur initiis Venarum, quæ omnes confluunt in venam cavam superiorem, inferiorem, & azygon, quæ conjunguntur in sinum

num venosum ante auriculam dextram, soletque hoc circuitu sanguis continuo ferri: verum in *Fætu* magna intercedit differentia ob placenta Uterina vasa, canalem venosum in Hepate, canalem arteriosum ex Arteria pulmonali in Aortam hiantem, & foramen ovale, quæ cuncta percolantur in fætu; & in adulto concreverunt; hanc circulationis differentiam vide in Anatomicis, ex περι circum & ἰδίω iter facio. B. *De omloop des bloeds*. G. Umgang des bluts. Gall. *Circulation du Sang*. A. Circulation of the blood.

PERIOSTEUM, est membrana tenuis, ossa, paucis exceptis, immediatè investiens, ex περι circum, & ὀστέον os. B. *Het been-blies*. G. Das häutlein der beine. Gall. *Perioste*, *Membrane des Os*. A. A Nervous membrane covering the bones.

PERIPHERIA, est corporis vel alicujus visceris ambitus aut circumferentia, a περιφέρω circumfero. B. *De omtrck*. G. Der umfang. Gall. *Circonference*. A. The roundness of any body.

PERIPLOCA, sive APOCYMUM, est planta, quæ habet caules longos, lignosos, flexiles, nodosos, rubicundos, repentes, scandentes, & arbores vicinas amplectentes: folia sibi invicem opposita, ampla, oblonga, venosa, acuta: flores sunt rotati, monopetali, quinquifidi, villosi, tamen sine lanugine: radix est fibrosa, repens: reliqua ut in Apocyno scandente: hæc planta succum lacteum in magna copia dat, & crescit in sylvis: est Convulvuli species sic vocatur quia circumvolvitur & implicat cæteras herbas, a περι circum, & πλικο plico, necto, texo. A. Dogs-bane.

PERIPHIMOSIS, vide *Phimosis*.

PERIPNEUMONIA, est vasorum arteriosorum pulmonalium, tum arteriæ pulmonalis, tum bronchialis inflammatio, cum febris acuta, respirandi difficultate, tulli, & dolore gravativo, rubore omnium partium faciei, pulsu exili, molli & omni modo inæquali, & maxima anxietate conjuncta: distinguitur ab autoribus in *Veram* & *Notham*. *Vera* oritur ex sanguine phlogistico, *Notha* ex sanguine pituitoso: ex περι circum, & πνεύμων pulmo, ἂ πνέω spiro. B. *Een ontstekinge der longe / longe-zucht*. G. Lungenfucht, entzündung der lungen. Gall. *Inflam-*

mation des Poulmons, Peripneumonie. A. An inflammation vel disease in the Lightes or lungs.

PERISCYPHISUS & PERISCYPHISMUS, est sectionis chirurgicæ genus in sincipite ad calvariam usque, una tribusve lineis.

PERISTALTICUS MOTUS, est vermicularis intestinorum motus, incipiens à pyloro & desinens circa crassiora Intestina, contrahens Intestina perpetuo quasi vermes repentis essent, quo motu mediantibus spiritibus animalibus, excrementa alvina sensim egeruntur & chylus osculis lacteorum impellitur, à περισπύλλω contraho, arcto. B. *Nederwaarts drukkende beweginge / ingewands beweginge.* Gall. *Mouvement peristaltique.*

PERISTERON, vocatur *Verbena*: Lat. *Columbina*, & *Columbaris*, quia columbæ hujus plantæ præsentia valde delectantur: περιστερὸν enim est columba, dicitur etiam ἱερὰ βοτάνη, sive *Sacra Herba*, quod ea olim apud Romanos domus purgabatur, familia lustrabatur, Jovis mensam ad sacrificium & epulas verrebant, & feciales in sacris legationibus illa coronabantur; vel quod in expiationibus suspensa & alligata mirè utilis sit. *Sagminalis* etiam vocatur, quod inter sagmina, hoc est, gramina ex loco sacro, præsertim arce Capitolii, cum sua terra evulsa, primum hæc honorem haberet. Vide *Verbena*.

PERISTROMATA, sunt stragula, quibus ægri solent insterni. Item, tunicæ visceribus circumjectæ, ex περιστρομάω circumsterno.

PERISYSTOLE, est tempus quietis inter Systolen & Diastolen cordis. B. *De stilstand.*

PERITONÆUM, est membrana tenuis, polita, & lubrica; musculis abdominis transversalibus proxima adherens, quæ totum abdomen interius, ejusque viscera exterius circumvestit, constat ex tunica velut duplici, innumerisque vasis sanguineis, Lymphaticis, & absorbentibus scatet. Arab. *Siphac*, à περιτρίνω circumtendo. B. *De Penszak.* G. Die haut, so um alle eingeweide gezogen ist. Gall. *Le Peritoine.* A. The paunchfleece.

PERITTOMA, est excrementum, post humorum coctionem in corpore, relictum. Item reliquiæ morborum à περιτρίνω redundo.

PERIZOMA, est cinguli species herniosis præsertim utilis. Vide *Amma*.

PERLA, vide *Margarita*.

PERNIO, Gr. χιμεινιον, & Μάλην, *Theoni* est tumor rubens, pruriens, dolens, præternaturalis à frigore brumali, præcipuè in pedibus & manibus excitatus, qui tandem in scissuras & ulcerationes terminatur. B. *hak-hielen / winter-hielen / schyt-hielen*. G. Die frost-beulen, das bersten und aufbrechen der erfrorenen ferfen. Gall. *Mules aux talons*. A. A kibe or chiblain.

PERONA, sive FIBULA, sic dicta, quod tibiæ musculi conjungere videtur; etiam *Sura*, *Canna Minor*, *Focile Minus* &c. est os minus & tenuius tibiæ extrinsecus attensum, ut Radius cubito, undè *Peronæus* tibiæ primus & secundus musculus sic appellatur. Vide *Fibula*. B. *het knit-been*. G. Das waden-bein, die röhre im untern schenckel. Gall. *Le Peroné*. A. A The ex small bone of the leg.

PERONÆUS, vide *Perona*.

PERPERACUTUS, vide *Acutus*.

PERSEA, est arbor, fortè à regione Persia, quia ibi, ut malus persica in Perside, exitiosa esset, sed ambæ in Ægyptum translatae, mutari & in cibum recipi dicuntur.

PERSICA MALUS, est arbor, cujus rami sunt longi extensi, fragiles: folia oblonga, angusta, acuta, in margine dentata, saporis amari: calix monophyllus in quinque vel sex segmenta profundè sectus, expansus, cavus, intra hunc flos rosaceus, pentapetalus, vel hexapetalus, petalis ex margine calicis cavi interna enatis, & flaminibus triginta fæcundus: ovarium in imo fundo calicis, infructum tubâ longâ apice globoso, scabro, prædita, fit fructus carnosus, ferè globosus, juxta longitudinem sulcatus, factus ossiculo profundis scrobiculis exsculptis ornat, in quo nucleus rubicundus, oblongus, plerumque unus, ejus caro est medullosa, vinosâ, succulenta, saporis grati, nucleus est compressus, saporis aliquantulum amari sed grati; hæc arbor colitur in hortis, hujus fructus in Persia dicuntur perniciosi, sed in Ægyptum translata, vitiosam vim deponere creditur. Hinc sic fortè appellata, quòd ex Perside primum advecta sit. B. *Persik-booni*. G. Pflersich-baum. Gall. *Pecher*. A. Peach-tree.

PERSICARIA, est planta, quæ habet caules rotundos, excavatos, rubicundos, ramosos, nodosos: folia Persicam referentia, aliquando maculata, aliquando non:

flores spicati ex alis foliorum supremorum nascuntur, longis pedunculis adhærentes, quinque staminibus donati, coloris purpurei, aliquando albi; calix quadrifidus: ovarium in centro calicis compressum, ovatum vel orbiculare, tuba bifida, fimbriata præditum: semen planum ex ovato acuminatum, nigricans; radix fibrosa; crescit hæc planta in locis aquosis, & habet saporem ad acidum vergentem: sic dici videtur, quod ejus folia persicæ mali videantur æmula. B. *Persik-kruid / bloo-kruid*. G. Muecken-kraut, fløeh-krout, wasser-pfeffer. Gall. *Persicaire*. A. Pleabane, ars mart, peach-wort.

PERSICUS IGNIS, denotat morbum causticum & igneæ indolis, estque vel *Anthrax* ipsa vel ei similis. Vide *Anthrax* seu *Carbunculus*, sumitur quoque pro *Gangrena*.

PERSOLATA, est *Bardana*, dicta ob foliorum magnitudinem, quibus si persona faciem tegat, eam à solis calore defendat, idem quod *Personata*.

PERSONATA, & **PERSONATA**, Gr. *Προσωπιον, προσοπισ, Αχειον*, est *Lappa* seu *Bardana*, appellata, quod ob foliorum magnitudinem, personæ faciem tegat, atque à solis calore defendat. *Personata* hac quondam ad personas utebantur, quoties in theatris aliisve locis qui cognosci à populo nollent, egisse quippiam volebant. Vide *Lappa*.

PERSPIRATIO, idem quod *Diaphoresis*.

PERSULTATIO, idem quod *Diapedesis*.

PERVIGILIUM, idem quod *Agrypnia*.

PERVINCA, vide *Clematis Daphnoides*.

PES, Gr. *Πε*, sumitur latè pro femore, tibia, & pede ipso. Vel strictè pro pede, qui dividitur in tarsum, metatarsum & quinque digitos. B. *Ge voet*. G. Ein fuß. Gall. *Un pied*. A. The feet.

PES ANSERINUS, est species Atriplicis: sic dictus quod ejus folia pedem anserinum referant. Gr. *Chenopus*, vide suo loco. B. *Ganzen-boet / berkens-dood*. G. Gänsefuß, schweins-todt, seutodt. Gall. *Pied ou Patte d'oye, mort aux porceaux*. A. Goose foote.

PES COLUMBINUS, est Geranii species, ob similitudinem cum pede columbino dictus. B. *Ouiden-boet*. G. Tauben-fuß, scarter-kraut. Gall. *Pied de pigeon*. A. pigeonvel dove foot.

PES CORNICIS, vide *Coronopus*.

PES LEONIS, vide *Alchimilla*.

PES LEPORIS, idem quod *Lagopus*.

PESSARIUM, est medicamentum oblongum, quod adversus varios uteri affectus, in crassioris, longiorisque digiti figuram efformatum, in cervicem ejus immittitur.

B. *Streck-pillen / moeder-pillen*. G. Mutter zapflein.
Gall. *Pessaire*. A. Idem.

PESSULUS, idem quod *Pessarium*.

PESSUS, idem quod *Pessarium*.

PESTIS, est morbus epidemicus, contagiosus ex miasmate venenato aëris nimis aculeato, & evectoro, primum suscepto, deinde per contagium propagato, ortum ducens, qui occulte & latenter homines plurimos simul subitissimo aggressus, febres validissimas, spirituum extinctiones, cruoris solutiones vel coagulationes, ipsius & partium solidarum fiderationes & *νεκρώσεις* infert, cum apparenzia exanthematum, Bubonum aut Anthracum, nec non horrendo aliorum symptomatum apparatu, aëros in vitæ periculum adducit. Gr. *λοιμὸς*. B. *De pest / he smettepke ziekte*. G. Pestilentz. Gall. *Peste, Contagion*.
A. The pest or plague.

PETALE, idem quod *Phthiviusis*.

PETALUM, Gr. *πέταλον*, proprie bracteam vel laminam denotat. A Nicandro jam olim translatum est ad foliola florum. Hodie frequentissimo in usu est hic terminus technicus in arte botanica, crebroque audiuntur flores monopetali, dipetali, tripetali, tetrapetali, pentapetali, hexapetali, polypetali: de quo consulendi sunt botanicæ artis magistri. G. Die blumenblätter.

PETALOIDES, est urina foliacea aut squammea, ex *πέταλον* folium, squamma, lamina, & *εἶδος* forma. B. *Schubachtige pis*.

PETASITES, est planta, quæ habet caules plures, crassos, excavatos, lanuginosos: folia initio angusta, acuta: ubi caulis est deciduus, oriuntur folia ampla, fere circularia, aliquantulum in margine incisa, superius virido fusca, inferius lanuginosa & albescentia, pedunculis longis adhaerentia, crassis, rotundis, carnosis: radix oblonga, digitum crassa, ramosa, resinosa, foris fusca, albicans, saporis acris, aromatici, amaricantis, odoris fra-

grantis : nomen accepit à foliorum magnitudine , pileum seu petasum referentium. B. *Dokke-bladen / pestilentic-wozrel*. G. Pestilenz-wurtz , negen-krafft. Gall. *Chaperonniere*, *Herbe aux teigneux*, *Glouteron*, *Petasite*. A. Butterbur, lagwort.

PETECHIÆ, sive PETECHIALIS, italica vox est, *Pulicaris* dicta, est febris quâ cutis maculis, pulicum morfui similibus, variegatur, derivatur à voce italica *Pettechio*, significans variolas purpureas. B. *Peper-hoozn / bluts hoozs*. G. Fleck feber, blut flecken. Gall. *Fievre Petechiale*. A. Petechial fever.

PETIA, est linteamentum ex quo sacculi formantur in usum medicum. B. *Ein zakjen*. G. Ein sacklein. Gall. *Sachet*. A. Sachell.

PETIGO, idem quod *Lichen*.

PETROLEUM, seu OLEUM PETRÆ, est liquamen, sive axungia Macrocosmi, pingue, liquidum ex bitumine fuso expressum, tenuissimum, levissimum, graveolens, inflammabile penitus, aquæ fontanæ sæpè innatans, oleo stillatitio simillimum, è Petris & saxis effluens. In Italia regione Mutinensi stillat candidum & ruffum. In Sicilia fontibus innatat. Apud Mejanum pagum in tractu Parmensi Album est. Babylonicum autem in suo fonte flagrare dicitur, secus Italicum. B. *Steen-oly / peter-oly*. G. Stein-œhl. Gall. *Petrole*, ou *huile de Petrole*. A. Stone oyl.

PETROSELINUM, est Apii species : sic appellatur, quòd in petrosis rupibus, saxifve, locisque præruptis nascatur : vel quod calculi frangendi vim habet : vel quod Oreoselinum (id est felinum montanum) à linguæ græcæ imperitis, in Petroselinum mutatum sit. B. *Petersele*. G. Peterlein, peterfilg, garten eppich. Gall. *Persil*. A. Parsly.

PETROSUM OS, est interna ossis temporum facies, sic ob lapidis petrosam duritiem appellatum, canales tres semicirculares & cochleam continens ex *πρωτῆ* lapis, & *σῆξ* forma. B. *Pet steen-been*. G. Das steinharte-bein. Gall. *Os petreux*. A. The stony bone.

PETUM, est Tabacum, dicitur Americanis *Petune*, hinc quia est vox barbarica, ejus etymologiam describere nescimus, vide *Tabacum & Nicotiana*.

PEUCE, est *Pinus*, *Larix*, an à πινός; amarus, an quia πικρὸν ἔχει aut à πικρὰ πικρὸν ?

PEUCEDANUM seu PEUCEDANUS, est planta, quæ habet caulem excavatum, ramosum: folia fœniculi foliis majora, laciniata, trilobata: semina sunt ovata, ampla, marginata, oblonga, involucrium deponentia: radix est crassa, longa, externè nigrescens, internè albescens, saporis pinguis, acriusculi, ut fœniculi radix, odoris sulphurei, est Fœniculus porcinus; nomen accepit à pinu, quæ Gr. Πινὸς dicitur, cui odore, ut & sapore quodammodo par est. Hinc posteriores Lat. *Pinastellum* eum vocarunt. B. *Solfer-wortel* / *verheng-benkel*. G. *Haarstrang*, *sau-fenchel*, *schwebel-wurtz*, *himmel*. Gall. *Queue de Pourceau*, *Peucedane*, *Fenouil de Porc*. A. *Hogs fennel*, *sulphur wort*, *horfe-strange*, *horfe-strong*, *sow-fennle*.

PEZA: significat imam plantam vel pedis malleolum.

PHACE, Gr. Φακὴ & Φακίς, est *Lenticula*, quasi à τὰ Φάκιν καλεῖται, ἢ ἐν Φακίῳ, vel Φάκινος, quòd oculos lædat & hebetet. Vel dicitur, quòd semen ejus formam & ideam maculæ faciei, sive oculi referat. B. *Linse*. G. *Linze*. Gall. *Lentille*. A. *Lentil*.

PHACIA, idem quod *Lenticula*.

PHACOS, est macula faciei lentem referens; undè *Lenticula* & *Lentigo* appellatur. B. *Gen sproete*. G. *Schweizflecke*, *sommer-flecken*. Gall. *Lentilles ou taches de rousseur*, *qui viennent au visage & aux mains de la figure d'une lentille*. A. *Freckle*.

PHACOTOS, est scapri Chirurgici genus, lentem referens, à φακὴ lens.

PHÆNOMENA, sunt omnia quæ secundum & præter sanitatem in corpore nostro apparent, à φαίνω appareo. B. *Derschpufeln*. G. *Ersckeinungen*, *zeichen*. Gall. *Phænomenes*, *Apparitions*, *Accidens*. A. *Anapeel*. anc. or sign.

PHAGEDÆNA, est cancer exulceratus, à φάγω edo & δάνω rodo. B. *De Wolf*. G. *Der wolff*. Gall. *Cancer*, *Loup*. A. *Wolfe*. Item enormis edacitas, ut in *Bulimia*.

PHAGEDÆNICA, sunt medicamenta carnem superfluum ulcerum, eorumque latera callosa exedentia; à φάγω edo, & δάνω rodo. Item ulcera tumida, profunda, subjectas carnes erodentia, labia callosa habentia, & sanationi resistentia sic vocantur.

PHALACROSIS, est calvities five capiillorum decidentia & profluvium, ex ἀκροῦς fummas & φάλλος albus. B. uitballen des hairs. G. Das ausfallen des haars. Gall. Pelade. A. The falling of ones Haare.

PHALANGIUM & PHALANGITES, est planta florifera, cujus flos est nudus, hexapetalus, amplectens ovarium subrotundum, factum seminibus angulosis: folia sunt longa, angusta, caulis ex imò foliorum erumpens, rotundus, sic vocatur, quia creditur morsus Phalangii animalis posse sanare.

PHALANGOSIS, est palpebrarum vitium, quando duplicem aciem pilorum repræsentant, vel quando interiùs crescunt, ita ut oculos pungant & lachrymas excitent, à φάλαγγες acies. Item est vitium palpebræ superioris, quòd nimium sit relaxatum, oculique aperturam & visum impediât, nisi æger palpebram manu elevant. Gall. Espece de Trichiasse.

PHALANX, est ossium digitorum series, velut in aciem structa. B. Ein order. G. Eine ordnung. Gall. Phalange, Ordre, Disposition. A. An Order.

PHALARIS, five Canarina, est planta, quæ habet caulem nodosum; folia tritici, sed minora; spica est crassa, confecta ex glumis, semina oblonga, alba, splendentia condentibus, squammatim congestis; glumæ binæ, cavæ, carinatae, semen medium utriculo involutum tenentes, faciunt squammulas apparentes: hæc planta crescit in Hispania & regionibus calidis. Nomen habet ἀπὸ τοῦ φαλαγγίου, quòd semen splendidum, candidumque reddat. B. Kanari-zaad. G. Kanarien-kraut. Gall. Semence de Canarie. A. Grasse-corne, Petie-panick, Canary-feed.

PHANTASIA, est sensus internus seu Imaginatio, quæ aliquid menti repræsentatur & imprimitur, ut suo tempore cum ejus expressione proferatur. Videtur quòd imaginatio sit spirituum animalium quædam undulatio, interiùs in cerebri meditullio, & deinde versùs ambitum ejus undequaque expansa, à φαντασία repræsentato. Gr. φαντασία. Lat. Imaginatio. B. Inbeelding. G. Einbildung. Gall. Phantaisie, Imagination. A. Imagination.

PHANTASMA, idem quod Phantasia.

PHARMACEUTICA, idem quod Pharmacia, vel sunt ea, quæ ab arte Pharmaceutica dependent.

PHARMACIA, est ars simplicia medicamenta colligendi, depurandi, solvendi, componendi, aliis miscendi pro scopo medici in usum ægrorum : est hæc una ex tribus medicinæ partibus, cujus auxilio Instrumenta, quibus morbi profliguntur, suppeditantur : aliæ enim duæ partes audiunt Chirurgiam & Diæticam, à *φάρμακων* medicamenti purgo. B. *Konst der Apotheken / artzneybereiding / kruid-meng-konst.* G. Der Artzneykunst, der Apotheker-kunst. Gall. *La Pharmacie.* A. Preparing of Medicaments.

PHARMACOPŒA, est doctrina sive descriptio rerum medicinalium quoad notas distinctionis, colligendi & depurandi modum, earumque vires & dosin exhibens, in usum medicorum & pharmacopœorum : seu est doctrina medicamentorum, adeoque & *Pharmacologia* eodem sensu dicitur. Vide *Dispensatorium*, à *φάρμακων* Medicamentum, & *ποίηω* facio. B. *Artzney-konst / kruid-meng-konst.* G. Apotheker tax. Gall. *Pharmacopée, Apoticaire, boutique d'Apoticaire.* A. An Apothecaries Shop.

PHARMACOPŒUS, sive **SEPLASIARUS**, est vir pharmacinæ peritus, qui novit medicamenta colligere, eligere & componere : estque Medici manus sinistra, quamvis arte & scientiâ Chirurgus anteponeendus ipsi.

Læva manus Medici Doctoris, Pharmacopœus :

Dextraque Chirurgus jure vocandus erit.

Ex *φάρμακων* medicamentum, & *κόπτω* tundo, vel *ποίηω* facio. B. *Ein Apotheker / artzney-bereider / kruidmenger.* G. Ein Apotheker, ein neun und neunziger. Gall. *Apoticaire.* A. A feller or preparer of medecin.

PHARMACOCHYMIA, est illa chymia quæ tantum præparaciones medicamentorum tradit, quæ sanitati humanae intervniunt, ideoque hac in parte à *Metallurgia*, arte *Spagyricâ* & *Chrysopejeticâ*, facile distinguitur. B. *Ein Chimische artzney / scheidkonstige kruid-menger.* G. *Chymische artzney.* Gall. *Medecine Chymique.* A. Chymical Medicine.

PHARMACOPOLA, est is, qui medicamenta vendit, ex *φάρμακων* Medicamentum, & *πώλειω* vendo. B. *Apotheker / kruid-bereider.* G. Apotheker. Gall. *Apoticaire.* A. A Seller vel preparer of Medicin.

PHARMACUM, REMEDIUM, seu MEDICAMENTUM, est quicquid manente vitâ morbos in corpore humano impugnat & profligit, estque vel *actuale* vel *potentiale*: *simplex* vel *compositum*: *dogmaticum* vel *empiricum*: *externum* vel *internum*: *naturale* vel *artificiale*, à *φαρμακείων* medicamenta conficio, vel à *φιζεν* ferre, & *ἰατρῶν* medela. B. *Gen medicament / genes-middel / kruid-mengsel*. G. Eine artzney. Gall. *Medecine, Remede*. A. A Medicine, Remedie.

PHARYNGETRUM, nunc pro pharynge nunc pro ossè hyoidis sumitur.

PHARYNGOTOMIA, idem quod *Laryngotomia*.

PHARYNX, est superior pars Oesophagi, movetur & constat ex tribus musculorum paribus, *Cephalopharyngæo*, *Sphenopharyngæo*, & *Stylopharyngæo*, quibus accedit *Sphincter*, qui & *Oesophagæus* vocatur, à *φάγω* comedo, deglutio. Latinis & *Fauces* & *Frumen Donato*. Gr. *φαρυγγίστερον*, *Ἀσφάραγγος*, *Βρογχός*. B. *Het keel-gat*. G. Der rachen, schlund. Gall. *Le Pharynx*. A. The Upper part of the Gullet.

PHASEOLUS & PHASELUS, est planta, quæ habet folia terna, Hederam terrestrem referentia, sed molliora, venosa: flores sunt leguminosi, papilionacei, albi: flori succedit siliqua longa, in acumen desinens, in initio viridis, post maturitatem albescens, in duas partes dehiscens: facta seminibus reniformibus, quæ semina Phaseoli dicuntur, plerumque albi, tamen aliquando inveniuntur nigri, rubicundi, & vario colore instructi; prima sunt ex Thracia delata, hinc Fabæ Turcicæ vocantur. Gr. *Δόλιχος*, utrumque nomen ab effigie & longitudine siliquarum, aut fructus accepit, qui lintrem, Lembumque seu Naviculam exprimunt. B. *Turkise of roomse-boon*. G. Welschebohnen. Gall. *Haricots*. A. Kidney Beanes.

PHEGOPYRUM, idem quod *Fagopyrum*.

PELLANDRIUM, est aquatica planta cicutæ ferè æmula, odore Sii, habetque caulem crassissimum, striatum, excavatum, nodosum, in multos ramos divisum, qui rami se in alas extendunt: folia ampla, in margine incisa, saporis grati, aliquantulum acris: flores in summitate caulium crescunt; semina sibi invicem juncta, Aniso crassiora, obrotunda, ferè ovalia, compressa, odorata,

ta, nigricantia, reliquum simile est cicutæ; crescit in locis aquaticis, fortè à *φειλλεύω* fluito suberis more & *ἀνδρῖομοσ* virile robur assumo, in aquis enim non tardè fluentibus intrepidè quasi & viriliter se erigit. A. Water Hemlock.

PHELLODRYS, suberis est arbor, à *φειλλέω* suber, & *δρύς* quercus, quævis arbor.

PHELLOS, vide *Suber*.

PHUTEUMA, an à *φουτεύω* dicatur, dubium non puto. *Φουτεύω* non tantùm *plantare* significat, sed etiam *producere, generare, ac parere*.

PHIALA, dicitur vas vitreum ex ventre amplo in modum sphaeræ rotundæ, gracilem canalem in proceritatem emittens; ejus usus frequens Chymicis in coagulationibus & solutionibus. B. *Ein phiool-glas*. G. Ein viole, phiole Gall. *Une Phiole*. A. A Vial, phial.

PHILADELPHUS, est Aparine, sic dicitur quod ob asperitatem vicinis herbis tanquam fratribus adhæret, ex *φιλέω* amator, & *ἀδελφέω* frater. Vide *Aparine*.

PHILANTHROS, est Aparine: sic dictus quod prætereuntium vestibus adhæret, ex *φιλέω* amans, & *ἀνθρώπος* homo. Vide *Aparine*.

PHILIATHROS, est is qui Medicam artem amat & in ea studet, ex *φιλῶς* amator, & *ιατρός* Medicus. B. *Ein liebshebber der artzeny*.

PHILIPENDULA, est idem quod *Filipendula*.

PHILLYREA, & PHILLYRA, est Tilia, habetque folia oblonga, conjugata, semper virentia: flos est monopetalus, campaniformis, quadripartitus; calice quadrifido contentus: ovarium in fundo calicis sit fructus semine rotundo. Dictam volunt, quod in tenues assulas, sive Philyras discerpatur, alii derivant à *φλοιός* cortex, propter corticis utilitatem, vel dicitur à Phillyra Saturni filio. *Phillyrea* propriè arbor est alterius generis. Gall. *Filaria*.

PHILOCHYMICUS, dicitur is qui Chymiam amat, ex *φιλῶς* amator, & *χυμικός* artis Chymicæ peritus. B. *Ein liebshebber der chymie*.

PHILONIUM, est Medicamentum Electuarii consistentia, & quia recipit Opium, Opiatis annumeratur. Ita ab inventore *Philone* vocatur: sed hujus Medicaminis variae occurrunt Descriptiones.

PHILOSOPHICA CALCINATIO, vide *Calcinatio Philosophica*.

PHIL-

PHILTRUM, est concavitas labro superiori impressa & dividens, sic quasi amabile dicitur. Sumitur quoque pro medicamento amorem conciliante, *Amatorium virus* Plin. *Amatorium poculum* Cic. est, quale *Deliniamentum* vocat Afranius. Gr. Φιλτρον, "ταυξ. B. *Minne-dränk / volgt my na.* G. Ein liebtrunck, das nach lauffen. Gall. *Philtre.* A. A Love Drink.

PHIMOSIS, est quando præputio arctè adedò obtegitur glans, ut denudari nequeat, à φ.μ. obturamentum.

PHLEBORRHAGIA, est venarum ruptio, à φ.λ.ϕ. vena, & ῥήγνυμι rumpo. B. *Ein ader bruch.* G. Aderbruch. Gall. *Rupture de Veine.* A. The Breaking of a Vein.

PHLEBOTOMIA, est venarum sectio per lancettam. Vide *Vena sectio*, ex φ.λ.ϕ. vena, & τ.έ.μ.ν.ω. secō. B. *Stoed-lating / aderlating.* G. Das aderlassen, offnung der aderen. Gall. *Saignée.* A. Cutting of a Veine or bleeding.

PHLEBOTOMUS, est is, qui venas secat: item instrumentum quo venæ secantur, ex φ.λ.ϕ. vena, & τ.έ.μ.ν.ω. secō. B. *Wlym / lancett / laat-pyzer / laat-mes.* G. Ein lancet, sliete, laszeitèn. Gall. *Lancette.* A. Idem.

PHLEGMA sive **PITUITA**, est materia subalbida, limpida, tenax, sero sanguinis crassior, ex sanguine crudo viscidoque, vel stagnatione diuturna lymphæ tenuioris in cavis suis collectæ, & tenuissimis particulis spoliata, oriunda; & imprimis in cavis narium, ventriculi, Intestinatorum &c. hærens. B. *Wlym / snot / flumen.* G. Rotz, schleim. Gall. *Phlegme, Pituite.* A. Fleame, Snevil. *Phlegma* item est destillatus aquosus, spirituoso liquori contra distinctus liquor: item nubeculæ quæ in aquis destillatis aliquando apparent *Phlegma* vocantur. B. *Wlymigetzel in 't gedistilleerde water.* G. Schleim. A. Phlegm. & Flegm. Apud *Hippocratem* inflammatio sic sæpè sonat. Sumitur interdum pro excretionem viscida. Item morbus gallinarum est. B. *De pip.* à φ.λ.έ.γ.ω. uro, incendo.

PHLEGMAGOGA, sunt Medicamenta pituitam educentia, ex φ.λ.έ.γ.ω. pituita, & ἄ.γ.ω. duco. B. *Wlymgyben-de middelen.* G. Schleim austreibende mittel.

PHLEGMASIA, est inflammatio, æstus, ardor, à φ.λ.έ.γ.ω. uro. Vide *Phlegmone.*

PHLEGMATICI, sunt qui nimia pituita abundant. B. *Wlymig luiden.*

PHLEGMONE, five **INFLAMMATIO**, Gr. *Φλεγμονή* & *Φλεγμοσία*, est stagnatio sanguinis rubicundi in vasis arteriosis, angustioribus quàm ut particulæ sanguinis transire possint, cum attritu sanguinis à tergo prementis, hinc conjungitur cum tumore, calore, rubedine, pulsatione & dolore loci; etiam contingit quia vasa naturaliter lympham vehentia admiserint in initio suo globulos rubros obliqui velocitatem & pressionem, vel quòd ipsa vasa sanguinea fuerint angustata, vel quòd liquidum transmittendum sit nimis crassum, à *φλίγω* inflammo, uro. B. *Entzundung*. G. Entzündung. Gall. *Phlegmon*, *Inflammation*. A. Inflammation.

PHLEGMONODES, est inflammatio levis, tumens, phlegmoni similis, ex *φλεγμονή* inflammatio, & *εἶδος* forma.

PHLOGIUM, est violæ species, ejus nomen videtur impositum ἀπὸ τῆς φλογὸς à flamma, & *ἰοί* viola, quòd ex violæ sit genere, floremque in quo flammei quid emicet, habeat.

PHLOGOSIS, idem quod *Phlegmone*, à *φλόγω* incendo.

PHLOGMOS ut & **PHLOMOS** & **PHLOX**, vocatur *Verbascum*, quia flammæ seu facis in modum assurgit, φλόξ enim est flamma. B. *Wolle-kruud* / *Wolle-bladen* / *rooys-kruud*. G. Wull kraut, kertzen-kraut, breun-kraut, himmel-kraut, kœnigs-kertze, himmel brand, unholden-kertzen. Gall. *Bouillon blanc*, *Mollaine*, ou *Bon homme*. A. Higtaper, Wolwort, Mulien, Milleyne.

PHLYCTÆNA, five **PAPULA**, est pustula vel vesicula in cute excitata, alba, oriunda à stagnatione lymphæ in vasis lymphaticis, vel à ruptione & effusione lymphæ ex suis vasculis. B. *Waterpuist* / *blasen*. G. *Wasserbultz*, hitz blätterlein. Gall. *Bouton*, *Phlicte*, *Pustule*. A. Blisters. Item sub cornea tunica, ab ulcusculo puris collectio, vocantur & *φλυκτιδης*, *φλυζακία*. & *φλύζεις*. Arab. *Saphati* ab aliis *Ignis Silvestris* appellatur. Item *φλύκταινα*. *φλυκτίς*, *φλυζακίον* Galeno à *φλυκταίνωμαι* in pustulas erumpo, vel ἀπὸ τοῦ φλόειν vel φλύζειν quod bullire & fervere est, pustulæ & vesiculæ quasi à ferventibus & acerrimis humoribus excitatæ, iis, quæ ab igne vel fervente aqua excitantur, similes. B. *Het wild vuur*. G. Hitz-pocken, hitzige blattern, das wilde feuer, nachtbrandt, blasen, blattern. Gall. *Phlicte*, seu *volage*. A. The Wilde Fire.

PLYCTÆNODES, sunt pustulæ phlyctænis similes.

PHLYSIS, idem quod *Phlyctæna*.

PHLYSACIUM, idem quod *Phlyctæna*.

PHOENICIUS MORBUS, idem quod *Elephantiasis*, sic vocatus fortè, quia in Phœnicia aliisque orientalibus plagis grassatur, vel à colore rutilante, est & nomen alicujus Emplastri.

PHOENIGMUS, est Medicamentum, quod in cute per aliquod tempus applicatum, suâ validâ actione rubedinem excitat, uti & *Dropax* & *Sinapismus*, à *φαινίξω* rubefacio. B. *† Del roodmakend en blaartrekkend middel.*

PHOENIX, est palma seu dactyli arbor, quasi *φαινίξ*, à sanguineo cruentoque quarundam palmarum dicitur colore, à *φαινίξω* rubefacio. B. *Wadel-boom.* G. *Dattelbaum.* Gall. *Palmier.* A. *Date-tree, Palm-tree.*

PHOSOPHORUS, est lapis Bononiensis, qui certo modo calcinatus, in tenebris lucem de se mittit. Sic quoque vocatur oleum Urinæ, quod summam ignis torturam passum; ignem in se intricat, & destillatione ex terrea retorta transcendens, in aqua exceptum, formulis adaptatis infundi & figurari potest, & in tenebris se verum esse ignem ostendit, ex *φῶς* lumen, & *φίεω* fero. G. *Licht-bringer.* G. *Liecht-trager,* phosphorus. Gall. *Phosphore, Porte Lumiere.*

PHRAGMITES ARUNDO, sic dicitur, quòd inde sepia fiunt, è *φράσσω* sepio: *φραγμός* enim est septum.

PHRENES, sunt *Præcordia*, idem quoque quod *Diaphragma*.

PHRENESIS, idem quod *Phrenitis*.

PHRENITIASIS, idem quod *Phrenitis*.

PHRENITICI NERVI, sunt qui ad diaphragma pertinent.

PHRENITIS, PHRENITIASIS, seu PHRENESIS, est delirium cum febre acuta continua, sæpè cum furore & exandescencia, inquietudine, rubore oculorum & facièi, aspectu truculento, pulsu duro, respiratione rara & magna conjunctum, à spirituum animalium inordinato motu, ab exesionibus meningum, inflammationibus &c. productum; nam ab irritationibus istis convulsiones totius cerebri fiunt, undè imaginatio perturbatur & objecta ani-

mæ non debite repræsentantur. Clariss. *Willisius* phrenesin hoc modo definit, quod sit nempe, totius animæ sensitivæ, sive spirituum animalium quoad totam eorum Hypothesin, phlogosis sive inflammatio, à φρησ mens, quia mens laborat. B. *Kazende koozts*. G. Taub sieber, taub sucht. Gall. *Phrènesie*. A. The Frensie.

PHRICE, idem quod *Horror*.

PHRICODES, est febris horrida, in qua una cum calore horrores sentiuntur, ex φρησ horror, & ἰδω forma. B. *Bevende koozts*. G. Zitternde sieber. Gall. *Fievre Tremblante*. A. Trembling Feaver, dreadful Feaver.

PHRYGANIUM, sive CREMIUM, est Suffrutex: sic forte dicitur à cremando, φρυγαν enim seu φρυγαν est cremare, arefacere quia ejus sarmentis ignes struuntur.

PHTHARTICUM, est Medicamentum corrumpens & deleterium, à φθαρω corrumpo.

PHTHEIROCTONON, est *Staphys Agria*, sic dicitur quia ejus semen pediculos enecat, à φθεισ pediculus, & κτυπω occido.

PHTHORA, est Napelli deleterii species, à φθω corrumpo, perdo, tela enim hujus succo illita parant vulnera deleteria, nisi excisione pernicies avertatur. Vide *Staphys Agria*.

PHTHIRIASIS, sive MORBUS PEDICULARIS, est affectio quæ verminat corpus, scatetque pediculis. In hominis corpore primo exiguæ excitantur pustulæ quæ si aperiantur, facile curantur, sin minus in gravem morbum pedicularem incidunt. B. *Luis-zichte*. G. Laus-sucht. Gall. *Maladie Pédiculaire*, *Pouilleus*. A. The Lowsie Evil. Aliud genus est quod dicitur *ύγχιον* sive ferum, quia ita corpori tenaciter adhærent, ut divelli nequeant, ne priori durius est. Gall. *Morpion* & *Paetas*. G. Filtzlause. Aliud Genus dicitur *Petale*: sunt lati pediculi in barba, palpebris, pectine & sub axillis nidificantes. B. *Platui-zen*. G. Filtzlause. A. Crab-louse. Huc referuntur *Syrones*, *Dracunculi*, *Passio bovina*, *Ricinus* &c. quandoque infantibus *Pedicelli* succrescunt pedibus. B. *Luis-zicht* / *luis-zucht*. G. Seuren, laus-sucht. Gall. *Maladie Pediculaire*. A. The Lowsie evil.

PHTHIRIASIS, est palpebrarum scabies furfuracea & squamosa, à φθεισ pediculis scateo.

PHTH-

PHTHIRION, idem quod *Phtheirostemon*.

PHTHISICUS, est qui pulmonum tabe laborat, à φθίσω corrumpo. B. *Die een teeringe heeft*. G. Der die schwind sucht am halle hat. Gall. *Etique*. A. A consumption.

PHTHISIS, TABES, Gr. φθίσις, φθίσις, φθίσις νόσος Plutarch. Τημεδών πύσις Aretæo, est universi corporis consumptionio, ex pulmonum, vel alterius visceris nobilioris ulcere orta, cum febris lenta & continua conjuncta; cur sæpè anhelitus fetens, sputa purulenta, & tussis comitatur, à φθίσω corrumpo. B. *Longe-zweer / teering*. G. *Darre*, etich, schwind sucht, lungen-sucht. Gall. *Phthisie*, *Ethique*. A. Ulceration of the lightes, consumption.

PHTHOE, idem quod *Phthifis*.

PHU seu **PHY**, est Valeriana: illa vox à Ponti incolis Græcis mutuata: dici volunt à putore gravique odore, mixto nardeæ suavitati, quem *Phu* seu *Phy* adverbio admirantis, & abhorrentis adverbium subodorati. Vide *Valeriana*. B. *Speer-kruud / St. Joris-kruud / valeriane*. G. Baldrian, katzen-wurtzel. Gall. *Valeriane*. A. Valerian.

PHYGETHLON, sive **PANUS**, est tumor ex inflammatione glandularum ortus, ut in Peste circa inguina &c. B. *Ein buil*. G. Ein geschwulst. Gall. *Tumeur*. A. Tumour.

PHYLACTERIUM, est amuleti species, quâ venenati Morbi arcentur, ut Zenexton & alia.

PHYLLIREA, vide *Phillyrea*.

PHYLLITIS, est Scolopendriæ species: sic dicitur quòd foliosus cespes appareat, ex φύλλος folium.

PHYLLUM, est Mercurialis: an sic dicatur, per excellentiam ob frondes & folia? Frondosa & foliosa enim est planta, & φύλλος est folium.

PHYMA, sive **TUBERCULUM**, generaliter sic vocatur omnis tumor p.n. præsertim in ambitu extremo corporis à causa quacunque interna proveniens. Gr. φύμα & φύσις quatuor vel quinque generum sunt, Verrucæ, Calli, Vari, Furunculi & Hydroa sive Defudationes, de quibus suo loco. Aliis est tumor glandularum duntaxat qui statim augetur & ad suppurationem festinat, à φύσις cresco.

PHYMATODES, est tuberculum *Phymati* simile.

PHYMOSES, idem quod *Phimofts*.

PHYMUS

PHYMUS & PHYMOSIS, idem quod *Phyma*.

PHYSALIS, est lupulus, vel potius ejus flores seu umbellæ: fortè dicitur à φυσάω inflo, quia cerevisia cum lupulo, costâ facilè in bullas elevatur. Eodem quoque nomine etiam vocatur Solanum vesicarium ob vesicas, φυσάλις enim est bulla, vesica. Vide *Lupulus*.

PHYSALOS, est Bufò, qui se mirum in modum inflare potest, à φυσάω inflo.

PHYSEMA seu PHYSESSIS, est inflatio in quacunque corporis parte, intestinis vel abdomine, ut in Tympanitide. Item Resina pini, à φυσάω inflo.

PHYSESSIS, idem quod *Physema*.

PHYSIOGNOMICA, sunt signa, quibus nonnihil ex vultu præfagiri potest, ex φύσις natura, & γινώσκω cognosco.

PHYSIOGNOMIA, est peritia in natura, hoc est, in creatis cognoscendis, à γινώσκω cognosco & φύσις, natura.

PHYSIOLOGIA, est medicinæ pars, quæ docet corporis humani constitutionem quatenus sana est, quoad omnes ejus partes, fabricam tam solidorum quam fluidorum, ex quibus constat exhibens, legesque tradens juxta quas hæc in se agant, quænam effecta producant, & cui usui omnia destinata sint, ex φύσις natura, & λέγω narro.

PHYSIS, idem quod *Natura*.

PHYSOCELE, idem quod *Pneumatocèle*.

PHYSODES, est quod flatibus abundat: à φυσάω inflo, & αἰθέρι forma.

PHYTEUMA, est species Linariæ vel Stæbes &c. hujus Etymon etsi omnibus plantis commune videatur (quia φυτεύονται omnes) tamen φυσάδες non tantum *Plantare*, sed *Producere*, *Generare* ac *Parere* significat. Hæc cum ad amatoria maximè apta sit, & sic ad generationem, præ aliis φύτευμα est appellata.

PHYTOLOGIA, est pars Medicinæ, quæ strictè ad *Pharmacologiam* & latè ad *Physicos* pertinet. Est enim vegetabilium & plantarum cognitio, ex φύτις planta, & λέγω dico. B. *Plautkenning*. Vide *Botanica*.

PIA MATER, vide *Mater Tennis*.

PICA, est appetitus vix superabilis eorum, quæ in nutrimentum commutari queunt, vel eorum quæ neutiquam apta huic operi: hujus mali causam observationes docue-

re esse humorem acrem prædominantem in visceribus chylopoieticis, vel ad stomachum & intestina delatum, vix nisi infueto assumpto compefcendum, circuitum cruoris mutatum, imaginationem depravatam; undè virgines, gravidasque mulieres, inprimis, mirabilis hic affectus occupat; rarò autem viri eo infestantur, nisi qui aliquomodo Hypochondriaci. Vide *Citta*.

PICATIO, vide *Dropacismus*.

PICEA, Gr. *πίρος*, est abietis species, picem proferens.

PICRA, vide *Hiera Picra*.

PICRIS, sic nominatur Cichoreum, aliquando Hieracium, idque propter amaritudinem: *πικρὸν* enim est amarum.

PICROCHOLUS, est is, qui amaram bilem eructat, eaque abundat, ex *πικρὰ* amara, & *χολὴ* bilis. B. *Galathig*. G. Cholerisch, voll van galle. Gall. *Bilioux*. A. Gallish.

PIESTRUM, est instrumentum chirurgicum ad contundenda ossa capitis in extrahendo fœtu mortuo; dicitur & *Pissorium* & *Contusorium*, & *Embryoblastes*.

PIGRITIA, est maxima corporis tarditas cum appetitu otii & somni, metuque defatigationis, lassitudinisque, sed rarò sunt macilenti, undè Pigritia non tam in macie vel tabe pinguedinis carnisque & succorum defectu, quam in succis non satis agilibus & fibris motricibus, hinc indè obstructis, consistit. Ideo qui pingues, carnosus, crassique sunt, longi item & ventre tumidi, solent pigri esse: at pigritia unum est ex præcipuis scorbuti dicti symptomatis; quæ verò Pigritia aliquos tenet, qui cum alacres sunt uni rei, ad aliam segnes existunt: Exempli gratiâ, qui ad studia lenti, magis amant vitam in strepitu, in militia, labore, peregrinatione, venatione, lusu, alea, joco, saltatione &c. quam tranquilliorè & sedentariam: ea segnities non morbus in motu corporis tardiore, sed animi aegritudo ex aliis causis cum corpore nimium agili. Gr. *ὀργή*. B. *Luiheid/ traagheid*. G. Faulheit, trægheit. Gall. *Paressie*. A. Slothfulness, idleness.

PILA, species mortarii est, ex varia materia fabricata, ut aenea, lapidea, vitrea, fictilitia &c. sumitur & pro pistillo. B. *Ein mortier*. G. Ein mörse. Gall. *Un Mortier*. A. A Morter.

PILARIS MORBUS, idem quod *Phalangosis* & *Triphialis*.

PILI, sunt corpora teretia & tenuia, variæ formæ & coloris, intus cava, in locis nonnullis exterioris ambitus corporis eminentia, per cutis poros penetrantia, radicem sub ea figentia bulbosam, multis vasculis ornatam, per pili substantiam distributis; inservientia fotui partium quibus supereminent, pororumque exhalantium defensionis ne ab externis comprimantur. Dicuntur & *Crines*, & *Capilli*, quamvis capilli capiti solummodo attribuuntur, quasi essent pili capitis. B. *Hair*. G. *Das haar*. Gall. *Cheveux*, *Poil*. A. *The Haire*.

PILEUS, idem quod *Galea* in Fætu. Item est instrumentum chirurgicum metallicum, undique in vertice perforatum, quod exulceratis papillis nutricum applicari solet pro commodiori lactatione. B. *En hoedtje*.

PILOSELLA, est Gnaphalii species, dicta à copiosis pilis quibus folia investuntur. Vide *Filago*.

PILULA, sive **CATAPOTIUM**, est Medicamentum solidum sphaericâ figurâ, pisi magnitudine, ex pulveribus, gummis, extractis &c. glutinoso liquore exceptis, efformatum, deglutitioni faciliori inserviens. Suntque *purgantes*, *vomitum concitantes*, *sudorifera*, &c. B. *Pillen*. G. *Pillulen*. Gall. *Pillules*. A. *Pilles*.

PILUM, idem quod *Pistillum*.

PIMPINELLA, est planta, quæ habet caules rubros, angulosos, ramosos: folia oblonga, aut obrotunda, in margine dentata, bina uni costæ adhærentia: flores sunt monopetali, rotati, plerumque quadrifidi ad centrum usque, quatuor vel multis ornati staminibus, prælongis, bracteis verò herbaceis, minutis, vix conspicuis, unde apetalon alii pronunciant: ovarium sit fructus quadrangularis plerumque, utrimque acutus, modo unicapularis, modo bicapularis, fetus feminibus oblongis, coloris fusci vel subrubi, saporis subamari, adstringentis; odoris tenuis non ingrati: hæc planta crescit in pratis & montibus: dicitur etiam *Pampinella*, *Bipinella*, seu *Bipennula*, quibusdam *Pompenella*, quia pepones olet: ideoque corrupta vox à pepone erit: nisi velis deducere à Germanica voce *Bibinell*, sive à bibendo, quod vino indita illud ob meliorem saporem & gratitudinem, bibere facit: mutatis nempe ambo b. in p. facile invenies nomen *Pimpinellæ*. B. *Pimpernelle*. G. *Bibernell*, *bibinell*, *stein-*

peterlein, böks-peterlein, kolbles-kraut, blut-kraut, megel-kraut. Gall. *Pimpernelle*, *Sanguisorbe*. A. Burnet, Stone-parfley.

PINEALIS GLANDULA, vide *Conarium*.

PINGUEDO, vide *Adeps*.

PINNA AURIS, est superior & latior pars ipsius auris, quæ *Ala* dicitur. B. *De ozytop*.

PINNA NASI, vide in *Pterygium*, & *Ala*.

PINUS, truncus hujus arboris est magnus, elevatus, rectus, crassus, in parte inferiori nudus, in superiori vero ramosus, corticem asperum & rubicundum habens, lignum durum, flavescens, & odoratum: folia abietis foliis longiora, bina semper ex una communi vaginula orta, parva, dura, semper viridia, acuta: flos mas amentaceus staminibus constat plurimis in uno plantæ loco: fructus in eadem planta loco à flore mare remoto sit conus, tuberculis tetragonis constans, inter squamas duobus scrobibus excavatas, sunt duo ossicula, sæpè alata, facta nucleole oblongo; hæc arbor colitur in hortis, & crescit in montibus. Gr. *Πίνος*, an pinus à *πίρος* picea? Mutato *t* in *u* an à spina: quòd folia habeat quasi spinosa, ablato tantum *s*, quasi spinus? B. *Pyu-boom* / *pyu-appriboom*. G. Hartz-baum, fichten-baum, kin-holt, foren-holtz. Gall. *Le Pin*. A. Pine-tree.

PIPER, ejus sunt variae species, uti *vulgare piper* sive *nigrum*, *Melanopiper* Gr. Dictum. Secundo, *Album*, sive *Leucopiper*, & *Longum* Gr. *Macropiper*; in Malavar maxima piperis provenit quantitas; nascitur & in Malacca, insulis Javæ vicinis, Sunda & Cuda, aliisque locis. Seritur ad radices alterius arboris, ad cujus usque fastigium sese convolvendo scandere solet, foliis raris, mali assyrii effigie, sed minoribus, & per extremum acutis, virentibus gustu acri. Fructus uvarum ferè modo racematim cohæret, quamvis racemi & fructus minores sint: inter nigri & candidi plantam tam exigua est differentia, ut à nemine quàm ab incolis dignosci possint. Longum nascitur in Bengala, cujus planta eadem quidem, sed folia teneiora & pallidè virentia habet, imò & petiolum breviorum. Virtute omnia calefaciunt, sed album superat nigrum, & illud iterum longum sua præstantia. B. *Peper*. G. Pfeffer, Gall. *Poivre*. A. pepper.

PIPERITIS, est planta cujus folia & præsertim radices acrem & mordicantem habent saporem, ideòque à piperis acrimonia nomen mutuatur. Gr. *Λεπίδιον*. B. *Peperkruid*. G. Pfefferkraut. Gall. *Passerage*, *Poivrée*. A. Dittammer, pepperwort.

PISO, idem quod *Mortarium*.

PISSAPHALTUS, est natus vel factitius. *Nativus* describitur à Dioscoride, quòd nascatur in Apollonia Epirotarum. Item, quod ex Cerauniis montibus devolvatur, & impetu fluminis raptum rursus aestu in littus expuatur, ibique concrescat. Et hâc ratione nihil aliud esse videtur quàm *Asphaltus*, de quo vide suo loco. *Factitius*, est mixtura ex pice ac bitumine, (undè & nomen accepit) videturque id esse, quod nostrates *Asphaltum* vocant, seu *Bitumen Judaicum*. Non desunt qui putant Arabum esse *мумиям* attamen ipso vocis sono medium quid picem inter & bitumen notat; nigrum, terrenum, graveolens; forsitan variis coëuntibus pinguibus cum bitumine fusco concrevit arte vel & naturâ.

PISSELEON, vide *Pix*.

PISTACIA, PISTACIUM, est arbor nucifera, cujus nomen à Syris inditum; ideòque ejus originem nescimus. B. *Pistassi-boom / fisticen*. G. Pimper-nusbaum. Gall. *Pistachier*. A. pistach-tree.

PISTILLUM, est instrumentum *Pharmaceuticum*, quo res in mortario tunduntur. In Botanicis sic vocatur pars illa floris, quæ ejus centrum inter stamina occupare solet, & pistilli oblongi pharmaceutici formam habet. Sumitur à Cl. *Tournefortio* pro ovario sive seminali conceptaculo: eoque sensu est femininum plantæ organum semper bene tectum, & in intimo floris centro ut plurimum dispositum, quod semina, quæ vera sunt ova, usque in perfectam maturitatem continet, conservat, & ab externis injuriis defendit, & postquam fecundata sunt, uteri vicem gerit; hæc autem singula fetus ad instar umbilicali fune instructa assurgenti ex utero stylo annectuntur, qui intus cavus est; & ad superiora exporrectus in veram vaginam expanditur, quæ diversa plerumque figura prædita mirum in modum in extremis oris simbriata apparet; hinc quum totum styli corpus maxima autem ejus superior pars *Tubis Fallopianis* non absimilis sit, eodem à nonnullis nomi-

ne insignitur, non, quòd ipsa facundi pulveris grana, quæ staminum apices ejaculantur & in vaginam excutiunt, ad imprægnata nondum ova deferat (hæc enim tantummodo vehiculi vices gerunt.) Sed, quòd spirituofus ille halitus pulvere suo expeditus, & vaginâ exceptus, per Tubas Fallopianas seu stylum delatus contenta ovario facundet femina. B. *Œu stamper*. G. Ein ruhrpistill, stœffer. Gall. *Un Bistortier, un Pilon*. A. A pestle.

PISTOLOCHIA, est Aristolochiæ species fideliter partum expellens: hinc ejus nomen à *πιστός* fidelis & *λόχος* puerpera, gravis, à *λέγω*, id est *κίμαι* jaceo, scil. *ἐν τῷ λέγειν*, in lecto.

PISUM, est planta, quæ habet caules longos, cavos, fistulosos, fragiles, coloris viridis, albescents, ramofos, repentes: folia sunt oblonga, à caule quasi penetrata, cætera pinnata, costis appofita: flores sunt leguminofos, albi, punctis purpureis instructi, flori succedit filiqua longa, inflata, cylindrica, facta feminibus subrotundis, viridibus; sed post ficcitatem angulofos, albis, aut florefcentibus: radix est parva. Pisum primò distinguitur à magnitudine, secundò à colore, tertio à figura. Gr. *πίσων*, *πίσσοι*, & *λέκυθος*, nomen accepit, vel *ἀπὸ τοῦ πίσσων* quod *Decoricare* significat; vel ab agro vel urbe Pifa, circa quam copiosissimè olim nascebatur. *Lecythus* est ovi vitellus cortice obductus, hinc pifa, quia cortice etiam vestiuntur. Gr. *Λεκύθος* nominant. Gall. *Pois*.

PITTACIUM, est pannus modicus, qui medicamento illitus, affecto loco imponitur. *Πιττάκιον*, *Πλάτυσμα*, qui latior videtur, ut *Splenium* oblongior: *Splenium* Plinio à splenis figura, longiusculum propriè emplastrum est. B. *Woundplaster*. G. Wund-plaster. Gall. *Emplâtre pour les playes*. A. A Wound plaister.

PITUITA, idem quod *Phlegma*.

PITUITARIA GLANDULA, vide *Glandula Pituitaria*.

PITUITARIA, vocatur *Staphys agria*, quia mastigando pituitosam salivam copiosè elicit.

PITYRIASIS, vide *Furfuratio*, à *πίτυρος* furfur. B. *Zemelachtig vel*.

PITYROIDES, est urinæ sedimentum furfuraceum, ex *πίτυρος* furfur, & *ἴδιον* forma. B. *Zemelachtige pis*.

PITYS, est *Pinus*, *Picea*, quia à $\pi\iota\tau\omicron$, quasi pingui abundat, vel à $\pi\iota\tau\iota\alpha$, siquidem ex ea pix defluit. B. *Pikboom*. Vide *Pinus*.

PITYUSA, est *Ezula*, cujus folia pini foliis proximè accedunt: hinc nomen venit à $\pi\iota\tau\omicron$ pinus.

PIX, Gr. $\pi\iota\sigma\alpha$, est pars resinosa ex arboribus resinosis, uti *Pinu*, *Abiete*, *Larice*, *Terebintho*, *Cedro* &c. vi ignis, extorta, modus fit per descensum. Primò venit pix liquida: deindè crassior & crassissima, affertur copiosè ex *Finlandia*, aliisque circa *Norvegiam* locis. Pix liquida, dicitur *Pisselæon Dioscoridis*. Pix illa ubi denuò coctione purgatur, seu si mavis dephlegmatur, crassescit magis & magis, diciturque pix sicca, *Palimpissa*, *Pix navalis* (quòd navibus picandis adhibeatur) non quòd à navibus maritimis derasa sit, quippe hæc appellatur *Zopissa*. B. *Pek / pik*. G. *Pech*. Gall. *De la Poix*. A. *pitch*.

PIX GRÆCA, vide *Colophonia*.

PLACENTA UTERINA, seu *Hepar uterinum*. B. *De moeder-hoek*. Est substantia rubra hepatis similis plurimis acinis glandulosis & innumeris vasorum tenuissimorum myriadibus referta. Habet venam unam, & arterias duas ex funiculo umbilicali, & vasa fortè lymphatica à partibus vicinis. Parte exteriori utero adhæret, alterutri lateri indifferenter, frequenter tamen in medio, quemadmodum fructuum petiolus arbori, interiori *Chorio* obducitur, & quâ parte utero adhæret, membrana quoque intercurrit: ex uteri vasculis minimis huc currentibus & cum orificiis vasculorum placentæ communicantibus succum nutrientem, (non secus ac in papillis intestinorum contingit, quæ chylum imbibunt & vasis lacteis communicant) accipit, qui per venam umbilicalem, unâ cum sanguine refluo, in usum foetus facessit, cujus pars superflua ab arteriis in amnion fortè deponitur, ut foetus etiam per os nutriatur. Fortè vasa sanguinea placentæ, cum vasis uteri sanguineis communicant. Placenta illa unâ cum membranis, post enixum foetum, etiam expellitur, & *Secundinarum* nomine veniunt. B. *De nageboorte / geboorte-hoek*. G. *Leber kuchlein, die nach geburt, afterburt*. Gall. *Le Gateau, ou l'Arriere faix*. A. *Womb-cake, the womb-liver or Secundine*.

PLADAROSIS, sunt parva & mollia tubercula, interna

nae parti palpebrarum accrescentia. B. *Stukjes vlcis aan de oog-scheelen.*

PLAGULA, vide *Splenia.*

PLANETICA ARTHRITIS, à *πλανάω* erro, vagor. Idem quod *Arthritis Vaga.*

PLANTA, est vegetabile integrum, sive arborem velis, sive fruticem, sive herbam, estque corpus organicum, per radicem terræ affixum, undè nutrimentum capiens crescit, sicque distinguitur à reliquis rebus crescentibus, viventibusque. B. *Gen plant.* G. Ein gewächs, kraut, eine pflanze. Gall. *Une Plante* A. A plante.

PLANTA NOCTIS, idem quod *Hydroa*, & *Sudanina*, sic dicitur, quòd à frigore nocturno potissimum inducatur.

PLANTA PEDIS, est pedis inferior carnosà & concava pars, inter digitos & calcem. B. *De voetsool.* G. Die sohlen am fusse. Gall. *Plante du pied.* A. The Sole of the Foot.

PLANTAGO, Gr. *Ἀγρογλώσσος*: nomen devenit à planta. Vide *Arnoglossum.*

PLANTARIS MUSCULUS, hic à latere inter soleum & gastrocnemium ab externo femoris inferiore tuberculo exilis, longissimo tendinis tractu, emissus, calcis teres infigitur externo lateri, plantamque tegens totam, omnisque adit digitos: ejus officium est retrorsum extendere. B. *De plant-spier.* G. Der fusz sohlen mause. Gall. *Le jambier Gresse, dit vulgairement Plantaire.* A. The Muscle of the Sole of the Foot.

PLASTICA VIRTUS, dicitur quæ vim habet aliquid formandi. Veterum est locutio & ignorantiaæ asyllum; quod enim rectè explicare non poterant, vim plasticam vocabant: ut est vis ossifica, ossifraga, expultrix, attractrix &c. à *πλάσσω* fingo. Gall. *Vertus Plastique.*

PLANTARIA, est arundinis species, ob similitudinem fructuum, quam globuli arboris platani habent, nomen accepit. B. *Reet-gras.* G. Igels knœpfe. A. Reed-grass.

PLATANUS, est arbor, de qua Herodotus, alique scriptores tam multa locuti sunt, dicitur & Platanus latus, quia hæc arbor in Asia tam mirificè ramos expandit; ut plùs quàm mille homines sua grata Umbra tegat; sub tali arbore dicitur Hippocrates invenisse Democritum, cumque esse allocutus. Nomen habet, ob folia lata &

ampla, à πλαταύω dilato, ramos latè diffundo. G. Ahorn-
malz holder. Gall. *Platane*, ou *Plane*. A. plane-tree.

PLATYPHYLLOS, est Esculus: vox sonat *Latifolia*,
ergo à πλατὺν latum & φύλλοι folium.

PLATYSMA, est linteum larum, quod ulceribus su-
perimponitur, à πλατὺν latum.

PLATYSMA MYODES, vide *Myodes*.

PLECTRUM, vide *Cion*.

PLENITUDO, est *Plethora*, sive boni sanguinis abun-
dantia; quæ dicitur esse vel ad vasa vel ad vires. Vide
Plethora.

PLERES ARCHONTICUM, est pulvis quidam ce-
phalicus: significans *Implens Principale*, à πληροῶ impleo,
& ἀρχὴν principium.

PLEROTICA, sunt Medicamenta carnem restaurantia
& implentia. Vide *Sarcotica*, à πληροῶ impleo. B. *Blcis-*
makende middelen. G. *Fleisch machende mittel*. Gall.
Remedes incarnatifs.

PLETHORA, est cum sanguis, alendo corpori utilis,
in vasis supra mediocritatem abundat, ita ut à minimo
motu vehementiori, in statu sanitatis requisito, statim
morbus inducatur: diciturque esse vel ad vasa, cum san-
guis ita abundet, ut vasa quibus continetur, mole suâ di-
stendat: vel ad vires, quando tanta est sanguinis copia,
ut vasa quidem non supra modum repleat; viribus tamen
sit gravis. Sed illa differentia, potius ad morbos referri
debet, quàm ad sanitatem: nam si vasa distendantur, cras-
sum sanguinem & obstructions indicat: & si homines vi-
ribus fuerint graves, obstructions & compressiones va-
sorum minimorum & nervorum significat, à πλήρω im-
pleo. B. *Bloed-ryk / volsappig*. G. *Blut-reich*. Gall.
Plein de sang, Plethore.

PLETHORICUS, est is, qui multo sanguine & succis
abundat, à πλήρω repleo. B. *En die veel bloed heeft*.
G. *Blutig, voll blut*. Gall. *Plethorique, sanguin*. A. *Blou-*
die, bloudish.

PLEURA, sive MEMBRANA SUBCOSTALIS, est
membrana thoracem ejusque viscera intus succingens. B.
Het bofst-blies / ribbe-blies. G. *Das brust-fell, ribben-*
fell. Gall. *Pleure*. A. *The Breasts internal Membrane*.

PLEURITIS, est, ut dicitur, pleuræ & muscutorum

intercostalium inflammatio, cum febre acuta, continua, punctorio lateris dolore, aucto in inspiratu: in exspiratu: vel animæ retentione mitiori, quare conjungitur cum difficili respiratione, pulsu duro, tussi, sputoque interdum cruento, estque vel *Vera*, ut supra definivimus, vel spuria, à *πλευρά* latus. B. *Spide wee / pleuris*. G. Das seiten stechen, seitenwehe, brüst geschwar, stich. Gall. *Pleurésie*. A. The pleurisie.

PLEURITIS NOTHA, seu SPURIA, est species pleuritidis, in qua muscoli Intercostales externi, vel Musculi alii his incumbentes verâ inflammatione corripiuntur, cum signis nonnullis pleuritidis modo descriptæ. B. *Gen bastaart pleuris*. Gall. *Fausse Pleurésie, Pleurésie bararde*.

PLEURORTHOPNOEA, est lateralis morbus, in quo non nisi erecto collo respirare possumus, ex *πλευρά* latus, *ὄρθος* rectus, & *πνέω* spiro.

PLEXUS CHOROIDES, supra glandulam pinealem, velut supra fibulam suspendi videtur: iste plexus ad hunc modum constituitur: ex utroque medullæ oblongatæ laterere, ubi cerebri limbus ei connectitur, duæ arteriæ è posterioribus carotidum ramis, ubi vertebralibus uniuntur, oriundæ, recta ascendunt; quæ statim divisæ, velut plures rivi juxta confiti, versùs glandulam pinealem evehuntur, ibidemque mutuò occursum terminari videntur; atque illic loci, è sinu quarto furculi venosi utrinque prodeunt, qui pariter in filamenta divisi, arteriis capillaribus obviam fiunt, inque illos pluribus in locis inosculantur, & variè complicantur; adeòque hæc vasa, inter se plurimum irrita, & glandulis interferta, plexus admirandos constituunt. B. *De netwys geblogten vlegting*. G. Die netzgleiche geflochtene blut-gefäße. Gall. *Le Plexus, ou Lacs Charoide*. A. The Net Choroides.

PLEXUS GANGLIOFORMIS, dicitur, quando varii nervi in unum nodum ganglio sive nodo similem coalescunt. B. *Zenuws vlegts knoop*.

PLEXUS NERVOSUS, dicitur, cum duo vel plures nervi coeunt, & extuberantiam velut nodum constituunt. B. *Zenuw-blechten / zenuw-knooping*. G. Ein geflochten fennader knopff. Gall. *Noeud Nerveux*. A. The nervous plex.

PLEXUS RETICULARIS seu RETIFORMIS, videtur Plexus Choroides. PLI

PLICA, est morbus *Polonis* endemius, quando capilli capitis; in unum cirrhum, vel plicam concresecunt, instar caudæ vaccinae, adhæc etiam gibbi fiunt, laxantur artus, membra conglobat & retorquet, pediculos fundit, aliaque symptomata inde proveniunt. Diligentissimus *F. Ruiscb* mihi plicam ostendit, quam in musæo inter alia rariora servat. *B. Een vlesht.* *G. Maren-flachte & Schrotleins zœpf, salben-zœpf, alii maren-lock, vel moren-lock, wichel zœpf, juden zœpf.*

PLUMACEOLA, idem quod *Splenia*.

PLUMBAGO, idem quod *Molybdæna*. Gall. *Plomb de mer, Plombagine, Mine de plomb noire, plomb de Mine.*

PLUMBAGO, est *Persicaria*, dicta quod maculas habeat Plumbeas.

PLUMBUM, est metallum molliissimum, ante ignitionem in igne liquefcens, fumando avolans, & diu fufum per vasa pleraque transit, ante ignitionem calcem ejicit, vitrescit citò, tum fufum nullo vase in igne contineri ultra potest: cum metallis impuris vitrescit, tumque eadem secum ex cava superficie catilli documastici abripit, solum aurum & argentum pura à cæteris relinquit, in aqua forti, non in aqua regia solvitur, salemque dat dulcem. Minime sonorus est, coloris lividi, specificæ gravitatis ad aquam, ut 11345. ad 1000. *B. Loot.* *A. Gall. Plomb.* *Lead.*

PNEUMATOCELE, est ramex seu *Hernia ventosa*: cum scrorum à flatibus distenditur, à πνεύμα ventus, & αόλη tumor. *B. Windbruch.* *G. Windbruch.* *Gall. Pneumatocelle, Hernie venteuse.* *A. A windy rupture.*

PNEUMATODES, est anhelosa respiratio, à πνεύω spiro, & ἴδιον forma.

PNEUMATOSIS, est spirituum animalium generatio, quæ fit in glandulosa corticali cerebri substantia, nisi fortè vascula ex sanguineis rectè oriunda sint nervorum communicatoria: illic arteriolæ deplentur, & spiritus extillantur, qui postquam cerebri medullium subierint, totum nervosum genus, motibus actionibusque sensitivis perficiendis, irradiant, à πνεύμα spiritus, & εἶδημι constituo. *B. Geestmakinge.* *G. Geistmachung.* *Gall. Generation ou Production d'esprits.* *A. Generation of spirits.*

PNEUMATOPHALUS, est umbilici, à flatibus in ventre collectis, protuberantia, ex πνεύμα flatus, & ὀμφαλός

λῆς umbilicus. B. *Een wind-bzeuk in de nabel.* G. Des nabels windbruch. Gall. *Hernie Venteuse du nombril*; ou *Pneumatophale.* A. Windy rupture in the navil.

PNEUMON, Gr. πνεύμων, Lat. Pulmo, à πνέω spiro. Vide *Pulmones.*

PNEUMONANTHE, est Campanula autumnalis: & vox ipsa significat *Florem Pulmonalem*, sed an inserviat morbis pulmonum, necdum compertum habeo, ex πνεύμων pulmo, & άνθος flos. B. *Longe bloem.* G. Lungenblume. A. Marsh-gentian.

PNEUMONICA, sunt quæ respirationem faciunt, à πνέω spiro.

PNIGALIMUM, idem quod *Epiartes*, à πνέω suffoco. B. *De nacht-maar.*

PNIGMUS, est suffocatio, seu strangulatio, à πνίγω strangulo.

PODAGRA, est Arthritis pedum, vide *Arthritis*, & πῆς, pes, & ἀργεῖον capio. B. *Doeten-eubel* / *voet-siere-ryn.* Cic. *Pedibus Captus.* B. Das zipperlein an den fuessen. Gall. *Goute aux pied.* A. The gout in the feet.

PODAGRA DENTIUM, idem quod *Odontalgia.*

PODAGRA LINI, idem quod *Cassuba.*

PODEX, idem quod *Anus.*

POEONIA, est planta, quæ habet caules rubicundos, in multos ramos divisos; folia ampla, polita, splendens, in parte superiori lanuginosa, caulibus rubicundis adhaerentia: flores sunt rosacei, pentapetali, aut polypetali, rubentes, saporis fatui, odoris nullius; pistillum floris abit in fructum multis filiquis univalvulis constantem, in inferiori parte conjunctis, in superiori à se mutuo secedentibus per maturitatem, repletis seminibus crassioribus, oblongis, rotundis, nigris, lucidis, sub cortice crassiusculo, membranaceo, includentibus pulpam albam, saporis subdulcis, odoris nullius: radix est oblonga, crassa, tuberosa, foris fusca, intus pallida, saporis dum recens est, subacris, cum levi quadam amaritie, odoris nullius. Gr. Γλυκυρῖδη & ποιόνι, casta herba Latinis. Γλυκυρῖδη dicta, quod grana mali punici acinis similia habere videatur. Nam sidia mali punici grana à Bœotis nominantur. *Pœonia* ab ejus inventore, medicinae peritissimo, Pœone appellata est, qui ea nempe vulneratum Plutonem ab Hercu-

le curasse perhibetur. Nisi forte nomen illud acceperit
 ἀπὸ τοῦ παλίου, sive παλιῶ, vel τὸ πάλω ferio, percutio. Vel
 à παλιῶ vel παλιωνίζω hymnos cano, quod ob insignes vir-
 tutes multum laudaretur. B. *Peoni* / *vuurblom*. G. *Peo-*
nie, *benigroen*, *plingst-rosen*, *sicht-rosen*, *konings blum*.
 Gall. *Pirvine*, *Peone*. A. *Peony*, *piony*.

POLEMONIUM, nonnullis *Been Album*, est planta flos-
 culos albos producens, an habeat nomen à Cappadociae
 urbe *Polemonium* dicta, asserere non audeo. A. *Wild lage*.

POLIUM, est planta graveolens, quae habet caulem
 obrotundum, tenuem, durum, lignosum: folia oblonga
 lanugine flava instructa, dentata, crassa: flos est mono-
 petalus, labiatus, cujus labii superioris locum occupant ita-
 mina, labium verò inferius in quinque partes dividitur;
 ex calice autem surgit pistillum posticae floris parti ad in-
 star clavi infixum, ac quatuor veluti embryonibus stipa-
 tum, qui abeunt in totidem semina in capsula, quae floris
 calix fuit, recondita, obrotunda, minima; flores in capi-
 tulum collecti summis ramulis & caulibus innascuntur,
 suntque aurei coloris, odoris penetrantis, aromatici, saporis
 amari: crescit haec planta in regionibus calidis in mon-
 tibus. Dicitur à canitie, canisque capillamentis & tomen-
 to hirsuto, quae non modò capitula corymbacea, sed etiam
 universam plantam incanam reddunt, perinde ac *Gnapha-*
lium. Gr. *πολιός* canus est. Gall. *Polium*.

POLLEX, vide *Digitus*.

POLLUTIO nocturna, est involuntaria seminis, cum
 titillationis sensu, per libidinosa insomnia, excretio. B.
Onwillige zaadloozinge. G. *Samen slutz*. Gall. & A.
Pollution.

POLYACANTHAS, est *Cardui spinosi* species, ex πο-
 λὺ multum & ἀκανθα spina.

POLYANTHEMUM, est planta multos flores profe-
 rens, ex πολλός multus, & ἄνθος flos.

POLYCHRESTON, est medicamentum multis morbis
 accommodatum: hinc hoc nomine nitrum sulphure ac-
 censo & ignitione preparatum donari solet. B. *Gen mid-*
del tot veete ziekten.

POLYCHRONIUS, est morbus diuturnus, qui ad men-
 ses & annos plurimos saepe extenditur, ex πολλός multus,
 & χρόνος diuturnus. B. *Gen langduurige ziekte*. G.
 Lang-

Langwierige kranckheit, eine stete kranckheit. Gall. *Maladie longue, Chronique*. A. A long disease.

POLYGALACTOS, est scemina, quæ multo lacte abundat, ex πολλὸ multum, & γάλα lac. B. *Die vol sog oste melk is.*

POLYGALA, est herba lac generans, vel multum succi lactei habens, ex πολλὸ multum, & γάλα lac: habet caulem tenuem, sat durum, alterum rectum, alterum repentem: folia exigua, graminea, altera acuta, altera oblonga, & obrotunda: flores sunt monopetali, personati, perforati, exigui, in spicas congesti; labio superiori erecto, & inferiori bifido, quod magis prominet: post florem sequitur fructus compressus, in duo loculamenta, semina oblonga continentia, divisus; floris calix quinquidus hunc florem involvit: radix lignosa, exigua, dura saporis amari & aromatici: crescit hæc planta in locis incultis oves præ omnibus graminum speciebus hanc eligunt, nullas vires præter eas, quæ gramine communes sunt; habere videtur.

POLYGALUM, idem quod *Polygala*.

POLYGONATUM, est sigillum salomonis, planta hæc habet caules rotundos, politos, nullos ramos dantes, in summitate aliquantulum incurvatos: folia ad caulem alternatim & quasi pendula, disposita, oblonga, ampla, nervosa, coloris subfusci: flores sunt monopetali, campaniformes, tubulati, nudi, multifidi, uni cauli adhaerentes pedunculis brevibus, in sex segmenta fissi, sex staminibus è latere interno floris enatis præditi: ovarium ex floris centro natus tubum emittit longam, apiculo fimbriato instructam, & fit bacca mollis, serè rotunda, ovalis, viridis, aut purpurea, continens semina ovalia, dura, alba: radix est longa, digiti crassitiæ, per intervalla articulata, & nodosa, aut tubulata, alba, multas fibras possidens, saporis subdulcis: hæc planta crescit in sylvis. Sic dicitur à radice geniculorum frequentibus nodis ex intervallis tumente, ex πολλὸ multum, & γόνυ genu, seu nodus. B. *Salomons zegel*. G. *Weisz-wurtz*. Gall. *Seau de Salomon, figne de Salomon, Genouiliere, Geniculere*. A. *Solomons seel*.

POLYGONUM, seu CENTUM NODIA, est planta, quæ habet caules longos, tenues, rotundos, solidos, te

naces, plerumque repentes, creberrimè geniculatos : folia oblonga, angusta, acuta, viridia, caulibus brevibus adhaerentia, & alternatim disposita; calix est quinquifidus, infundibuliformis, qui per maturitatem fit capsula seminalis : flores apetalis, plurimis staminibus constantes, parvi, qui ad foliorum alas oriuntur : semen perfectè triangulare est, sat crassum, coloris castaneæ; radix longa, satis crassa, simplex, dura, lignosa, fibrosa, valdè repens, saporis adstringentis : hæc herba in viis frequens, ex πολὺ multum, & γένου genu. Vocatur etiam *Proserpinaca*, fortè à proserpendo : & *Seminalis*, à seminibus multitudine : & *Sanguinalis*, à sanguine cohibendo : ut & *Corrigiola*, an quod morbos corrigat ? B. *Duizend-knoop / verken-gras / kreupel-gras / knoop-gras*. G. Weg-gras, weg-krit, denn gras, blut-kraut. Gall. *Sanguinaire, Centinode, Renouée*. A. Knot grass.

POLYGOPHORA, sunt potus seu vina plurimis spiritibus pollentia, ex πολὺ multum, & φέρω fero. B. *Sterke wijn / krachtige wijn*.

POLYMORPHUM Os, idem quod *Sphenoïdes Os* & *Cuboides*.

POLYNEURON, vide *Arnoglossum*.

POLYPHAGIA, est multi alimenti assumptio, ex πολὺ multum, & φάγω edo. B. *Deel-eting*.

POLYPHARMACON, idem quod *Polychreston*, ex πολὺ multum, & φάρμακον medicamentum.

POLYPODES, dicti *Aselli* & *Millepedes* : est insectum diureticum. B. *Seugen / pisse-bedden / krobben / ezel-kens*. G. Ein kellerwurm, schæffelein. Gall. *Cloportes, Pourcelets de saint Anthoine*. A. Sows, Hogs-lice, Many-feet.

POLYPODIUM, est plantæ genus nequaquam ramosum, cujus folia ad nervum penè in partes angustas & oblongas secari solent : fructus foliis innascuntur ; capsulæ scilicet membranaceæ sphericæ in acervulos congestæ annulo carentes, quæ fibrarum contractione rumpuntur & semina fundunt minutissima : radix est oblonga, minimi digiti crassitie, foris rufescens, intus herbacea, ex viridi pallescens, multis nodis & tophis quasi acetabulis geniculata, saporis subacris dulcis, quodammodo adstringentis & nauseosi : est species Filicis, in opacis sylvis & monti-

tibus ad petras muscidas, imprimis ad radices caudicesque vetustos arborum Fagi, coryli, Quercus nascitur. Ex πολλὸν multum & πῆς pes: repit enim quasi plurimis pedibus, vel nomen accepisse ferunt, a radice sc. quæ scirrhos & acetabula polyporum modo habet. *Filicula* etiam vocatur à similitudine foliorum cum Filice. B. *Wreitboet / boom-vaaren / enge-joet / eiken-vaaren*. G. Engel-fuesz, fuesz-fahren, baumfarn. Gall. *Polypode*. A. Polypody, Oakeferne.

POLYPUS, est tumor in cavitate narium excrefcens, estque duplex, vel turundæ formam refert, & *Sarcoma* generali nomine vocatur: vel ramulis aut pedibus variis ad oris interiora aut nasi exteriora se extendit; color est albus; sæpè ad rubedinem vergit; aliquando lividus, & niger, hujusmodi excrefcentiæ in naribus, & sinibus crassæ meningis aliquando contingunt; In Corde quoque & Arteriis majoribus sanguis pro tempore stagnans ob animi deliquia &c. concrefcit in massam solidam, tenacem, postea non dissolvendam, quæ vel liberè in vasis illis aliquamdiu fluctuat, donec impellatur trunco uni alterive, vel accrescit lateri vasis quod summè extendit, & vocatur *Polypus*, ex πολλὸς multus, & πῆς pes. B. *En sijn pyp / veel boet*. G. Viel-futz, ein nasen gleichwær. Gall. *Polype*. A. Tumour with many leggs.

POLYSARCIA, est nimia corpulentia corporis, ex πολλὸν multum, & σὰρξ caro. B. *Corpulentigheit / grof-wbig-heit*. G. Ungemeine dicke fettigkeit des leibes. Gall. *Corpulent*, *Charnu*. A. Corpulent.

POLYSPASTON, est machinamentum articulis repouendis accommodatum: ita dictum, quod multis orbiculorum circuituionibus facilitatem præstat, ex πολλὸν multum, & σπῆρα traho.

POLYSPERMOS, qui semine dives est, ex πολλὸν multum, & σπέρμα semen. B. *Veel-zadig*.

POLYTRICHUM, est Capillus Veneris, sic dicitur ob capillarem faciem, ex πολλὸν multum, & τρίχ capillus, dicitur quasi *Multicomum*, quod capillos denfos ac multos faciat, ejusque defluvia expleat. Est & aliud *Polytrichum*, quod musci species est, aurei coloris, sic dicta à ramulis, qui capillorum instar tenues sunt. B. *Wouwen-hair / venus-hair*. G. Frauenhaar. Gall. *Polytric*, *Gurguet*, *Rue de mur*. A. Maiden-hair.

POLYTROPHIA, est nutritio multa, quando nempe quis maximoperè nutritur. B. *Deel-boedinge*.

POMAMBRA, dicitur quasi pomum ex ambra aliisque odoramentis compositum. Ingredientia sunt plerumque ambra Grysea, Moschus, Zibethum, Ladanum, Benzoin, Styrax calamita, oleum cinamomi, oleum caryophyllorum &c. ex hisce cum mucagine alicujus gummi, globuli majores seu poma odoris gratiâ componuntur. B. *een amber-bal / reuk-bal*. Gall. *Pastille*. A. *A Smell-ball*, Pomander, Muske-ball.

POMATUM, est unguentum grati odoris, pinguedinem porcinam & poma recipiens, undè nomen. B. *Apfel-zalf*. G. *Apfel-salbe*. Gall. *Pomade*.

POMPHOLIGODES, urina est, cui in superficie pluri-mæ bullæ innatant, quæ plerumque in flatibus & doloribus corporis observantur. A *πομφολιγωδω* bullas excito. B. *Schuumachtige pis*.

POMPHOLYX, est favilla tenuissima & volatilis, quæ dum æs in fornacibus perficitur, supernæ earum parti adhærescit. Coit ibidem in glomusculos vellerum lanæ similes, contactæque farinæ modo dispergitur. Eodem modo & Cadmia, vi ignis violenti in favillam seu tutiam redigi potest. Arab. *Tutia*, Lat. *Bulla*, nam *πομφολυξ* Bullam significat, à *πυφίξ* flatus; officinis *Nil*, undè Belgis *Piet* / five *witriet* / ad differentiam Tutia, item dicitur *Nihilz album*. G. *Weitz nicht*. Gall. *Calamine ou Tutie Blanche*. A. *The White Tutty*.

POMUM & POMUS, latius patet quàm malum, comprehendit enim fere omnes fructus molliorem corticem habentes: fortè sic dictum, quòd eorum plurima etiam sitim tollant, ita ut simul sint cibo & potui. Gr. *μάλον*, *σπόρον*. Nonnulli à *πόμεν* potus derivant.

POMUM ADAMI, est protuberantia illa in collo anteriorius conspicua, sic dicitur quia vulgò persuasum est, in Adami faucibus Pomi partem ex poena divina remoratum esse, & ad posteriores translata. Nihil aliud est quàm capitis laryngis protuberantia. B. *Adams appel*. G. *Adams appfel*. Gall. *Pomme d'Adam*. A. *Apple of Adam*.

POMUM ADAMI, est mali Aurantii species: nomen accepisse ferunt, quòd cortex rimis quibusdam exasperatur ac si dentibus demorsus esset.

POMUM AMORIS & POMUM AUREUM, seu MALUM AUREUM, sic vocatur ob pulchrum & amabilem aspectum.

POMUM ODORIFERUM, idem quod *Pomambra*.

PONDO, de ponderibus *Joh. Rhodius* hæc habet: inter pondera Romana reliquorum omnium tam Ponderum quam Mensurarum veluti regula primas partes merito poscit. *Libra*. Cujus schema *P. Celfo* sine ulla adjectione, notat pondo solum, hoc est, Libram, non Mercalem, negotiatoriam, *Στατήρ* *Polluci*, Gallis Regiam, quæ Senum Denum *Budæo*, de *Ass.* lib. 2. fol. 38. Sedecim unciarum *H. Junio*, sed Romanam, quæ tam mensuralis à mole, quam à gravitate ponderalis, Assis instar, Romanis usitatissimè XII. Unciarum sive 14. Denariorum erat: non quidem levi conjecturâ sed computatione legitimâ, nostræ æqualis. Hoc tamen discrimine, ut *Libræ* *Unciæ* XII. Mensurales, X. ponderales respondeant, ex *Galenî* lib. 6. de *comp. Med. S. gen. cap. 8. Sili.* Quod sciam, *Budæo* de *Assè*, duodecim & dimidiæ, cujus sententiæ momenta *Agricola* solidè infregit lib. 4. de ponderibus & Mensuris, nostris sic notatur *Pond.* & *Lib.* pro Regionum imò & urbium diversitate innumera penè dantur ponderum genera. Vide etiam *Libra*. B. *Ein pond.* G. *Ein pfund.* Gall. *Une Livre.* A. A pound.

PONS VAROLII, sunt Processus quidam cerebelli globosi, propè vermiformes, sic à *Varolio* inventore dicti. B. *De brug van Varolius.* G. Eine brucke von Varolius. Gall. *Pont de Varolius*, *Appendices vermiformes.* A. Bridg of Varolius.

PONTICUM ABSINTHIUM, nomen habet à Ponto regione in qua nascitur.

POPLES, est articuli istius, quo os femoris articulatur ossi tibiæ, pars interior, sive posterior, quâ crus flectitur. Gr. *ἰγρὸς* & *ἰγρὸς*. *De Haassen.* G. Die kniebuege. Gall. *Le Jarret.* A. The hollow of the afterpart of the Kneethe Harm.

POPLITÆUS MUSCULUS, est unus ex his quo tibia movetur. Externo infernoque femoris osseo tuberi adnatus, oblique, itidem tibiæ superiori posteriorique eminentiæ quadrata ex parte figura inferitur. B. *De Haassen* *spier.* G. Der kniebuegen mausz. Gall. *Muscle Poplitè,* on *Jarretier.*

POPLITÆA VENA, ex duplici ramo cturali misto constat, & sub cute tecta posteriùs per medium poplitis flexum, excurrit usque ad calcem, aliquando ad malleoli cutim. **B. De Waassen-ader. G. Der kniebuegen ader.** Gall. *Veine Poplitée.* A. Idem.

POPULAGO, est planta, quæ habet caules ramosos, rotundos; folia rotunda, ampla, polita, leviter crenata in margine, coloris virido-obscuri, chelidonii minoris foliis satis similia: flores sunt polypetali, rosacei, nudi, ranniculoidei: pistillum floris abit in plurimas vaginulas, quæ deorsum pendentes ferunt plurima semina plerumque oblonga: radix fibrosa, albescens: hæc planta crescit in locis aquosis: est *Tuffitago* altera, dicitur & caltha palustris, & chelidonia palustris, sic dicta ob foliorum albedinem, quam cum populo arbore communem habet. Gall. *Peuplier.*

POPULEUM, est unguenti nomen, sic dictum, quia componitur ex oculis seu Gemmis Populi, quibus additur *Bardana, Hyoscyamus, Lactuca, Mandragora, Papaver nigrum, Semperivivum majus & minus, Solanum, Violaria, Umbilicus veneris, Rubi cyma, & Porei axungia.* **B. Populier zalf / popeljoen zalf.**

POPULARIS MORBUS, idem quod *Endemius* seu *Epidemius.*

POPULUS, seu **FARFARUS**, est arbor procera, quæ habet folia ferè circularia, incisa, dura, nigricantia, temper tremula, licèt nullus adsit ventus: flos est amentaceus, plurimis nempe foliolis apicibus donatis constans, sed sterilis; teneri enim fructus innasci solent iis populi speciebus, quæ floribus carent, spicati, plurimis foliolis compositi, sub quibus latet campana quædam embryonem complectens; is autem abit deinde in siliquam membranaceam, bifariam dehiscentem, spicatam, seminibus satam pappis instructis: initio veris oculos seu gemmas producit, mucronatos, odorato, luteo, pingui, ac tenaci succo prægnantes: an à πάλλο vibro, quatio, concutio, quia à minimo aëris motu, Populi tertie speciei folia concutuntur. **B. Populier-boom / abeel-boom / ratelaar / popelaar.** **G. Alber-baum, pappel-baum, aspen.** Gall. *Peuplier.* A. *Asp-tree, popler-tree.*

PORCELLO, est insectorum species, quæ & *Afelli* &

Millepedes dicuntur. B. *Zeugen / krobben / piss. bedden* / ob odorem urinæ, quem spirant. Eorum pulvis valdè diureticus est.

PORI, dicuntur meatus exigui & insensiles cutis aliarumque partium, per quos fudor & effluvia vaporosa ex corpore decedunt. B. *Sweet-gaten / pppjes / lucht-pppjes*. G. *Schweifzlæcher*. Gall. *Pores*. A. Idem.

POROCELE, est Hernia ex callo aut calculo excitata, in membrana erythroide hærens, renitens, dura, & inæqualis ex πῶρε callus, & κήλη tumor.

POROMPHALUS, est calculus aut callus, in umbilico protuberans, ex πῶρε, callus & ἰμφαλῶ umbilicus.

POROSIS, est calli generatio, à πῶρε callum induco.

B. *Eeltmaking*.

POROTICA, sunt Medicamenta callum generantia, seu quæ exsiccando, incrassando, & astringendo partis alimentum in callum convertunt, à πῶρε callesco.

PORPHYRITES, est lapis ex silice aut porphyre, superficie lævi & æquali, super quo, ancillante alio lapide, cursore dicto, alii lapides, gemmæ &c. in subtilem pulverem rediguntur. B. *Gen vppf-steen / ppreparer-steen*. G. *Reib-stein, preparier-stein*. Gall. *Porphyre*. A. *Prepared-stone*.

PORRACEA BILIS, vide *Bilis*.

PORRUM, est planta, quæ habet folia ex tunicis radicis enata, plana, quandoque carinata; caulis est rectus, crassus, solidus, succulentus: flos hexapetalus, quasi campaniformis, ornatus staminibus latis, planis, in tria capillamenta exeuntibus, quorum medium apice donatur; flos in fasciculos globosos colligitur: ovarium sit fructus subrotundus, trilocularis, factus seminibus subrotundis: bulbi sunt oblongi, angusti, ferè cylindrici, tunicati, politi, splendentes, albi: tota hæc planta habet odorem alli, & colitur in hortis; planta hæc ita tunicata est, ut bulbus totus in tunicas possit resolvi, & folia sint tantùm elongatæ squammulæ bulbi: nomen habere dicunt, quòd porro eat & longè latèque grassetur. Gr. *Πόρον*, à *Πόρος* incendo, est enim calidum: habentur variæ species. B. *Parri*. G. *Lauch*. Gall. *Poireau*. A. *Leke*.

PORRUS, est Verrucæ species, quæ habet quasdam radices ad extra, ad similitudinem porrorum, & ita minutim fixa. Vulgo *Oculus Gallinae*.

POR-

PORRIGO, idem quod *Furfuratio*.

PORTA, Gr. *πύλη*, sic vocatur Hepatis pars sima, ubi duæ parvæ inveniuntur eminentiæ seu protuberantiæ, quas *Portas* appellarunt veteres Medici, putantes chylum per facultatem attractricem suctum ex Intestinis in venas mesaraicas ad Venam portarum attrahi, & per vim Hepatis assimilatricem in sanguinem converti; quod falsum esse anatomicorum inventa, & imprimis Harveji observata evicerunt; *Vena* quæ ibidem loci ex visceribus imi ventris sanguinem in hepar ducit, ideo *Vena Porta* vocatur. B. *De leber-porz.* G. Die leber-pforte. Gall. *Porte du Foye*. A. The Livers port.

PORTÆ VENA, vide *Vena*.

PORTULACA, PORTELLA, PORTICULA, est planta, quæ habet caulem rotundum, crassum, rectum, succulentum, tenerum, politum, splendens, rubicundum, in ramos divisum: folia succulenta, oblonga, serè rotunda, crassa, satis ampla, splendentia, carnosa, coloris albescentis aut flavescens, saporis viscosi, subacidi: flos est rosaceus, plurimis petalis in orbem positis confans, ex cujus calice monophyllo & bifido surgit pistillum, quod deinde simul cum calice abit in fructum, plerumque ovatum, seminibus setum orbiculatis, nigris, parvis, & duabus testis in summo donatum, quarum exterior, quæ calicis pars fuit bifida primo, interior verò, quæ aliud nihil est, quàm pistillum ampliatus; postremo transversa bifariam dehiscunt, inferiori seu calicis alterâ parte pediculo affixa: radix est fibrosa, simplex. Gr. *ἄνδραχνη*. *Πυλὶς*, *Πυλιδιον* quidam putant à porco, (quasi porcorum lactuca) nomen habere, undè *χοιροβοτάνιον*, porci herba; vel à *πύλη* porta. *Ἄνδραχνη* quasi *ἄδραχνη* quasi cum *ἀνδρᾶ ἀρνη* pullulet. B. *Porcelain*. G. Portulak, burtseלקראut. Gall. *Pourpier*, *Porcelaine*. A. Purslain, porcelain.

PORUS BILIARIUS, seu HEPATICUS, est canalis, ex tota Hepatis substantia undique oriundus, ex minimis in majores canales desinens, tandem in unicum, qui ductui Cholidocho inseritur; vehitque bilem, in glandulis Hepatis preparatam, ex Hepate; eamque in intestinum duodenum amandat. *Porus* etiam omnem ductum & meatum significat, à *πίρω* pervado. B. *Galleider*. G. Der Gallen-leiter. Gall. *Pores biliaires*. A. The Bile Channel.

POSCA, putatur dici à ποσις potio, idem quod *Oxy-cratum*.

POSSETUM, Gr. Συβόγαλα, est lac decoctum, cui sub finem coctionis cerevisia infunditur, tunc liquidum serum in febribus forbendum datur, & coagulum removetur, potio est Anglis familiaris. B. *Gen biernelkjen*. G. Biermolcke, Posset. Gall. *Poffet*. A. Idem.

POSYBRACHIALE, idem quod *Metacarpus*.

POTAMOGEITON, Gr. Σταχοίτης, Lat. Fontalis, quia fontibus & præsertim fluminibus vicina est. Siquidem in aquis & palustribus locis nasci amat. *Stachyites* vocatur, quasi spicata, ob caulem quem ex se mittit floribus & semine spicatum: ex ποταμοῦ fluvius, & γείτων vicinus. B. *Pontem-kruud / Swem-kruud / swam-kruud*. G. Schwemmen-kraut. Gall. *Epi-d'Eau*. A. Water-grass.

POTENTILLA, sive **ARGENTINA**, an ita dicitur ob potentes vires sistendi sanguinem? Vide *Anserina*, & *Argentina*.

POTERIUM, est Cardui species, quamvis illud nomen & aliis plantis imponitur. Sic dicitur, quod sit potrix herba, paludosum riguumque solum amet, vel forte quasi ποσις, quod paludosi riguique soli amans sit, sed etymologia non arridet, quia potius montes & loca arenosa amat: potius quasi πολλῶριον, vel ποτὸς ῥιον, quod lanugine obducatur lanosa.

POTIO, seu **POTUS**, à potare, est mixtura vel dissolutio ex variis; vel decoctio, quæ bibitur, ut haustus, decoctum, emulsio, julapium &c. B. *Gen drank*. G. Eintranck. Gall. *Potion*. A. A Drink.

PRÆCIPITANTIA, sunt, quæ acidum in corpore nostro infringunt, & quasi præcipitant: est vox à Chymicis mutata, quia præcipitando res alterius indolis fiunt. Vide *Absorbentia*.

PRÆCIPITATIO, est quedam minimarum particulæ in liquore conveniente solutarum, & per contrarium liquorem infusum, subsidencia & reviviscentia. Si corallia aliive lapides, & Margaritæ, oculi cancri, argentum vivum &c. aquâ forti solutâ, & sal aliquod alcalicum injiciatur, particulæ antea invisibiles, statim sub pulveris forma subsident. Ita sulphurea, ut succinum, lacca, resina &c. spiritu vini soluta, ab infusa aqua præcipitabuntur.

B. Schifling / *nederftooting*. G. Niederschlagung, præcipitation. Gall. *Præcipitation*. A. Idem.

PRÆCORDIA, Gr. *Φρενικα*, sunt viscera omnia in thorace contenta. B. *Boftingewanden*. G. Das obereingeweide, die gegend da das hertz grublein ist. Gall. *Les Parties autour du cœur*. A. The Entrails in the Breast.

PRÆFOCATIO UTERINA, vide *Hysterica passio*.

PRÆPARANTIA VASA, sed melius *Testicularia*, sunt venæ & arteriæ ad testes & Epididymides euntes, sic à Veteribus appellantur, ex præjudicio putantes in iis semen præparari: Vena plurimis ramificationibus & anastomosis: Arteria verò recto ductu, duabus aut ad summum tribus bifurcationibus incedit, & Anastomosis Lateralibus in Venam hiat. B. *Bereidende vaten / zaatvaten / klootvaten*. G. Die samen-gefässe, die bereit-gefässe. Gall. *Vaisseaux Spermaticques, ou Pampiniformes, ou Pyramidaux*. A. The preparing Vessels.

PRÆPARATA, in pharmacia denotat medicamenta simplicia, videlicet solida, subtilissimum in pulverem, linguæ tactum fugientem, accedente aquâ convenienti, supra porphyritem lævigata, denuòque sub pastillorum formâ exsiccata: sic profitant corallia, cornu cervi &c. Nec non alia simplicia medicamenta, quæ interdum aceto, vino, vel alio liquore, per aliquot dies immerguntur, rursumque exsicantur, correctionis nimirum, ut creditur, gratiâ, sub præparatorum numero quoque enumerantur, radices asari, ari, &c.

PRÆPUTIUM, Gr. *ἄνευστια* & *πρόσθη*, est glandis, penis virilis, involucrum, estque tantum continuatio Epidermidis, cutis, & membranæ cellulosæ: à putando dictum, ab Hebræis enim & Turcis refecatur, undè Appellæ & Recutiti appellantur. Item clitoridis projectura, estque Præputiolum in feminis præter exilitatem à virili diversum in eo, quod partem glandis tantummodo superiorem tegit. B. *De voothuid*. G. Die vorhaut. Gall. *Præpuce*. A. The fore Skin.

PRÆSEPIA, seu PRÆSEPIOLA, sunt foraminula illa utriusque maxillæ, quibus dentes continentur. Gr. *Φάτνια* & *Φάτνια Galeno*. B. *Tant-berbels*. G. Zahnhöhlen. Gall. *Alveoles, Cavité des Dents*. A. The holes of the Teeth. Item Apum alvei sive cellulæ præsepia appellantur.

PRÆSERVATORIA INDICATIO, est modus quo per victus rationem & remedia convenientia, à morbis futuris præservamur. B. *Verhoordende inzicht.*

PRÆSIDIUM, idem quod *Auxilium*, *Remedium*, aut *Indicatum*.

PRÆT. NAT. vel P.N. significat præter naturam.

PRASSINA BILIS, vide *Bilis*.

PRASUM, est *Porrum*, à *πρᾶω* incendo; quia porrum comestum sanguinem accendit, linguamque mordet. Vide *Porrum*.

PRASUM & PRASSIUM, vocatur *Marrubium* seu *Ballote*. Nomen impositum à cauliculis quadrangularibus videtur: *πρᾶσιαι* enim dicuntur dispositione quadrangulares; vel quod *ἐν ταῖς πρᾶσιαῖς* coleretur: adeo ut cum porro, ut viri docti voluere, nullam similitudinem habeat. Vide *Marrubium*.

PREGMA, vide *Bregma*.

PREHENSIO, vide *Catalepsis*.

PRESBYTIA, est obscuritas visus in rebus propinquis, cum tamen in distantibus aliqua sit perspicacitas, senibus familiaris, ex oculorum planiori figura oriunda, ex *πρεσβυς* senex. B. *Blindheid van ouderdom*, *oud gezicht*.

PRIAPISMUS, est *Temigo*, sive pudendi diutina sine libidine erectio. Item membrum virile. Gr. etiam vocatur *Σατυρίασις*, à *πρᾶπ* Priapus, *Veneris* & *Liberi* Filius. Vide *Satyriasis*. B. *Koedestand tegens wil*.

PRIAPUS, idem quod *Penis*.

PRIMORES DENTES, sive ANTERIORES, ab officio in cibis incidendis dicuntur *Incisorii*. Item *τελειόωντες* quia inter ridendum primi denudantur, *Tonici* Celso, *Τομαῖς Διγαστήρας*, *Κτίνας*, *Τομίται* &c. numero quatuor sunt superius, totidemque inferius. B. *De bottertanden*. G. Die vœrderste zæhne. Gall. *Les Dents de Devant*, ou *Incisives*. A. The fore Teeth.

PRIMULA VERIS, sive BETONICA ALBA aut HERBA PARALYSEOS, est planta, quæ habet folia ampla, oblonga, aspera, rugosa, repentia; ex his erumpunt caules lanuginoli, rotundi, nudi: flos est monopetalus, hypocrateri formis, & multifidus, ex cujus calice (qui tubulatus est) surgit pistillum intimæ floris parti ad insar clavi infixum, quod deinde abit in fructum seu *stam*

stam oblongam, in ipso calice vel ferme reconditam, apice dehiscentem, & seminibus fetam minimis, obrotundis, nigris, placentæ affixis: radix est satis crassa, squammosa, rubicunda, fibrosa, saporis adstringentis, odoris grati & aromatici: hæc planta crescit in pratis & sylvis. Sic dicitur quod incipiente vere & ante illud tempus flores suos emittit. B. *Steutel-bloemen / Hemel-steutel / backkruid / St. Pieters-kruid.* G. *Schluessel blum, Himmels-schluessel, St. Peters-schluessel, weisz-betonie.* Gall. *Coucou, prime vere, Bavillon, Primerole.* A. *Cow slips, prim rose.*

PRINCIPES DIES, vide *Critici Dies.*

PRINCIPIA, idem quod *Elementa.*

PROBOLE, idem quod *Apophyfis.*

PROCATARCTICA, est causa morborum præexistens, vel præincipiens, unâ cum aliis agens, undè primò morbus producitur; sive illa sit externa sive interna, ut ira vel æstus aëris, Cacochymiam movens, febrimque inducens, à *προκαταρκτη* antegredior. B. *Doortrekkende doorsaak.*

PROCATARXIS, idem quod *Procatarctica.*

PROCESSUS, idem quod *Apophyfis.*

PROCESSUS CILIARES, sunt quædam fibræ in oculo musculares, quibus oculi pupilla dilatatur & contrahitur. Ab oculi pupilla, velut radii à corpore luminoso perfecti, in orbem disponuntur; fibræ istæ serie densa ordinatæ, anteriùs, ubi corneæ tunica coherens, colore variegato insigniuntur; interim ubi crystallini humoris margini, ac etiam tunicæ retinæ oræ contiguæ sunt, semper nigrae apparent: Iste processus ciliaris ex minusculis musculorum fasciculis subalbidis componitur, numerum octogeneriarum excurrentibus, ligamento cuidam ex totidem nigricantibus extructo, alligatis. Harum utriusque ordinis fibrarum quædam, ligamenti latitudinis margines ambos tangunt, quædam ad Medium pertingunt. Musculosa hæc contextura cum tota uvea membrana mobilis est. Ubi crystallini humoris limbum, ut & retinæ expansionem tangit, nigra planè est. Non tantùm etiam oculi pupillam dilatant, aut contrahunt, quin & humorem crystallinum protrudunt, ac retrahunt, inque objectorum aspectus huc illuc deflectunt. B. *De regenboogs hairige kring.* G.

Die augen winpten, der regenboge gleiche haar treifz.
Gall. *Procès ciltaires*. A. Idem.

PROCESSUS CHYMICI, nihil aliud sunt quam Operationes Chymicæ integræ; quando nempe in rei examine procedunt, & tandem ad scopum quaesitum perveniunt.
B. *Chymische vooztgang*. G. Chymische arlzeney stueke. Gall. *Operations Chimiques*. A. Proceffion Chymical.

PROCESSUS PERITONÆI, describuntur, quod sint veluti fistulæ duæ oblongæ, vel canales laxiores viris in scrotum descendentes, per foramina tendinum musculorum obliquorum & transversorum, in quibus productionibus, vasâ seminaria descendunt & recurrunt, atque prope testes processus hi magis explicantur, suntque testium tunicæ: Verum illud magis locum habet in brutis quam hominibus: quia vasâ ad testes euntia per peritonæi duplicatam membranam excurrunt, nam si hominibus contingerent, nemo ab Herniis esset liber. Verum si detur, quid tum fit, quam quod intestina in scrotum delabantur, cujus lapsus, *Hernia intestinalis* vocatur. B. *Henszahrs schutzen*. G. Der anhang des bauchs hautleins. Gall. *Procès, ou Appendices du Peritoine*. A. The process of the peritoneum.

PROCIDENTIA ANI, est intestini recti, propter nimiam laxitatem, per anum delapsus. Vocantur item *Procidentia sedis* Plin. *procidua sedes* Eidem, Προπίπτων ἀρχός, quando sedes prolabitur. Gr. Προπίπτις ἀρχὸς ἢ ἄρχος. B. *Aig het lpf uit gaat / uithaugen des kindel darms*. G. Das vorgehen, ausfallen des after-oder maldarms. Gall. *Chute ou Descente de l'Anus*. A. Falling down of the arse gut.

PROCIDENTIA UTERI, est relaxatio tunicæ internæ vaginæ, quâ per pudendum prolabitur, & à Medicis refecata fuit; olim & adhuc quidam uterum prolabi posse putant licet rarissimè fiat; & si fiat, per imprudentiam obstetricum fit, putantes se attrahere placentam, & ipsum arripiunt uterum. De quibus legendus Dom. *Portai* qui Gallicè librum edidit de *l'Accouchements des Femmes*. B. *uitbal vel zinking des lpfmoeder*. G. Das heraus fallen, vorhergehen der barmutter. Gall. *Abaissement, Chute, ou descende de la Matrice*. A. A Falling of the Womb.

PROCONDYLI, sunt ossâ digitorum, Metacarpio proxima,

xima, ex $\pi\rho\delta$ pro, & $\kappa\acute{\iota}\nu\delta\upsilon\lambda\omicron\varsigma$ digitus. Vide *Metacondyli*.

PRODROMUS, est morbus, ex suo genio alium super-venturum indicans : ut angustia pectoris, Phthifin vel Rachitum præfagit, ex $\pi\rho\delta$ pro, & $\delta\rho\delta\omega$ fugio. B. $\text{D}\omega\omega\text{z}$ looper. G. Ein vorläuffer, vorbott. Gall. *Avant-coureur*. A. A Fore-runner or presage.

PRODUCTIO, vide *Apophyfis*.

PROEGUMENA, est causâ morbi Antecedens interna, in corpore ex alia remota ortum habens, & ita morbum producens, ut eâ sublatâ, morbus possit perseverare, quemadmodum cacochymia, à vitiata victûs ratione productâ, undè obstructio vasorum & meatuum vel constipatio viscerum producitur, à $\pi\rho\epsilon\gamma\upsilon\mu\epsilon\mu\alpha$ antecedo. B. $\text{D}\omega\omega\text{z}$ gaande- $\omega\omega\text{z}$ aaak. G. Vorgehende ursach. Gall. *Cause antecedante*. A. Antecedent cause.

PROFLUVIUM, multiplex est, nempe sanguinis ex naribus, vulneribus, ex pudendo muliebri, ut in expurgationibus, & menstruis nimiis. Sic dicitur de semine ut in Gonorrhœa, sic de excrementis, ut in dysenteria, diarrhœa, lienteria; cœliaca passione: sic de lacte, nimîâ quantitate profluente, ita de capillis decidentibus. &c. B. $\text{D}\lambda\omicron\delta$ G. Ein flusz. Gall. *Ecoulement*, *Perte*. A. A Fluxion, Fluxe.

PROFUNDUS MUSCULUS, idem quod *Perforans Musculus*.

PROGNOSIS, & **PROGNOSTICA SIGNA**, sunt quibus futura, quæ ægro accidunt, præcognoscimus. Quæ imprimis petuntur ex observationibus in simili morbo notatis ac præfens hic adest. 2. Ex viribus vitæ præsentibus cognitâ, & comparatis cum causis morbi, quibus trutinatis num morbus diu, num brevi regnaturus, sit, satis benè tutoque prævideri potest. 3. Ex ægri prægressâ vitæ ratione, corporis habitu firmo vel debili, ætate, sexu, clymate sub quo vivit, anni tempore, & prægressi in eodem corpore morbis. Si hæc omnia sollicitè perpendit medicus, singulaque exactè trutinat, tuto ex arte concludere potest quid in morbo secuturum sit, si nihil novi, quod mutet ægri statum, accedat; similibus Hippocrates insistens viis, tantam sibi conciliavit famam, undè nihil medicum Deo magis similem reddere, quàm futura prædicere, asseruit, à $\pi\rho\gamma\upsilon\iota\sigma\kappa\omega$ prægnosco. B. $\text{D}\omega\omega\text{z}$ knning/
 $\omega\omega\omega\text{z}$

voorzegging. G. Das vorsegen. Gall. *Prognostique*. A. Prognostication or fore telling.

PROJECTIO, est terminus chymicus, & dicitur quando pulvis calcinandus crucibulo cochlearum sive per vices injicitur.

PROJECTURA, idem quod *Apophyxis*.

PROLABIA, Gr. *Πρόχουλα*, sunt extremæ labiorum partes prominentes. B. **Voorslippen**. G. Die Vorlæstzen, vorlippen. Gall. *La partie anterieure des Levres, ou le devant des Levres*. A. The Fore Lips.

PROLAPSUS UTERI, vide *Procidentia Uteri*.

PROLEPTICUS, est morbus semper anticipans: ut si febris hodie horâ quartâ adveniat, cras verò horâ tertiâ vel secundâ, à *προλαμβάνω* anticipo. B. **Een verbzoegende ziekte**.

PRONATORES MUSCULI, alter est *Rotundus*, alter verò *Quadratus*, & ambo radium movent. *Primus* à forma & munere dictus *Pronator Rotundus*, interiori humeri tuberculo alligatus, hinc ad radii medium, cui valido adhæret tendine, excurrit. *Secundus* dicitur *Quadratus*, ab interna ulnæ ossis parte transversim productus, interno itidem radii lateri annectitur. B. **De voorpinkende spieren**. G. Der herum fuchrende mauß. Gall. *Muscles Pronateurs*. A. The pronator Muscle.

PROPAGO, dicitur vitis vetula depressâ, atque in terram per inflexos arcus submersâ, ut ex una plures emergant. B. **Afoting / afzetting / afleiding**. G. Ein alter rebestock, den man wieder einlegt; een reisz, das man fortsteckt; das ein legen, fort pflantzen. Gall. *Provin de Vigne*.

PROPHASIS, est prænotio in morbis. Item, occasio & causa antecedens, à *προφάνω* præluceo.

PROPHYLACTICA, est pars Hygiënæ, quæ morbos futuros & imminentes avertit, à *προφυλάσσω* præservo. B. **Verhoedende inzicht**.

PROPHYLAXIS, idem quod *Prophylactica*.

PROPOLIS, est crassior apum materia, flava, odorata, styracem, ut scribunt, sed potius resinam odore referens, cære finitima; gluten in alveorum foribus repertum. Quidam *Ceram Sacram* vocarunt, quantum ego judico, non tantum ex aliorum relatione, sed *αὐτοψία* teste, nihil aliud est

est quàm rudis quædam resina, nullam habens nec odore, nec sapore, nec consistencia cum cera similitudinem: sapor subamarus est, igni si imponatur, lignum aloës redollet, & consistencia spissior est, imo & colore subnigra. Illa materia lateribus alvei non tantùm adhæret, ne aëris injuriæ apum generi nocuæ sint, sed hyemali tempore circa introitum sive alvei portam ob eandem causam, undè & ei nomen, maximè adhæret, ex *πρὸ* pro, & *πόλη* porta. B. *Boorwafsch*. G. Die wachschwinden, vorlosz, nebenwachs. Gall. *Propole*. A. Idem.

PROPOMA, est potus ex vino & melle vel saccharo paratus, à *προπίνω* præbibo.

PROPOTISMA, est Medicamenti propinatio, à *προπίνω* præbibo.

PROPTOSIS, est partis alicujus procidentia: ut Oculi, Omenti, Uvulæ &c. à *προπιπτω* procido.

PRORÆ OS, vide *Basilare Os*.

PROSERPINACA, vide *Polygonum*.

PROSPHEROMENA, sunt Cibi, vel Medicamenta, quæ intra corpus sumuntur, à *προσφέρειν* offero, adhibeo, admoveo.

PROSPHYSIS, est agnascencia, coherencia & coalitio, cum sc. digiti sibi invicem connexi sunt & coalescunt, à *προσφύω* agnasci facio. B. *Cent'zamen-was*. G. Zusammen-wachfung. Gall. *Coalition*. A. Idem.

PROSTATÆ, ADSTANTES, sive CORPORA GLANDULOSA, sunt duæ glandulæ infra vesiculas feminales sitæ, juxta meatum seminarium; vel potiùs una, continua conica glandula, quæ adnascitur urethræ parti, quæ flaccida est ad vesicæ urinariæ collum, antequam bulbis sive corpus cavernosum ad urethram accedit, circumcineta est fibris muscularibus, & composita duodecim distinctis aggregatis glandularum ita, ut glandulæ cujusque aggregati per emissaria sua desinant in unum sacculum, cui infundunt suum humorem; hinc sacculi duodecim distincti totidem distinctis notabilibus emissariis hiantes in cavum urethræ ita, ut undique cingant exitum illum vesicularum: undè accuratè hic miscentur semen & humor prostatæ: dum vesiculæ & prostatæ eadem membrana musculari cinguntur: humor hic factus, est blandus, pinguis, candidus, copiosus; post abstinentiam ab opere

opere venereo diuturnam actione deponendæ alvi aut reddendi lotii, sæpè expressus, animalcula, quæ in femine adsunt, non continens, ablata testium, & vesicularum feminalium, actione, superstes, nec tamen tunc prolifer, videtur hinc semen crassius & cineritium diluere, vehere, & fortè inprimis à coitu momentis nutrire animalcula in vero femine contenta, unde unà cum femine ejicitur; fortè & urethræ lubricationi infervit, titillationi ansam dare etiam perhibetur, simile quid in fœminis reperit Doctiff. C. Barthol. T. F. cum R. de Graaf, à *περσινυ* prostituo, præsum. B. **De voozstanders.** G. Die vorstander. Gall. *Prostates.* A. The Fore Standers.

PROSTETHIS, est pectus, sive thoracis anterior facies: Item, pars carnosa in manuum & pedum cavitate, nec non inter digitos nascens, ex *πρό* pro, & *θητή* pectus.

PROSTHESIS, est pars Chirurgiæ, quæ quod deficit, restituit. Exemplum habemus in solutione continui, ut patet in ulceribus cavis & fistulosis, quæ arte chirurgicâ carne suppleantur, à *προσθησει* appono.

PROTOPATHIA, est morbus primarius, sive Idiopathia, quæ ab alio morbo non est orta, ex *πρῶτος* primus, & *πάθος* patior. B. **Een voozname ziekte / of die op zich zelve bestaat.**

PROTUBERANTIA, vide *Apophysis*.

PROVOCATORII DIES, vide *Critici Dies & Intercalares*.

PRUNA, idem quod *Anthrax*.

PRUNELLA, sumitur aliquando pro *Aphthis* vel albicantibus, nigris vel puniceis, aliquando pro *Angina* vel *Febre Hungarica*. B. **De bruine.** G. Die bræune. Gall. *Prunelle.* A. Idem.

PRUNELLA, sive Brunella, planta hæc sic videtur dici, quod conveniat in febribus ardentibus, quando os & lingua prunæ instar ardent recens planta veteribus incognita planè, quæ nomen traxisse videtur à vocabulo Germanico *de Bruyne*, quod est species anginæ, quæ semper intra paucos dies in gangrænam abit, estque morbus castrensis, & dicitur exercitus quidam hoc morbo ferè totus laborasse, multaque remedia esse adhibita, & tandem hæc planta esse inventa, quæ omnes ægros hoc morbo laborantes curavit, succum hujus plantæ in gargarif-
mate

mate assumpserunt, & foliis pro cataplasmate usi sunt, undè perfectè curati fuerunt. B. *De bzune / bzunelle*. G. Brunellen, gotsheil, St. Anthoni-kraut. Gall. *Herbe au Charpentier*, *Brunelle*. A. Self heal.

PRUNUS Sylvestris, est arbor cujus cortex est griseus, ferè purpureus: folia Prunum sativum referunt, sed minora, saporis sunt subadstringentis: calix est monophyllus, quinquifidus; flos est albus, rosaceus, pentapetalus, staminibus triginta vel ultra præditus: ovarium in fundo calicis sit fructus niger, subcæruleus, ovatus, vel globosus sub tenui, glabra tunica pulpam mollem condens, in suo medio continentem ossiculum oblongum vel ovale, compressum, utrimque acuminatum, unico intus nucleo factum: pediculus satis longus fructui suppositus fructus caro est dura, viridescens, saporis stiptici: radix lignosa, nigra, se undique extendens: hæc arbor crescit in locis incultis: Gr. *Πρῦνον*, Asiaticis *πρῦνον*, an quia ei magnus & durus nucleus, sive *πρῦνον*. B. *Prunim-boom*. G. Pflaumen-baum, quetschen-baum, wetschen-baum. Gall. *Prunier*, *Prunier sauvage*. A. Plum-tree.

PRURIGO, seu *Scalpurigo*.

PRURITUS, habet aliquid ex titillatione, dolore & voluptate: sed illud proprium est, ut ad scalpendum incitentur, undè clarum est, vires ad resistendum hic minores esse, sed tamen majores quàm in dolore, undè scalpendo novâ sensorio inductâ concussione, adeò videntur vires augeri, ut id quod titillat, excutiat, & ad latus depellatur. Id etiam notandum, non sentiri pruritus nisi in cute externa, adeòque comitem esse scabiè &c. definitur ergo quòd sit cutis inæqualitas sicca, cum difficultate pruriginosa, ortum habens à particulis salino fixis acriter pungentibus, in cutis glandulosis acinis & poris ab aliis tenacioribus retentis, quæ circuitum absolvere, vel per diaphoresin emanare non possunt. Gr. *Κνισμός*, *Κνησμός*, *Ψυμύς*. B. *Teukte*. G. Das jucken der hant. Gall. *Prurit*, *Demangaison*. A. Itching.

PSAMMISMUS, est balneum ex arena sicca & calida, quo Hydropicorum pedes exsiccantur, à *Ψάμμις* arena. B. *Ein bad uit zand*. G. Ein sandbad. Gall. *Bain de Sable*. A. A bath of Sand.

PSAMMODEA, sunt urinarum contenta arenosa & sabu-

bulosa, ex $\psi\acute{\alpha}\mu\mu\epsilon$ arena, & $\mu\delta$ forma. B. Zandach-
tigheid in de vis. G. Harn mit griesz. Gall. *Urine Sablo-
neuse*. A. Sandy Urine.

P Ψ AMMOS, est arena in corpore humano genita, qua
in passione nephritica sæpè emingitur. B. Graavelig zand.
G. Griesz, sand koernlein. Gall. *Sable, Gravier*. A. Gravel
Sand.

P Ψ EUDOBUNIUM, est Napus sylvestris Cretica cujus
vires in stranguria celebres. A. Candy Wild navew.

P Ψ EUDOACACIA, est arbor procera, valde grata,
quæ habet folia oblonga, terna conjugata : flores sunt al-
bi, longi, leguminosi, papilionacei, odoris dulcis & gra-
ti ; ex horum calice fit ovarium membrana fibriata ob-
volutum ; quod abit in siliquam planam, in duas partes
dehiscens, fatam seminibus reniformibus : hæc arbor
crescit in America : nomen à $\psi\acute{\upsilon}\delta$ falsum & Acacia
quasi falsa Acacia. Gall. *faux Acacia*.

P Ψ EUODICTAMNUM, est planta, quæ habet cau-
liculos multos, minimos, lanuginosos, nodosos, albescen-
tes : folia mollia, tomentosa, obrotunda, dictamnium cre-
ticum ferè referentia : flores sunt verticillati, dense con-
gesti, coloris purpurei, monopetali, bilabiati, labium su-
perius fornicatum est, plerumque bifidum, inferius verò
tripartitum ; ex calice autem infundibuliformi surgit pi-
stillum, posticæ floris parti ad instar clavi infixum, ac
quatuor embryonibus stipatum, qui deinde abeunt in to-
tidem semina oblonga in capsula infundibuliformi, quæ
floris calix fuit, recondita : radix est fibrosa, minima,
lignosa. Est Dictamnium falsum, à $\psi\acute{\upsilon}\delta$ falsum, & di-
ctamnium. Gall. *Faux Dictamne*.

P Ψ EUOSELINUM, est Caucalidis minoris species,
cujus usus culinaris. A. Hedg-Parfly.

P Ψ IDIUM, est Cortex mali granati, qui quoque voca-
tur *Malicorium*.

P Ψ ILOTHRON, vide *Bryonia*.

P Ψ ILOTHRON, seu DEPILATORIUM, est Medi-
camentum, quo pili vel è corpore auferuntur vel propter
hirsutiem attenuantur, à $\psi\iota\lambda\acute{\alpha}\varsigma$ tenuis, & $\lambda\acute{\upsilon}\omega$ lavo, vel à
 $\psi\iota\lambda\acute{\alpha}\omega$ deglubo, denudo & $\rho\acute{\iota}\zeta$ pilus. B. *En hair uitbal-
lend middel*. Gall. *Depilatoire*.

P Ψ OAS, sunt muscoli lumborum, circa duas inferio-
res

res thoracis & tres lumborum vertebrae superiores, initium affecti, obliquo descensu in rotatorem femoris minorem deferuntur, à quibus femur flectitur, à *Ιαχόν* contrahit. B. *Lenden-spierrn*. G. Der lenden mausz. Gall. *le Muscle Psoas*.

PSORA, est scabies fera, cutim in furfures mutans, cum pruritu magno à *Ψωριδα* scabie laboro. Gr. *Ψώρα άργεια*. B. *Fen zmelachtige schurft*. G. Die reudigkeit, eine abscheuliche krätze. Gall. *Galle, Rogne*. A. Scurft.

PSORIASIS, est scabies scroti ficca, pruriginosa, quæ sæpè cum exulceratione molestat.

PSORICA, sunt Medicamenta adversus scabiem.

PSOROPHTHALMIA, est pruriginosa oculorum vel potius palpebrarum scabies, ex *Ψώρα* scabies, & *Ψοραλμια* oculorum dolor. B. *Schurftichid der oogen*. G. Die reudigkeit der augen. Gall. *Galle ou Grattelle des Paupieres*. A. Itching of the eyes.

PSYCTICA, sunt Medicamenta refrigerantia, à *Ψυκτος* frigus.

PSYDRACIA, ut definiuerunt *Paulus & Alexander*, sunt exigua cutis capitis ulcuscula similia eis, quæ cutem exardere solent. *Celsus* paulò diversius definiuit, quod sit paulò durior pustula subalbida, acuta, ex qua quod exprimitur, humidum est. Verùm *Pollux* ex Medicis ipsis definiuit *psydracia* esse igneas efflorescentias ulceratas spontè in capitis cute apparentes. *Psydraces* aliis sunt parvæ pustulæ, tanquam bullæ, supra cutim, à frigore hyemali efflorescentes, à *Ψυχρος* frigus.

PSYLLIUM, est planta, quæ habet caules foliosos, farmentosos, ramosos, repentes: folia oblonga, angusta, acuta, villosa, incisa, nervosa, & parùm laciniata instar coronopi: cætera sunt ut in plantagine & coronopo: semina sunt parva, oblonga, puliciformia, lubrica, lucida, ex fusco punicea, saporis primum mucilaginosi, postmodum acris & nauseosi: hæc planta crescit in Italia & Germania: est herba cujus semen pulici apprimè simile est, vel ut nonnullis videretur, quia si viridis in domum feratur, generari in ea pulices prohibeat, à *Ψύλλα*, vel *Ψύλλος* pulicis. Hinc *Pulicaris Herba* appellatur. B. *Blaukraut*. G. Psillien-kraut, floh-kraut. Gall. *Herbe aux puces*. A. Flea-bane, flea-wort.

PSYLOTHRUM, vide *Psilothrum*.

PTARMICA, seu STERNUTATORIA, sunt, quæ majori, quàm Errhina, prædita acrimonia, tantopere irritando, & corrugando nervos olfactorios & membranam pituitariam in naso, pituitam circa nares expriment, ut magna copia tum expellatur, tum erumpat, à *πταίγω* sternuto. B. *Nies-middelen*. G. *Nies-kraut*. Gall. *Sternutoire*. A. *Sneefing powder*.

PTARMICA, est planta, quæ habet caulem unicum, tenuem, rotundum, fistulosum, satis firmum, undequaque instructum foliis Draconis esculenti foliis similibus, argutis, asperiusculisque denticulis circumquaque serratis, atro virore splendentibus, sapore acri & feruido Pyrethri mitiore: flos est radiatus, cujus scilicet discus ex plurimis flosculis, corona verò ex femiflosculis constat, embryonibus insidentibus, & calice squammoso comprehensis: embryones autem deinde abeunt in semina parva: radix est longa & filamentosa: crescit hæc planta in locis incultis & arenosis, est Herba sternutationem promovens, à *πταίγω* sternuto.

PTERIS, idem quod *Filix*.

PTERNA, idem quod *Calx*.

PTERYGIUM, est *Ala* seu *Pinna* nasi vel oculi aut processus aliformis ossis sphenoidis. Item, excrescentia membranosa, *Unguis* & *Ungula* dicta, supra corneam oculi tunicam, ab angulo ut plurimum interno, versùs oculi pupillam excrescens, eamque sæpè obsecurans. B. *Gen nagel*. G. *Ein fell uber dem auge*. Gall. *Ongle*. Item *Nymphæ pudendi muliebris*, à *πτερον* ala.

PTERYGIUM idem quod *Ala*.

PTERYGOIDES, dicuntur processus & musculi ossis cuneiformis à parte inferiore, duo tales ossei sunt processus in osse cuneiforme, verùm duo sunt paria musculorum, quorum unum est *externum*, ortum ab externa parte alæ exterioris pterygoideæ, progressum retro inseritur forti tendine in spatio semilunari sito inter condyloidem & coronoidem maxillæ inferioris processum: alterum est *Internum*, ortum carneum & tendinosum ex tota interna superficie lamellæ externæ pterygoideæ, progrediens descendit, ac lato & robusto tendine affigitur fossulæ paulò supra angulum internum maxillæ inferioris sub magnis

magnis apophysibus; & hæc ambo maxillam inferiorem attollunt, ex $\pi\tau\iota\gamma\epsilon\sigma$ ala, & $\mu\epsilon\gamma$ forma. B. *Dieugel-wopze spieren / of uitsteekfels.* Gall. *Muscles Pterygoidiens.* Item, cui scoptulæ opertæ alarum in modum extant, teste Galeno & Arateo, quod genus hominum tabi obnoxium est, $\pi\tau\epsilon\gamma\omega\gamma\acute{\omicron}\delta\eta$. Hippocr. & Arateo. $\phi\delta\iota\omega\delta\eta$. Hippocr. B. *Dien de schouder-bladen uistrecken.* G. Dem die schulter herauz stehen.

PTERYGOSTAPHYLINI, sunt musculi Gargareonis sive uvulæ, qui à processibus aliformibus originem trahunt, & in uvulæ lateribus finem consequuntur; sunt duo internus & externus; Pterygo staphylinus internus sive spheno-staphylinus oritur propè supremam processûs Pterygodei partem ex ossè sphenoidè, & finitur in parte posteriori ac superiori uvulæ hic salpingo-staphylinus à Valsalva vocatur; quia è parte tubæ Eustachianæ provenit: Pterygo-staphylinus externus oritur juxtà latus externum præcedentis, descendit inter utramque lamellam processûs pterygodei, tendinemque super apophysi tenui lamellæ interioris, quasi per trochleam, ad anteriorem uvulæ partem reflectit, undè ab hoc pari fursùm & antrorsùm, à reliquis retrorsùm, & ad latera videtur moveri: hic musculus à Valsalva Musculus novus tubæ vocatur, quia tubam Eustachii, ut & nares ab eo dilatari existimat: à $\pi\tau\iota\gamma\epsilon\sigma$ ala, & $\sigma\alpha\phi\acute{\alpha}\lambda\eta$ uvula. B. *De Iel-spieren.* G. Des zapfsteins mæusz. Gall. *Muscles Pterygo-staphylins, Muscles de la Luette.* A. The muscle of the roof of the mouth.

PTILOSIS, est oculorum vitium, ut incrassatis palpebrarum marginibus, ciliorum pili excidant. B. *Gen dikte der oog-scheelen met uitryzen des hairs.*

PTISANA, est decoctio ex hordeo decorticato, passulis mundatis, glycyrrhiza &c. parata, à $\pi\tau\iota\sigma\sigma\omega$ pinsò, decortico. B. *Gen hoel-drank / gersten-drank.* G. Gerstenbruehe. Gall. *Ptisano.* A. Ptisan.

PTYALISMUS, est major, quàm naturaliter solet, salivæ ex ore secretio à $\pi\tau\iota\omega$ spuò. B. *Gen geduurig spuwen.* Gall. *Flux de Bouche, Salivation.*

PTYALON, est Sputum sive illa materia quæ tussiendo ex pulmonibus ejicitur; Saliva namque propriè significat liquorem per ductus salivales effusum, Humorem è naris & supra palatum, pituitam cerebri; at Mucus tonsil-

larum, est materia viscida, quæ per tonsillas excernitur, à πλιον spuo. Vide *Saliva*.

PTYSMA, idem quod *Ptyalon*.

PUBES, est illa pars abdominis quæ pudendo proxima lanugine seu pilis tegitur, undè judicatur an quis maturerit nec ne: ideoque qui hujusmodi pilis non adornati sunt, *Impuberes* dicuntur. Maribus decimo quarto accrescit, fœminis verò duodecimo. B. t *Schaam-hair*. G. Das schamhaar. Gall. *Le poil des parties honteuses*. A. Hair in the drievie partes.

PUBIS OS, sive PECTINIS OS, est pars ossis innominati, quæ in junioribus cartilagine ab Ischio & Ilio separata, in adultis cum iis concrevit: est verò præcedentibus duobus minus, situm in parte anteriori ubi duo ossa utriusque lateris se invicem contingunt, in hoc ossè, ubi cum Ischio conjungitur, relinquitur foramen magnum, ferè ovale: sic vocatur ob pudendorum viciniam. B. *Het schaam-been*. G. Das schaam-bein. Gall. *l'Os Pubis*, *l'os Bertian*, *l'os Barré*. A. The Share bone.

PUDENDAGRA, idem quod *Lues Venerea*.

PUERPERA, fœmina est, quæ jam jam peperit, & quamdiu ex incommodis puerperium sequentibus decumbit. Gr. παιδοτόκος. B. *En kraambouw*. G. Eine kind betterin. Gall. *Une Accouchée*, *une femme en Couches*. A. A womam in child bed.

PUGILLUS, Gr. Δεσμίδιον, est mensura Medicorum, quæ herbæ mensurantur; continet pugillus, quantum manu modicâ capi potest. Aliis tamen quantum tribus digitisprehenditur. *Galenus* abusive rutæ fasciculum dixit quantum duobus digitis comprehendi potest. B. *En handvol*. G. Ein handvoll. Gall. *Une Poignée*, *Pincée*. A. Small Handfull.

PULEGIIUM, est planta, quæ plures habet caules longos, quadratos, villosos, quosdam elatos, alios repentes: folia sunt obrotunda instar Majoranæ, sed tactui molliora, & nigriora, ex horum alis ramusculi oriuntur vel parva foliola valdè tenuia: flores sunt verticillati coloris cærulei vel purpurei, aliquando rubicundi, rarò albi, labiati, labium superius bifidum: flori succedunt semina minima: radix est fibrosa: sic vocant, quòd ejus flores recentes incensi, pulices odore suo interficiant. Gr. Βελύχου feu

feu *Πολύρον*, quòd gustatum à pecore, cum floret, balatum concitet. B. *Polei/ pulci/ palei*. G. Puley, poley, flœh-kraut. Gall. *Pouliot*. A. Penny grass, pudding grass.

PULICARIA, seu PULICARIS, idem quod *Psyllium*.

PULMONARIA, idem quod *Peripneumonia*.

PULMONARIA, est planta, quæ habet caulem angulosum, villosum, coloris purpurei, Buglossum referentem: folia quædam ex radice erumpunt dispersa & repentia; alia stipiti adhærent sine caulibus; sunt oblonga, acuta, ampla, in medio nervum habentia, lanuginosa, & plerumque maculata, semina obrotunda, in capsula inclusa: radix est fibrosa, saporis viscosi: crescit hæc planta in sylvis. Pulmonum morbis medetur: vel sunt ea, quæ à similitudine cum pulmonibus, sic denominantur. Gall. *Pulmonaire*. A. Idem.

PULMONES, Gr. *Πνεύμονα*, & *πλευμονα*. Spiramentum animæ *Virg.* est illud organum respiratorium, in Thoracis utraque cavitate positum, eamque sua bifida loborum divisione replens, constans vasis sanguini solo vehendo, & mutando (ut Arteria & Vena pulmonali) Aliis suo sanguine tantum nutriendo hunc (ut arteria Bronchiali) Aliis solo aëri excipiendo (ut arteria aspera cum suis divisionibus) dicatis: atque innumeris nervis pari vago, & lymphaticorum copiosorum omni genere & magnitudine variis &c. Quatenus aërem accipit per Asperam Arteriam, post ejus varias divisiones continuo decrescens, tandem abit in substantiam ex vesiculis sphaeroidæ figuræ constantem, membranaceam, subtilissimam, ultimo cæcam, expansilem ab aëre inflato, contractilem propriâ vi ut & Thoracis compressu, hæc vesiculæ undique vasis trajectoriis sanguineis & nutrientibus cinguntur &c. de quibus cunctis Cl. *Malpighius* inventor optime differuit. B. *De longe/ ligte/ loose*. G. Die lung. Gall. *Le poulmon*. A. The Lightes, or lungs.

PULPA, est caro fructuum, radicum, aliorumve corporum, quæ infusione, vel coctione extrahitur, eam per fetaceum trajiciendo: ut pulpa tamarindorum, cassiæ, althææ, dactylorum &c. vel contundendo, ut in cucumeris, melonumve semine; vel eligendo, ut pulpa colocynthidis &c. B. *Wcis/ merg*. G. Das march, das fleischige, ohne gebeine. Gall. *Pulpe, Chair*. A. Flesh-Marr row.

PULSATILLA, est planta, quæ habet folia Pastinacæ sylvestris satis similia, sed minora, huic tenui divisura, pilisque respondentia, ex pediculo longiori palmari circiter admodum villosa, & propè terram subrubente, appensa, odoris acris & admodum nares ferientis dum digitis conteruntur, gustus acerrimi, ex horum medio producit cauliculus rotundus, cavus, lanugine spissa obductus: flos est rosaceus, plurimis scilicet petalis in orbem positis constans, ex cujus medullio surgit pistillum staminibus plerumque obsitum quod deinde abit in fructum in quo velut in capitulum colliguntur semina in tenue capillamentum desinentia; folia etiam quædam caulem infra florem cingunt, non secus ac in Anemone, à qua differt femine nudo in caudam tenuato: radix est crassa, longa, nigra, in plura capita interdum divisa. Est Anemones species: sic appellatur, quod ostia anni quasi pulset, verque instare indicet; vocatur etiam Herba venti; quod sc. nimium tremuli pappi levissimo flatu huc atque illuc agitentur & propellantur: quare *ἑρπυγγοῦ* dici potest. *B. Keukenkruid / Keuken-schelle. G. Keuchen-kraut. Gall. Coquelourdes.*

PULSATIO, vide *Palpitatio*.

PULSATIO, CORDIS, vide *Pulsus*.

PULSUS, sive **PULSATIO CORDIS & ARTERIARUM**, est alterna Cordis & arteriarum dilatatio & contractio, facta ex sanguine influente & dilatante tum cor tum arterias; & ex harum fibrarum musculosarum vi contrahente, in sanguinem dilatantem agente; eumque propellente; hæc actio in Corde dicitur *Diastole & Systole*, in arteriis dicitur *Pulsus*, hæ vicissitudines in Corde fiunt tempore contrario quam in arteriis, dum enim Cor confringitur, arteriæ à sanguine replente ex corde emisso dilatantur, prout igitur Cor vel arteriæ frequentius vel lentius agunt in sanguinem, pulsus variant, hinc observatur in morbis *Validus, Languidus, Celer, Tardus, Durus, Mollis, Plenus, Vacuus, Æqualis, Inæqualis, Deficiens, Myurus, Mediocris, Undosus, Vermicularis, Formicans, Tremulus, Serratus, Caprizans, &c.* *B. De puls.* *G. Das puls. Gall. Pouls, battement vel mouvement des artères, pulsation.* *A. Pulse Beating of the Heart, and arteries.*

PULVERISATIO, est, quando contundendo res dura
in

in pulverem rediguntur. B. *Boerdermaking*. G. Das pulvermachen. Gall. *Pulverisation*. A. Pulverisation.

PULVILLI, idem quod *Splenia*.

PULVIS, vide *Species*.

PUMEX, lapix est erosus, porosus, spongiosus, exiguisque cavernulis, seu foraminibus plenus. Ad Confluentiam Germaniæ invenitur. Probatur, qui candore, minimoque pondere, ut & qui quam maximè spongiosi, aridique sunt, trituque faciles, nec fricando arenoli &c. B. *Puinsteen*. G. Beimstein, reibstein. Gall. *Pierre ponce*. A. Pumice-stone. Gr. *κέρως*. Arab. Tanech.

PUNCTUM AUREUM, vox est Chirurgorum, hernias curantium, atque illud fit, quando peritonæum ab hernia in sacculum formatum, reducto Intestino in abdomine aureo filo constringitur, ne rursus Intestina in eundem incidant locum. B. *De gulde steek*.

PUNCTUM LACHRYMALE, vide *Collicia*.

PUNCTUM SALIENS, dum ovum grandescit, in interiori ejus tunica Amnios dicta, nubecula quadam comparet, quæ sensim crassior evadens, mucosam materiam acquirit, in cujus medio primo punctum saliens, deinde rude Embryonis corpusculum, ut informis galba, conspicitur: quod indies augetur majorem perfectionem nanciscitur.

PUNCTURA NERVORUM, est, quando nervus, tendo aut membrana, acu, spina, aut aliâ re acutâ compungitur, undè sæpè symptomata lethalia orta fuerunt. B. *Gen zenuw-steek*. G. Senader stich. Gall. *Piqueure de tendon*, *tendon piqué*, *Nerf piqué*. A. A puncture of a newe or Sinewe.

PUNICUM MALUM, Rami hujus arboris sunt exigui, angulosi, spinosi; ejus cortex est rubicundus: folia exigua, Myrthum referentia sed minùs acuta, caules rubicundos habentia, contusa odorem satís fortem præbentia: flores sunt magni, rubicundi, rosacei, polypetali, ovario intra calicem innati, staminibus numerosissimis præditi: ovarium, excusso flore, emarcidis staminibus, calicem in umbilicum contrahens, fit fructus pomiformis, cujus cortex coriaceus, durus, rugosus, foris ex spadiceo luteo puniceus, intùs verò luteus, saporis amarican-tis adstringentis, austeri; fructus est ferè globosus, coro-

natus, in plura loculamenta divisus, acinis succi plenis feta, membranis tenuissimis distincta, & semine turgen-
tibus ut plurimum oblongo: punica mala triplicia sunt ra-
tione saporis, 1°. dulcia, 2°. Acido dulcia, seu vinosa,
3°. Acida: hæc arbor crecit in hortis præsertim in regio-
nibus calidis, ut in Hispania: dici volunt à Pœnis, quòd
in Punica regione abundè inveniatur, aliis placet nomen
diduci à colore puniceo, idem quod *Granatum*. Gall. *Gren-
adier*.

PUPILLA, seu **PUPULA**, est Choroides sive uveæ
tunicæ apertio, in homine rotunda, quæ pro influxu spi-
rituum animalium in fibras radiantes longitudinales, &
orbiculares limbum internum constituentes, musculi in
modum contrahi vel dilatari solet. Gr. κέν & γλύν. B.
Aug-apfel. G. Der stern in dem aug, der augapffel. Gall.
La prunelle de l'Oeil. A. The Ball, vel Apple of the Eye.

PUPPIS OS, idem quod *Frontis Os*.

PUPULA, vide *Pupilla*.

PURGANTIA, sunt medicamenta, quæ externè vel
internè corpori vivo applicata, irritando fibras muscula-
res Æsophagi, ventriculi, Intestinorum ita agunt, ut hæc
omnia in sua cavitate vel glandulis vicinis hærentia deter-
minent suâ contractione versus inferiora, & excernant
per Intestinum rectum extra corpus. Gr. καθαρικά. B.
Zuikzuberende middelen / purgeer middelen. G.
Purgierende arzney. Gall. *Remedes purgatifs*. A. Purging
Medicines.

PURGATIO, seu **CATHARSIS**, & **COPROPHO-
RIA**, est ipsa excretio materiæ contentæ in ventriculo &
Intestinis per anum, producta vel ab ipsa se exonerante
natura, vel medicamentis purgantibus. B. **Zuikzuberin-
ge / stool-gang / afgang / hamer-gang / purgatie**.
G. Eine Purgation, abgang, reinigung. Gall. *Purgation*,
Selle. A. Purging.

PURPURA FEBRIS, est in qua corpus externè ma-
culis purpureis coloratur, & inter lethiferas recenseri de-
bet. B. **De purperhoos**. G. Purper sieber. Gall. *Fievre
pourprée*. A. A purple seaver.

PUS, vide *Pyon*.

PUSBA, idem quod *Pofca*.

PUSTULÆ, sunt sanguinis vitiosi efflorescentia in cute

excitata, quæ vel propter Diaphoresin impeditam, vel propter pustularum materiam nimis viscidam eo loco hærent & inæqualitatem quandam excitant. B. *Puisten*. G. Ein porpel, blätterlein, blatter. Gall. *Ampoules, Pustules, Vessies*. A. A Blister, wheale, pushe.

PÛTREFACTIO CHYMICA, est corporis concreti, per putredinem ordinariam, in calore humido substantiam ipsam corrumpente, ejusque penetralia referente, dissolutio. B. *Verrottinge*. G. Das verfaulen. Gall. *Putrefaction Chymique*. A. Putrefaction in Chymistry.

PUTRIDA FEBRIS, sic olim vocabatur, sed talis non datur, nec dari potest, corruptis enim sanguine & succis, cætera non vivunt. Vide *Synochus*.

PYCNOTIS, vide *Pycnotica*.

PYCNOTICA, idem quod *Incrassantia*.

PYELOS, vide *Choana*.

PYLORUS, sive **JANITOR**, est dextrum ventriculi orificium, Intestino duodeno annexum, per quod Cibi ex ventriculo expellendi in Intestina transeunt: à πύλη janua, & ἀγία custodio. B. *De poyrtier*. G. Der pfortner, thuerhueter. Gall. *Le pylore*. A. The porter.

PYON sive **PUS**, est materia alba, viscida, tenax, æqualis coloris in vulneribus & ulceribus bonis hærens, facta ex affusa lymphæ ex vasculis ruptis, unâ cum partibus vasculorum emortuorum mista, cujus pars tenuior avolat vel absorptum est intra corpus, unâ non nisi aliquo tempore post collectionem in vulnere dictis characteribus donatur. B. *Etter / materie*. G. Eiter. Gall. *Pus, Matière d'une Playe, Apostume*. A. Matter.

PYOSIS, est puris in qualibet parte collectio, à πύον pus.

PYRACANTHA, dicitur spina acuta sive oxyacantha: ut & pyraister, sive pyrus sylvestris: priori arbori nomen minus respondet, sed magis posteriori, ex πυρ ignis, hinc derivatur pyrus, quod ejus fructus flammæ in modum plerumque formati sint, & ἄραξ spina.

PYRAMIDALES MUSCULI, in abdomine locantur, & rectorum infimis tendinibus incumbunt, nec sunt rectorum partes, ut putant *Vesalins* & *Columbus*, sed distincti musculi, ut probat *Fallopins*, licet rationibus quibusdam validis, quibusdam inanibus; membrana peculiaris,

quâ investiuntur, & fibrarum cursus, diversos à rectis esse musculos ostendit. Ortum ab externo pubis osse sortiuntur, & quanto longius ascendunt, tanto fiunt angustiores, circa umbilicum in alba linea terminum consequuntur. Aliquando defunt, vel sinister dextro minor est, vel dexter sinistro. G. Der pyramid-gleiche maulz. Gall. *Muscles Pyramidaux*. A. Idem.

PYRAMIDALIA CORPORA, sunt vasa semen præparantia dicta, de quibus suo loco. Item musculi narium & Abdominis pyramidales dicti, item duæ chordæ medullares circa basin medullæ oblongatæ, videatur *Willis* de cerebro cap. 3. à πυραμῖς, corpus in superficie acuminatum.

PYRAMIS, vide *Canus*.

PYRENOIDES PROCESSUS, est dens secundæ Vertebrae: *Dentiformis* dictus.

PYRÆNUS, est Alcohol vini, ex πῦρ ignis, quia ignis ope destillatur, & ὄινος vinum.

PYRETHRUM, Latinis *Salivaris*: hæc planta nominatur à fervido, ac ignis simili, qui in ejus radice est, sapore, undè plurimum salivæ elicitur, à πῦρ ignis. B. *Bertram-Kruid* / *buur-wortel* / *tand-wortel* / *qupl-wortel*. G. Bertram, zahnwurtz, speichel-wurtz, geifer-wurtz. Gall. *Racine*, *Salivaire*, ou *Pyrethre*. A. Bartram, peltitory.

PYRETICA, idem quod *Antipyretica* & *Febrifuga*.

PYRETOLOGIA, est Februm descriptio: continens eorum symptomata, effecta, causas, & sanandi rationem &c. ex πυρετός febris, & λόγος enarro. B. *Kroont beschryvinge*.

PYRIFORMIS MUSCULUS, vide *Quadrigeminus*.

PYROLA, est planta, quæ habet caulem angulosum, multa folia acuta habentem; folia ex radice erumpentia, quæ sunt satis carnosa, polita, totâ hyeme virentia, caulibus longis adhærentia: flos in spicam congestus, est polypetalus vel pentapetalus, quasi galeatus, coloris albi; pistillum floris sit fructus angulosus, in quinque loculos dehiscens, qui loculi continent semina exigua; radix flexilis, fibrosa, repens: tota planta habet saporem amarum & adstringentem. Limonium, Tintinabulum terræ, sunt synonyma, suo loco videnda, sic appellatur quod ejus folia
Pyri

Pyri arboris foliis similia sint. B. Winter-groen. G. Winter-gruen, höltz-mangolt, wald-mangolt, wald-kol, kuechen-schelle. Gall. *Verdure de Mer, Pyrole*. A. Wintergreen.

PYROS, vide *Triticum*.

PYROSIS, est ardens faciei rubor, qui illis præsertim contingit, qui fervidis diebus iter faciunt: à *πυρ* accendo. B. Hitze in 't aangezigt. G. Hitze in angeficht. Gall. *Chaleur au visage*. A. Hotness of the Face.

PYROTECHNIA, idem quod *Chymia*, ex *πῦρ* ignis, & *τεχνη* ars.

PYROTICA, sive URENTIA, sunt Medicamenta potentia calida, quæ corpori humano adhibita valde incallescunt, propterea quod particulas & poros ita habeant dispositos, ut vaporibus vel humoribus in eos se insinuantibus, subtilis materia tales ibi inveniat meatus, ut ipsa ibi vehementius mota, terrestres quasdam particulas duras & acutas, in iis natantes, impetuosius in vicinas partes agitet, atque ita calorem magis vel minus vehementem & diversimodè corruptentem, vel immutantem, pro ratione sui motus & particularum movendarum diversitate excitet. Hæc sunt *Rubefacientia, Vescantia, Catharetica, Septica, Escharotica, & Psilothra*, à *πυρ* incendio. B. *Abzandende medicamenten*. G. *Anbrennende mitlen*. Gall. *Remedes caustiques*.

PYRUM, PYRUS, truncus hujus arboris est magnus, lignum flavescens, habitus procerior & erectior quam mali: folia satis lata, obrotunda, aliquantulum oblonga, acuta, viridia, in fine albescentia, finis pedunculi abit in ovarium oblongum, cujus margo suprema fit corona expansa, instar calicis, in quinque segmenta, stellatim expansa, in centro cava: flos ovario innatus habet petala quinque expansa instar rosæ, nata ex interstitiis segmentorum coronæ, & stamina viginti vel ultra, etiam inde nata ex ora calicis, ovarii supremi centrum emittit tubas quinque terminatas in apicem scabrum, orbicularem, & ovarium ipsum fit fructus oblongus, turbinatus, quinque locularis, carnosus, umbilicatus, divisus in quinque loculamenta, facta seminibus nigris: hæc arbor crescit in hortis. Pyrorum infinitæ occurrunt differentię multo plures quam Malorum, à fructus scilicet magnitudine, figura, colore, odore, sapore, consistencia, cortice, pediculis, tem-

tempore quo maturantur, regione in qua proveniunt, duratione &c. desumptæ Gr. $\text{A} \pi \iota \sigma$, sic dicitur quod fructus ad pyramidis similitudinem è lato in acutum spectet & in mucronem turbinetur. B. *Perr-boom*. G. Birn-baum. Gall. *Poirier*. A. Pear-tree.

PYULCON, est instrumentum Chirurgicum, quo pus vel sanies, è profundis sinibus trahitur, ex $\pi \upsilon \sigma$ pus, & $\epsilon \lambda \alpha \sigma$ traho. B. *En etterlofer*. G. Ein eiter aufzäzzer.

PYULCUS, est cannula argentea, rötunda, oblonga, vulneri vel ulceri proportionè respondens, cujus extremitas, quæ vulneri immittitur, variis perforata est punctis, altera quæ extra vulnus eminet, lamellam orbicularem circum positam habet, ne vulnus intret, & alligari hinc parti potest.

PYXACANTHA, est buxæ spina: nomen accepit, quòd planta sit spinosa foliis buxæis, $\pi \upsilon \xi$ enim est buxus, & $\acute{\alpha} \nu \alpha \nu \theta \alpha$ spina. B. *Buchs-boom met doorn* / *buchsdoozn*. G. Buchs-dorn. Gall. *Buys d'asne*, *Buys espineux*. A. Box-thorn.

PYXIS, Capsula est Pharmaceutica & Chirurgica; in qua nempe Medicamenta asservantur: hinc Unguentum quoddam olim, emolliens & inflammationes depellens, quia commodissimè in theca feu pyxide asservabatur, *Pyxidis* nomen sortitum est. Sinus item ossis coxæ quoque & *Pyxis* & *Acetabulum* & *Cotyla* appellatur. B. *Buisse*. G. Eine buechse. Gall. *Une Boëte pour les Onguens*, ou *un Euy pour les instrumens*. A. A Boxe.

PYXIDIS OS, vide *Basilare Os*.

Q.

Q. PL. in formulis medicorum scriptum significat, *Quantum placet*.

Q. V. est quantum vis, quantum volueris.

Q. S. Hoc est, quantum satis, quantum sufficit.

QUADRANS, apud Medicos est pondus trium unciarum, id est Libræ Romanæ quarta pars. B. *En vierendeel* / *en vaandel*. G. Ein viertheil. Gall. *La quatrième partie de la livre*, *un quarteron* & *en general*, *la quatrième part d'un Tout*. A. A Quarter, of a pound.

QUADRATUS MUSCULUS, sic vocatur *Musculus abductor Femoris*, qui oritur à parte posteriore & exteriori